

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Ob Prešernovi hiši

Prešernova rojstna hiša v Vrbi na Gorenskem je postala z današnjim dnevom last slovenske banovine ter je tako iz svojega zasebnega značaja prešla v skupno imetje vsega slovenskega naroda. Postala je izbrana in odlikovana izmed vseh slovenskih kmečkih hiš za tisto, ki naj našemu rodu in vsemu slovenskemu potomstvu kaže pravi slovenski dom izpred stoletij z vso njeno domačnostjo in zunanjo ličnostjo, neponarejeno prebivališče Slovencev iz tistega časa, ko so se začeli prebujati v narod, v zavedno slovenstvo. V tej hiši v Vrbi je stekla v tistem času zibelka našega največjega umetnika, ki je slovenski besedi dal polet in vsebino in slovensko dušo zajel v dragoceno posodo svoje pesmi, ki je pognala z dna našega srca in predstavlja vrh slovenske kulturne ustvarjalnosti; toda v taki slovenski kmečki hiši je tekla zibelka tudi vsej slovenski kulturi kot celoti, ki so jo postavili slovenski delavci, izšli vsi iz kmečkih domov. In tako z današnjo proslavo ne povečujemo samo spomina našega Prešerna, pevca naše duše, temveč spomin na slovenstvo izpred stoletja, ko je še vse živelo svoje trdno življenje na grudi v varstvu domače cerkvice, in kopičile v taki domačnosti — ob zemlji in Bogu — in ob slovenskem jeziku žive moči, da v naslednjem stoletju prekrvijo vso našo domovino in tudi meščanstvo priveže naše, na svoje korenine, ki segajo do pekla. Vsa naša rast kot naroda je pognala iz kmečkih domov, kajti meščanstvo je pred stoletji bilo še potuženo in se ni zavedalo svojih nalog. Zato je današnji dan proslava pravega slovenstva, ki je najtesneje povezan z našo prvotnostjo, z našim izvirom, s kmečko hišo, odkoder je šele mogoče graditi v vrhunec.

Iz »Ribičevine« same je zrasel en tak vrhunec, brez katerega Slovenci ne bi bili to, kar smo. Zato se zbiramo ob njej, da proslavimo slovenski kmečki dom, postavljajoč ga nazaj v leto 1800 kot spomenik našim dedom in vsem rodovom pred njimi, kot dar današnjega rodu in v opomin bodočim, da mora biti vsaka kultura organska, da mora rasti iz temeljev, ki jih je postavilo tisočletje dela na tej zemlji in da more iz njih in mora duh pognati v višine, kakor se je pognal iz te »Ribičevine«. In to misel proslavljajo naši kulturni možje, na željo z našimi največjimi pesniki in pisatelji, s potomci in dediči Prešernovega duha, ob katerih se zbira slovenska šolska mladina, tista, ki je poklonila narodu ta dom in si s tem dala najlepše izpričevalo svoji ljubezni do slovenstva in najtrdnjše zagotovilo, da bo misel spremenila v dejanje in jo ponesla v bodočnost.

Iz veka v vek,
iz roda v rod,
krvi gre tek,
duh išče pot!

Pred to mladino, slaveč danes svoj veliki praznik, ki si ga je ustvarila sama, bo spet šel Prešernov duh kot »plamen pred Izraelci« in budi v njih slovensko zavest in krepil kulturno moč ter posvečeval vsako ustvarjalnost, ki vre iz duha in slovenske krvi. V bodočnost bo ponesla plamenice, ki jo je prižgala ta hiša in jo danes drže v rokah naši največji pesniki in pisatelji, ki jo podajajo ob Prešernovi hiši v roke najmlajšim, da jo poneso v nov vek, v novo nesmrtnost.

Mi pa bomo pogledali še širše in bomo ob prenovljeni, oziroma stoletje nazaj predstavljeni »Ribičevini« videli še domove vseh drugih slovenskih kulturnih in političnih ter javnih delavcev, duhovnikov in pisateljev, kakor tudi preprostih izobraževalnih garažev, ki vsi delajo v svojem okolju za tem ciljem, da postane naš narod v pravem smislu srčno kulturn, da se uvrsti po svoji duhovni delavnosti med prve narode v Evropi in da temo nevednosti prežene s svojo težnjo po dojetju zadnjih skrivnosti, ki mučijo slovensko srce na slovenski zemlji. Vse te hiše so danes počaščene v izbi Prešernovega doma za predstavnika slovenske domačnosti in s tem postavljene v njen okvir, v njeno duhovno moč. In ta težnja od nas, da moramo vse svoje duhovne težnje, napore in iskanja iz teme v nove luči doseči le v slovenski skladnosti, le, če bomo resnično nekje doma, če ne bomo izkoreninjenci, če bomo imeli nekje očetov dom, po katerem bomo v viharjih tujega sveta zaživel s Prešernom po domačem miru, po domači njeni in domači zvestobi. Ko nas bo obup, razočaranje in življenje premetavalo kot igračo usode, da bomo tedaj našli nazaj iz sveta v zvesti slovenski dom, v varstvo »svetega Marka«. Kot je bila Prešernova domača hiša simbol sreče, tako so nam jo današnji naši možje, ki vedo, kaj je tavanje duha po tujih morjih in kam pelje — v nesrečo srca in domovine — pokazali ta Prešernov ribiški pristan v vsej mikavnosti, toploti in varnosti, kamor naj se mladina in človek na razpotjih in v obupih sreča zateče po svoj mir, po svojo trdnost v duhu, krvi in zemlji.

Ribičev dom v Vrbi, rojstni dom Prešernov, izbran za predstavnika slovenske kmečke hiše, in zato zibelka slovenstva, toplo zatočišče od življenja obupanih, razočaranih, in v svetu, kjer je ni, domačije iščočih, sve-tišče slovenske domačnosti, prebivališče slo-

Prihodnji teden odločitev o angleško-sovjetski zvezi

Mrzlična pogajanja trajajo v Londonu in v Parizu
Japonska sili k vojni zvezi z Italijo in Nemčijo

London, 20. maja. AA. Pred odhodom v Zenevo je sovjetski veleposlanik Majski imel zadnji razgovor z Vansittardom, ki je želel ponovno razgovorjati o sovjetskih predlogih. Uraden odgovor angleške vlade na te predloge je pričakovati eredi prihodnjega tedna, ta je po seji angleške vlade, ki bo v sredo. Do tega časa bo angleška vlada vodila v Parizu, Zenevi, Varšavi in Bukarešti razgovore, da pripravi potrebno osnovo za odgovor. London-ski politični krogi smatrajo, da bo angleška vlada napravila vse, da bi sovjetske predloge zadovoljila tako da bodo v skladu z njenimi sedanji obveznostmi in potrebami v zvezi z evropskim položajem.

Po sodbi poklicanih krogov se ne dvomi sestanki med sovjetskim londonskim poslanikom Majskim in sirom Robertom Vansittardom pomagali razčistiti položaj, tako da so se britansko-sovjetska pogajanja pomaknila za korak naprej. Izvedelo se je, da bodo današnji popoldanski pariški razgovori med britanskimi in francoskimi državniki veljali skoraj izključno razgovorom s Sovjetsko Rusijo. Lord Halifax bo imel v Zenevi priložnost sestati se z Majskim in z Bonnetom, vendar bo po vsej priliki potreben sklep britanske vlade preden bo možen katerikoli nadaljni korak. Mislijo, da bo britanska vlada sestavila uradni razgovor na sovjetske predloge po svoji redni tedenski seji prihodnji teden. Mislijo, da se bo lord Halifax mogel še o pravem času vrniti iz Zeneve, da se udeleži te seje kabineta.

»Daily Express« poroča, da je Chamberlain sklenil predložiti prihodnji teden britanski vladi načrt, ki bo ustrezal ruskim zahtevam in na temelju katerega bosta Anglija in Francija lahko sklenili sporazum s sovjetsko vlado. Pred tem bo lord Halifax v sredo obširno poročal o svojih ženevskih posvetovanjih. Takoj nato bodo v Moskvo odposlali novo noto. Veleposlanik Majski je v svojih razgovorih s sirom Robertom Vansittardom poudaril, da mora Anglija smatrati sovjetske predloge kot najmanjše, od katerih sovjetska vlada ne more odstopiti. Ministrski predsednik Chamberlain je sedaj sklenil, da bo vendarle izvedel zvezo s Sovjetsko Rusijo. Ta sklep je posledica včerajšnje zunanje-politične debate v poslanski zbornici, kjer se je pokazala soglasna želja parlamenta, da se ta želja čim prej uresniči.

Japonska vlada sklepa o vojni zvezi z Italijo in Nemčijo

V sredo izjava zun. ministra

Tokio, 20. maja. AA. Hava: V poučenih krogih govore, da se predsednik vlade Hiranuma zelo prizadeva, da bi se razširil in utrdil pakt proti Kominterni. Japonska vlada upa, da bo prav v kratkem mogla o tej stvari proučiti pogajanja z

drugima dvema državama osi. Japonska se trudi, da pripravi Rim in Berlin do tega, da podpišeta zvezno pogodbo z Japonsko v smislu japonske politike. Politični krogi mislijo, da bo današnji dan zelo važen in da je pričakovati zelo pomembnih sklepov. Pa seji vlade sta pol ure konferirala vojni in mornariški minister.

Danes dopoldne se je vršila seja ožjega ministrskega odbora pod predsedstvom predsednika vlade. Ministri Arita, Itagaki in Janaj so poročali o razmerah v Evropi. Po konferenci je šel predsednik vlade Hiranuma v avdijenco k cesarju in mu poročal o sklepih seje. Nazaj glede iz dvora je Hiranuma obvestil svoje ministrske tovariše o

poteku avdience. Izvedelo se je, da bo zunanji minister Arita v sredo poročal o položaju v Evropi in o mednarodnem položaju ter o japonski politiki.

Po konferenci petih ministrov je izšlo tole kratko uradno sporočilo: Dosežen je popoln sporazum o Japonski politiki glede na položaj v Evropi. Seja je trajala 2 uri in pol.

Berlin, 20. maja. b. Odločitve angleško-sovjetske zveze ni pričakovati pred sredo, dokler se ne vrne iz Zeneve angleški zunanji minister lord Halifax, ki bo obvestil ostale člane angleške vlade o svojih razgovorih v Parizu in Zenevi. Tako menijo v nemških krogih.

Kralj Jurij o angleški želji po miru

»V angleškem imperiju ni nadoblasti naroda nad narodom«

Ottawa, 20. maja. AA. Včeraj je imel angleški kralj v poslopu parlamenta govor pred zbranimi senatorji in poslanci. Kralj je v svojem govoru omenil med drugim izjavo svojega pokojnega očeta o priliki proslave 25-letnice njegovega vladanja, da ne obstoja v angleškem imperiju nobena nadoblast, temveč da je potom parlamentov izraženo svobodno združevanje narodov, ki uživajo skupne koristi vladavine. Vsi so enako vdani ideji miru, svobode in enakosti ter kroni.

Njegova največja želja je, da dokaže kanadskemu narodu edinstvo imperija. Izrazil je upanje, da bo o priliki svojega obiska v USA ojačal prijateljske odnose, ki obstojajo danes med USA in angleško zajednico. Ta obisk ima enako kakor nedavni obisk na evropskem kontinentu namen, izraziti željo naših narodov za čim tesnejšim prijateljstvom in čim boljimi odnosi in ne samo z narodi iste krvi, temveč z vsemi narodi na svetu.

Dva govora

Motijo se, ki nas mislijo gospodarsko obkoliti (Franco)
Francova zmaga je tudi zmaga Italije (Mussolini)

Madrid, 20. maja. AA. General Franco je imel sredi po radiju govor v katerem je med drugim dejal:

Spanija je osvobodjena od samovlade rdečih tolp. Prisostvovali ste danes zmagovalnemu obhodu naših čet, ki se je razvil v največjem redu. Ob tej priliki ste videli, ki so sodelovali pri izvojevanju zmage. Ta naša zmaga je napravila konec komunističnemu barbarstvu. Trpljenje Madrida je bilo največje od vseh trpljenj, ki so ga pripravili Španiji rdeči oblastniki. Ko so bili na bojnem polju pobiti, so izpostavljali prestolnico še vedno nepotrebnim žrtvam. Prestolnica je bila dobesedno pod poveljstvom komunističnih vodite-

ljev, ki so prišli iz Rusije. Naša zmaga je odgovor na »no passeranc«, ki je bilo geslo rdečih. Dve leti in pol bojev niso pri naši mladini zmanjšali junaškega duha ter prepričanja, da bo zmaga v borbi za veličino Španije. Naše dostojanstvo in naša neodvisnost smo cenili več kot vse drugo ter smo na ta način delali za evropski mir. Zdaj je potrebno, da vsi sodelujemo pri obnovi države. Delati moramo po dnevi in ponoči, da zgradimo novo domovino. Treba bo dati domovini na razpolago vse intelektualne in moralne sile, da lovorjevci venci, pridobljeni na vojnem polju, ne bi oveneli.

Nihče ne sme poskušati okrniti naše neodvisnosti ter naše gospodarske in politične svobode, zaradi katerih smo šli v vojno. Motijo se oni, ki mislijo, da bi z gospodarskim obkoljevanjem mogli okrniti našo neodvisnost. Na našo škodo ne sme nihče ustvarjati svojega dobička, kakor se je to dolgo časa delalo. Naj vsi svet ve, da bo odslej to nemogoče. Mi nimamo nobenih utvar in vemo, da judovski duh, ki omogoča zvezo med kapitalom in marksizmom, ni mogel biti izkoreninjen v enem dnevu. On živi še vedno v mnogih dušah, toda nikakor ne bomo dovolili, da bi bili plodovi naše zmage ogroženi od agentov, ki živijo od žuljev drugih.

(Pri »obhodu zmage« je sodelovalo 250.000 vojakov, med njimi 17.000 italijanskih in 7.000 nemških prostovoljcev, 800 letal, 600 topov in 400 tankov.)

Milan, 20. maja. AA. DNB: Mussolini je imel včeraj z balkona mestne občine v Aosti govor, ki ga je zbrana množica burno pozdravila. Mussolini je najprej izjavil svoje občudovanje za visoko stopnjo vojaške sposobnosti alpincev. Piemontci in prebivalci doline reke Aosta razumejo svojo nalogo, ko je treba braniti domovino. To je v toku vekov bila predprava Piemonta, zdaj pa je ta naloga celokupnega italijanskega naroda.

Zato Italija gleda mirno v bodočnost. V Italiji je zdaj več milijonov ljudi, ki so pripravljeni prijeti za orožje. Italija ima dosti orožja za te ljudi. Mussolini je nato namignil na svoj govor v Turinu ter dejal: Ne vem katero pot bodo v tej izbi izbrali demokracije (to sta Anglija in Francija. Op. ured.) Toda treba je voditi računa o tem, da so demokratski narodi mogoče že izbrali svojo pot. Mirno čakamo in mirno se pripravljamo. Predvsem ne bomo nifesar pozabili. V toku zadnjih 16 let smo vsemu svetu pokazali nezmojlivo moč našega orožja in naše vojske. Vsi oni, ki so ščitili demokracije, so doživeli neuspeh. Mussolini je nato omenil veliko paradoksa, ki se je včeraj vršila v Madridu ter dejal, da je on sklenil podpreti generala Francea zaradi tega, ker je borba v Španiji pomenila borbo proti boljševizaciji Sredozemskega morja. Zaradi tega je zmaga generala Francea istočasno zmaga Italije. Smatram, da ste vi sprejeli mojo vero. Zmagali smo in bomo tudi jutri zmagali. Vedno bomo zmagali.

Dunajska vremenska napoved: Jugovzhodni vetrovi, počasi se bo vreme zboljšalo, topleje.

Zemunska vremen. napoved: Pretežno oblačno, ponekod dež in nevihte, posebno sredi države in v južnih krajih. Toplota bo nekoliko padla.

Churchill poziva Bolgare

»Romunija mora Bolgarem olajšati pristop k angleški mirovni fronti«

London, 20. majnika TG. Bivši angleški minister Churchill, o katerem govorijo, da bo v kratkem vstopil v Chamberlainovo vlado kot največji pobornik za organizacijo borbe proti osišu Rim-Berlin je v »Daily Telegraphu« napisal članek,

v kateri poziva Bolgarijo, »naj nikar ne ponovi napake, ki jo je v svoji zgodovini že dvakrat storila in ki je za njo bila usodna. Bolgariji se sedaj nudi priložnost, da s svojo izbero prepreči svoj lastni po-

gin. Romunija in Turčija sta gotovo pripravljene, da bosta vse storili, da Bolgariji olajšata odločitev. Prišel je čas, ko bo treba sprejeti obveznosti, ki bodo preprečile polom vse vzhodne Evrope. Dolžnost Romunije, ki je v svetovni vojni toliko dobila in ki se sedaj nahaja v največji nevarnosti, je, da stori potrebne žrtve, da bo Bolgariji omogočila častlen vstop v mirovno fronto, ki jo snuje angleška vlada«.

Gayda o zvezi Rim-Berlin

Odgovor na angleško obkoljevalno politiko

Rim, 20. maja. AA. Stefani: Ravnatelj lista »Giornale d'Italia« Virginio Gayda piše o italijansko-nemški politični in vojaški zvezi in pravi, da bo zvezna pogodba imela le 6 ali 7 členov. Uvod te pogodbe bo ugotovil skladnost med splošnimi načeli italijanske in nemške politike in nemške in italijanske koristi. Mussolinijeva Italija in Hitlerjeva Nemčija, pravi Gayda, hočeta svoje sodelovanje urediti s kar najenostavnejšimi in najrazumljivejšimi sredstvi. Obveznosti,

venskega duha in izvirke oživljajočih stude-

dencev: danes se slovenski narod zbira ob tebi in te slovesno sprejema iz rok mladine v večno varstvo in v zvestobo slovenstvu, ki je iz tebe dobilo svoj najlahtnejši pečat, najtrdnjše potrdilo,

da smo in da biti hočemo! td

ki jih prevzemata obe podpisnici, pravi dalje Gayda, slone na tehle načelih:

1. Vzemajna pogodba.
2. Nagel in vzajemni nastop v pomoč napadeni sopolisnici.
3. Popolna vzajemnost v miru in vojni.
4. Vzajemno zavzemanje za interese sopolisnice v njenem življenjskem prostoru.

Gayda pravi dalje, da je ta zvezna pogodba nujen odgovor na francosko-britansko obkoljevalno politiko. S stališča političnega razvoja sedanjega časa predstavlja ta pogodba varnostni pakt, po drugi strani je pa ta zveza naravna združitev obeh držav utemeljena s skupnim poročom, enakostjo življenjskih in obrambnih koristi na gospodarskem polju in s posebnim kulturnim pojmovanjem, s sorodnostjo italijanske in nemške revolucije, in podobnostjo metod in ciljev obeh narodov ter obeh velikih voditeljev. Ta zveza, pravi dalje Gayda, je prav tako potrebna, kakor naravna in bo mogla ohraniti ravnotežje in mir v Evropi ter koristi obeh podpisnic.

Anglija je izročila Nemčiji poldrugo milijardo češkega denarja

Pogajanja za izročitev nadaljnjih 3 milijard

London, 20. maja. TG. »Financial News« objavlja danes vse podrobnosti o prenosu 6 milijonov funtov (poldruga milijarda din), ki jih je bivša češkoslovaška vlada v zlatu naložila v blagajni Angleške narodne banke, na ime Nemške državne banke. Ta denar je svoje dni Praška narodna banka izročila Banki za mednarodna izplačila, ki je v imenu ZN prevzela jamstvo za varnost češke krone. Banka za mednarodna izplačila pa je to zlatu poslala v London, kjer je bilo spravljeno v kletih Angleške državne banke. Praška narodna banka pa je pred nekaj dnevi dala nalog Banki za mednarodna izplačila, naj ta denar pri Angleški državni banki dvigne in ga preda Nemški državni banki.

Angleška vlada se temu prenosu denarja ni protivila, čeprav je svoje dni izjavila, da denarja, ki ga je bivša čsl. država imela naloženega v Angliji, kakor tudi denarja bivših čsl. državljanov ne bo pustila prenesti v dobro Nemčije, zato, ker protektorata Nemčije na Češko in Moravsko Anglija ne prizna.

Londonški listi se sprašujejo, zakaj je angleška vlada gornji prenos poldruga milijarde din na ime nemške države dovolila. »Financial News« odgovarja na to, da se angleška vlada pač ni mogla protiviti, ker je bila lastnica tega vložka.

Praška narodna banka. List pa očitno angleški vladi, da ni prav ravna, kajti vlada bi mogla vedeti, da Praška narodna banka v novih okoliščinah gotovo ni ravnala svobodno po lastnem preudarku.

Ker znaša vse premoženje bivše češke države, naloženo v Angliji, in nad katerim je angleška vlada izrekla zaporo, 16 milijonov funtov (4 in pol milijarde din) v zlatu ter 10 milij. funtov (4 milijarde din) v vrednostnih papirjih, ostane po odbitku gornjih 6 milij. funtov še 10 milij. funtov češkega zlata in 10 milij. funtov vrednostnih papirjev v angleških bankah pod zaporo. Na poučenih mestih pravijo, da se odpravlja v London posebna nemška delegacija, ki se boče z angleško vlado pogajati tudi za prenos tega preostalega denarja. Ta delegacija nosi s seboj predlog, naj bi si od gornje vsote Anglija odračunala tistih 10 milij. funtov, ki jih je l. 1938 posodila dr. Benešovi vladi, ostalo, to je 10 milijonov funtov pa naj vrne Nemčiji kot zaščitnici nekdanje češke države. Nemčija pa bi se obvezala, da bo redno plačevala obresti za ves angleški kapital, ki je bil kdaj naložen na ozemlju bivše Češkoslovaške. V angleških vladnih krogih izjavljajo, da je izključeno, da bi se Anglija mogla pogajati na takšni osnovi.

Vojaški novinci v Belgradu slovesno zapriseženi

Belgrad, 20. maja. m. Na Banjiškem polju so bili danes zapriseženi rekuti belgrajske garnizije. Zaprisegi rekrutov je prisotvoval tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle v spremstvu vojnega ministra Miljutina Nedica in poveljnika belgrajske garnizije Petra Kosića. Najprej so bili zapriseženi rekruti pravoslavne veroizpovedi, nato pa rekruti katoliške vere, katere je zaprisegel katoliški vojaški kurat g. Ivan Kotnik. Za njimi so bili zapriseženi še rekruti drugih veroizpovedi.

Po zaprisegi rekrutov je nove vojske nagovoril Nj. Vis. knez-namestnik Pavle: »Vojaški Paložili ste prisego zvestobe kralju in domovini ter ste ta trenutek postali pravi vojski in to vojski tiste vojske, ki pozna samo zmago. S tem ste prevzeli nase

vzvišeno obveznost za vse svoje življenje, da boste pripravljani braniti svoj narod in domovino, da se boste onega dne, ko vas bosta klicala kralj in domovina, pokazali kot pravi potomci onih junakov, ki so se v davni preteklosti in v silnih borbah hrabro borili in žrtvovali za današnjo svobodo zedinjene velike naše domovine. Z vero, da od današnjega dne v vaših srcih klije duh vdanosti za kralja in domovino, vas pozivam, da skupno z menoj zakličete: Naj živi kralj, naš vrhovni poveljnik!

Zbrano vojaštvo je navdušeno povzela vzklik Nj. Vis. kneza Pavla ter je navdušeno pozdravilo svojega vrhovnega poveljnika.

Potres v južni Srbiji

Belgrad, 20. maja. AA. Poročilo potresomernege zavoda na Tašmajdanu: Danes, 20. maja ob 10.36.26 so aparat potresomernege zavoda na Tašmajdanu zaznamovali začetek zelo hudega potresa v daljavi 400 km južno od Belgrada. Maksimalni pomik tal v Belgradu je bil ob 10.27.41 in je znašal 91 mirkonov z valovno periodo 4 sekund. Poslednje vale tega potresa so aparat zaznamovali ob 10.52. Epicenter potresa leži na naših tleh in so ga občutili kraji na južnem delu okoli Ohridskega jezera.

Bankrot grofa Esterhazyja

Budimpešta, 20. majnika. TG. Budimpeštanski tisk posveča veliko pozornost zapuščinskim zadevam znanega podpornika umetnosti grofa Franca Esterhazyja, ki je nedavno umrl. Zapustil je dolga v višini 2 in pol milijona pengov (25 milijonov din), ki so kriti samo s 600.000 pengi (6 milijonov din) premoženja. Tudi fideikomiso premoženje je obremenjeno s 3 milijoni pengov (30 milijonov din), toda ta dolg je približno pokrit z vrednostjo fideikomisnih posestev. »Zapuščinoc« je prevzel 14letni sin. Po postavih bi morala fideikomisna zapuščina preiti na pokojnikovega brata Tomaža. Toda to je bilo nemogoče zaradi tega, ker je poročen z avstrijsko grofico Wurmbrandtovo, ki ni mogla dokazati, da ima na očetovi strani 7, na materni strani pa vsaj 4 plemiške prednike, kakor to zahtevajo predpisi ustanovitelja fideikomisnega posestva.

Nemški gospodarski dogovor z Litvo

Berlin, 20. maja. AA. DNB: V zunanjem ministru so danes podpisali nemški zunanji minister v. Ribbentrop, litovski zunanji minister Urbis in voditelj delegacije, ravnatelj litovskega zunanjega ministristva Nortkajtis ter svetnik nemškega zunanjega ministristva dr. Schnurra nemško-litovski gospodarski dogovor. Pogajanja za ta dogovor so trajala že nekaj tednov. Gre za ureditev gospodarskega razmerja med Nemčijo in Litvo po priključitvi Klaipede Nemčiji in za ureditev svobodnega pristanišča v Klaipedi. Pogajanja so potekala v prijateljskem duhu in z razumevanjem gospodarskih interesov obeh strank, tako da se je v sozmeren kratkem času doseglo soglasje. Gospodarski dogovor je sklenjen za dve leti. Dogovoru je priključen še dogovor o drobnem obmejnem prometu, veljavnem prav tako dve leti. Kot svobodno luko dobi Litva po pogodbi z dne 22. marca t. l. dve coni v svobodnem pristanišču z vsemi pripadajočimi napravami, ki jamčijo za mirni razvoj litovske tranzitne trgovine. Pozneje dobi Litva novo svobodno luko 3 km od Klaipede. Zgradila jo bo Nemčija.

Drobne novice

Neapelj, 20. maja. AA. Stefani: Danes se je z ladjo »Toscanac« pripeljal iz Španije okoli 1000 italijanskih prostovoljcev. Prebivalstvo je legionarjem pripravilo veličastne manifestacije.

Pariz, 20. maja. b. »Evening Standard« poroča, da bo proces proti morilcu Grünspanu odgođen še za nekaj mesecev, ker morajo njegovi zagovorniki zbrati še nekatere dokaze o narodno-socialističnih ukrepih proti Židom v Nemčiji.

Kovno, 20. maja. AA. Pat: Poljska in Litva sta se sporazumeli zastran tranzita poljskega lesa.

Nova ureditev trgovinskega ministristva

Belgrad, 20. maja. AA. Ministrski svet je sprejel uredbo z zakonito močjo o ureditvi ministristva trgovine. Uredbo je izdal trgovinski minister. Ta uredba je izraz razmer, v katerih se je zadnja leta razvijala naše gospodarsko življenje. Dejanski razvoj in napredek našega gospodarstva sta narekovala tudi preureditev ministristva samega.

Po prejšnji uredbi je bilo trgovinsko ministristvo razdeljeno v tri oddelke, po novi uredbi ima pa šest oddelkov, in sicer splošni oddelke, oddelke za notranjo trgovino, oddelke za zunanjo trgovino, oddelke za bančništvo, za zavarovanje, oddelke za pouk in oddelke za industrijo in obrt.

V pristojnost trgovinskega ministristva spada ureditev notranje in zunanje trgovine in trgovinske politike, uveljavljanje mednarodnih trgovinskih pogodb v dogovoru s prizadetim ministristvi, ureditev industrije in obrti, zavarovanje bančništva in drugih kreditnih poslov, izvežemski kmetijski kredit in zavarovanje ter kreditne ustanove v resoru finančnega ministristva, carinska politika, v kolikor se nanaša na trgovino, industrijo in obrt, in sporazumno s finančnim ministristvom, dalje trgovinske, industrijske in obrtne zbornice in borze ter njihova stalna izvoljena sodišča in sodišča »dobrih ljudi«, srednji trgovinski in tehniški, industrijski in obrtni pouk, tujski promet, zaštita industrijske lastnine, reguliranje mer in kontroliranje žlahtnih kovin.

Ustanovitev posebnega oddelka za pouk, čigar področje je doslej spadalo v splošni oddelke, je narekovala nujna potreba, kajti v ta oddelke spada vse strokovno šolstvo iz vse naše države. Oddelke dalje glede strokovnega pouka smernice in vrši nadzorstvo. V pristojnost tega oddelka spadajo organizacija in razvoj nižjega in srednjega strokovnega trgovinskega, industrijskega in obrtnega šolstva in nadzorstvo nad njegovim izvajanjem v vseh državnih in nedržavnih šolah, trgovskih tečajih, tečajih za stenografijo in strojepisje, učni programi in šolsko-vzgojno delo, izdajanje šolskih knjig in strokovnih publikacij, oskrba šol s šolskimi potrebščinami, šolske razstave, pravila, pravilniki itd. za trgovinsko, obrtno in industrijsko šolstvo s sodelovanjem upravnopravnega oddelka splošnega oddelka, organizacija in delovanje sveta za strokovno trgovinsko, tehnično, industrijsko in obrtno šolstvo. Po tej uredbi se ustanovi tudi posebna uprava za tujski promet v ministristvu samem. Ta novost je posledica nujne potrebe spričo razvoja našega tujkega prometa v zadnjih letih. Neobhodno potrebno je bilo dati našemu tujskemu prometu še določnejšo smer po vzoru organizacij za tujski promet v drugih evropskih državah. Namen takšne oddelitve je, dati našemu tujskemu prometu možnost razmaha, uprava za tujski promet sama dobi pa vse potrebne pravice in dolžnosti v svojem poslovanju, da bo čim pravilneje in koristneje izvršila poverjene ji naloge za uspešen razvoj našega tujkega prometa. Uprava za tujski promet bo morala skrbeti za razvoj potniškega prometa, za obisk naših krajev, ki iz tega ali onega vzroka stalno privabljajo v večjem številu tuje in domače obiskovalce. Uprava bo dajala navodila za razvoj in napredek tujkega prometa in tujkoprometnih krajev, za tujsko propagando, za tujsko prometno razstavo pri nas in v tujini, za sklepanje tujkoprometnih konvencij z drugimi državami s sodelovanjem zunanjega ministristva preko oddelka za zunanjo trgovino in trgovinske pogodbe, za pripravljanje gradiva za zakonske predloge o splošnih vprašanjih, za izdajanje uredb in pravilnikov o tujskem prometu, za vrhovno nadzorstvo, pri izdajanju uredb o pospeševanju tujkega prometa in za vrhovno nadzorstvo nad tujkoprometnimi ustanovami, v potovalnih pisarnah pri nas in v tujini in za sodelovanje pri nadzorstvu nad gostiteljsko obrtjo in avtomobilnimi programi, v kolikor se tičejo tujkega prometa.

Nova uredba določa v čl. 18 ustanovitev načelnika sveta. Ta svet bo razpravljal o zadevah, ki se tičejo dveh ali več oddelkov, morda tudi ustanov ministristva, in o koordinaciji delovanja teh ustanov. Na programu je tudi izdajanje »Glasnika trgovinskega ministristva«; v njem bodo izšla vsa uradna obvestila. S svojimi posebnimi zakonskimi napravami ostanjejo v resoru trgovinskega ministristva še nadalje uprava za zaščito industrijske lastnine, osrednja uprava za mere in žlahtne kovine, državni zavod za napredek industrije in obrti, jugoslovanski svobodni pas v Solunu in zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Dr. Maček odšel na oddih v Rogaško Slatino

Zagreb, 20. maja. »Zagrebački list« poroča, da je davi bila v stanovanju dr. Mačka politična konferenca, katere sta se poleg dr. Mačka udeležila tudi predsednik HSS inž. Košutić in dr. Šutej. Pogovarjali so se o političnem položaju, ki je nastal po sestanku hrvatskih poslancev ter o nadaljnjem delovanju vodstva HSS. Predsednik HSS popoldne odide v Rogaško Slatino na oddih, ki bo najbrže trajal več dni. — Zadnje čase se razširjajo govorice tudi o novih ukrepih, ki prihajajo od raznih strani v zvezi s sporazumom.

Huda avtomobilska nesreča

Belgrad, 20. maja. m. Na odprti cesti med Belgradom in Pančevom se je danes popoldne zgodila huda avtomobilska nesreča. Težko poškodovanih je bilo šest oseb. Velik tovorni avtomobil, ki je vozil iz Pančeva v Belgrad koruzo, se je zalezel v potniški avtomobil trgovca Desiderija Krumesa iz Kovina. Trk je bil tako močan, da je zletel potniški avtomobil na branice tovrnoga avtomobila, od tam pa treščil v obcestni jarek. Nekaj metrov za tem pa je treščil v jarek še tovorni avtomobil in se razbil. Vsi ponesrečenci so bili takoj prepeljani v pančevsko bolnišnico, kjer so jim nudili takojšnjo pomoč.

Belgrajske novice

Belgrad, 20. maja. m. Kmetijski minister je odobril pravilnik za izvrševanje revizije zadrudnih zvez in posameznih zadrug. Pravilnik je izdelala Glavna zadruga zveza.

Belgrad, 20. maja. m. Jugoslovansko-bolgarski zadrudni inštitut bo imel občni zbor 30. in 31. maja v Sofiji.

Belgrad, 20. maja. m. Saoci je odpotovala skupina belgrajskih veščilskih profesorjev na čelu z rektorjem »univerze« dr. Jovanovičem na proslavo 50 letnice obstoja sofijske univerze. Na to proslavo je v Sofijo odpotovalo tudi večje število slušateljev belgrajske univerze.

Belgrad, 20. maja. AA. DHB obvešča lastnike obveznic veznic 7%nege mednarodnega stabilizacijskega posojila kraljevine Jugoslavije v zlatu iz leta 1931, obveznic, ki so navedene v seznamu svobodnega obtoka v kraljevini in perforirane z oznako »Payable en Dinire«, da je 16. kupon plačljiv 1. junija t. m. in da se lahko od tega dne dalje izterja pri centralni banki v Belgradu in pri vseh njenih podružnicah v Jugoslaviji. (Iz Državne hipotekarne banke.)

Belgrad, 20. maja. AA. V gradbenem ministristvu bodo naslednje dražbe: 15. junija prva ponudbena dražba za zidavo poštnega poslopja v Bijeljini; preračunski znesek 954.033 din. 15. junija prva ponudna dražba za nabavo in montažo električne razsvetljave in tokovodne mreže za motorje, telefone in svetlobno signalizacijo v poslopiju hotela »Moskva« v Belgradu; preračunski znesek je 491.281 din. 16. junija prva ponudna dražba za dobavo in montažo električnih osebni in tovornih dvigal v poslopiju hotela »Moskva« v Belgradu; preračunski znesek 382.600 din. 17. junija prva ponudna dražba za dobavo in montažo avtomatske telefonske podcentralne in optične signalizacije v poslopiju hotela »Moskva« v Belgradu; preračunski znesek 309.950 din.

Belgrad, 20. maja. m. V začetku junija bo v Cetinju slovesno odkrit spomenik številnim ameriškim prostovoljcem, ki so se zbrali v svetovni vojni in odšli na pomoč svojem v domovini ter so 24. decembra 1915 našli smrt v valovih Jadrana v luki San Jovani de Medua. Spomenik je izdelal znani kipar Rista Stijović.

Belgrad, 20. maja. m. Danes ob 13.15 je odpotovala z letalom v Berlin jugoslovanska delegacija, ki bo v Berlinu prisotvovala ustanovitvi nemško-jugoslovanskega društva. Delegacijo vodi prosvetni minister Stevan Čirić. V delegaciji so še bivši minister dr. Behmen, dr. Oto Franješ, poslanec Dušan Pantić, bivši konzul v Düsseldorfu. Delegacija bo ostala v Berlinu 4 dni.

Belgrad, 20. maja. m. Na rudarski šoli v Celju je napredoval v 4/I. inž. Kornelji Ferjančič, ravnatelj iste šole.

Nova določila za denarni promet

Belgrad, 20. maja. AA. Ministrski svet je na predlog finančnega ministra izdal uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o poštno-hranilnem, čekovnem in virmanskem prometu v kraljevini Jugoslaviji. Uredba se glasi:

Čl. 1. Drugi odstavek čl. 37 zak. o poštno-hranilnem, čekovnem in virmanskem prometu v kraljevini Jugoslaviji se spremeni in se glasi: Rezervni sklad se osnuje iz dotacije iz čistega dobička in iz dohodkov od vrednot, v katere je naložen, dokler ne doseže višine 250 milij. din, nato bodo pa za njegovo nadaljnje povečanje služili dohodki vrednot, na katere je naložen. Na koncu tretjega odstavka istega člena pride namesto pike vejica, nato se pa doda: In ostankov drugih vrednot, v katere Poštna hran. po čl. 34 definitivno in plodonosno nalaga sprejeti denar.

Čl. 2. Ta uredba stopi v veljavo, ko jo objavijo »Službene novine«.

Po določilih čl. 37 zak. o poštno-hranilnem, čekovnem in virmanskem prometu v kraljevini Jugoslaviji se ustvari rezervni sklad iz dotacij iz čistega dobička iz zneska 100 milij. din. Ta sklad se je ustanovil zaradi lažje ohranitve likvidnosti PH in kritja morebitnih poslovnih izgub. Po bilanci 31. decembra l. l. je ta sklad znašal 91 milij. 033.684.29 din. Iz čistega dobička iz leta 1938 se dotira še znesek 8.906.315.71 din, tako da je ta sklad zdaj dosegel zakonito višino. Toda zaradi čedalje večjega razvoja poslov dobiva PH čedalje večji ugled in zaupanje v ta zavod neprestano narašča. Hranilne vloge presegajo letos 1.350 milijonov din, vloge po čekovnem prometu pa čisto dosegajo celo 2 milijardi din. Čeprav za vse vloge pri PH jamči država, je vendarle potrebno — ker PH nima svojega lastnega kapitala — da se njen rezervni sklad čimbolj okrepi in da bodo poleg drugih ugodnosti imeli vlagatelji (upniki) še novo poročilo za solidnost tega našega velikega denarnega zavoda. To je bil glavni cilj te uredbe.

Za Davisov pokal

Stokholm, 20. maja. AA. Teniška tekma za Davisov pokal v drugem kolu med Švedsko in Dansko se je končala prvi dan s sledečim rezultatom: Danec Plugman je premagal Šveda Multmana s 6:1, 6:0, 6:3, medtem ko je Šved Shreder premagal Danca Holsta s 6:4, 6:2, 6:3. Stanje je torej 1:1.

Varšava, 20. maja. AA. Pat: Po prvem dnevu teniške tekme za Davisov pokal med Nemčijo in Poljsko vodijo Nemci z 1:0. Menzel je premagal Bavarovskega z 7:5, 6:3, 2:6, 6:1. Tekma med Tločinskim in Henkelom je bilo prekinjena ob 19 pri stanju 6:4, 6:8 in 6:4 za Tločinskega.

Neprijavljena gostilna. V Berlinu je pred kratkim ob prevozu pretekel sod vina — na veliko izo lastnika, pa veliko veselje občinstva, kakor je videti na sliki

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Igra o kraljestvu božjem

pri kateri bo sodelovalo 300 igralcev.

Pri vseh velikih prireditvah se dandanes uveljavlja kakor v davnih stoletjih kot najvidnejša točka kake veličastne skupinske igre, pri kateri sodelujejo tisoči igralcev in se zato vrši na prostem. Tudi na našem kongresu bo v soboto, 29. julija, proti večeru na Stadionu predstava, ki obeta biti največja prireditev v monumentalnem slogu take vrste v naši državi in najbrž v Srednji Evropi sploh. Težko bo pri tej prireditvi govoriti o »predstavi«. Sodelovali bodo namreč vsi: tisti, ki bodo »gledali« prav tako kakor tisti, ki bodo »igrali«. »Igralcev« bo nekaj nad 3000, računamo pa tudi vsaj na 20.000 gledalcev. Vsi skupaj bodo izvajali »igro o kraljestvu božjem«, katere besedilo je napisal Niko Kuret. Sodelovala bo tako rekoč vsa Slovenija. Organizirajo se namreč zbori iz skoraj vseh slovenskih dekanij obeh škofij, ki jih zbira in vodi k. kaplan Davorin Petančič. Brez prediranja lahko rečemo, da bo ta monumentalna igra največja privlačnost vsega kongresnega sporeda in da bo tudi svojevrsten gledališki dogodek, kakršnega tudi v največjih kulturnih središčih ne zmorejo vsako desetletje. V igri sami se prikazuje vlada Antikristova in zmaga verne mladine. Igra zajema vsu problematiko sodobnega sveta z vsemi njegovimi ideološkimi strujami in bo za zbrane množice gotovo razodetje, še bolj pa mogočno doživetje edine rešilne ideje, ki preostaja sodobnemu svetu: ideje o kraljestvu božjem na zemlji, ki ga je treba uresničiti.

Kraji, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri zborih, naj se takoj javijo na naslov: g. Dav. Petančič, kaplan, p. Koprivnica pri Rajhenburgu. Sodelovati smejo lantje in dekleta nad 16 let. Sodelovanje bo seveda združeno z žrtvami, ker ni mogoče obljubiti posebnih ugodnosti (hrana, vozna itd.). Režiser bo obiskal vsak kraj dvakrat in izvedel vajo.

Priloge za kongres teko v najlepšem redu. — Že gori navedena »Igra o kraljestvu božjem« da slutiti, kako veličastna prireditev bo ta kongres Kristusa Kralja. — Zato se pripravljamo odboja obraza z vpludno prošnjo na vse Slovence, da s številnimi darovi podpro ta kongres. — Z uvedbo veličastnega sporeda so ogromni stroški.

Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja je sklenil zaprositi sleherni slovenski družino, da bi darovala za kongres Kristusa Kralja vsaj 1 din. Zato vpludno prosimo vse Slovence, da onih, ki bodo v naslednjih tednih s posebnimi izkazi (zahtevajte od vsakega potrdilo župnega urada ali pa potrdilo od pripravljalnega odbora za kongres Kristusa Kralja, sicer mu darila ne izročite) pobirali darove, nihče ne zavrne, ampak da svoj obolus za izvedbo najmočnejše manifestacije za mir v kraljestvu Kristusovem, ki bo kongres Kristusa Kralja v Ljubljani od 25.—30. julija t. l.

Kranjska dekanija — vzor

Posebno zanimanje za kongres je pokazala duhovščina kranjske dekanije, kjer se je ustanovil dekanjski odbor za kongres. Največje zanimanje in navdušenje za kongres je pokazal — dasi takrat, ves bolan — g. dekan M. Škrbec sam. Na njegovo pobudo bo dekanija dala napraviti ogromen križ, kakor so ga včasih nosili Tirolci v velikih sprevedih, ki ga mora nositi več moč; nosili ga bodo v slovesnem sprevedu, ki bo zadnji dan kongresa šel na Stadion. Po želji gospoda dekana naj se kongres vrši kar najbolj slovesno. Sploh je duhovščina dala mnogo praktičnih predlogov, kako naj se kongres kar najbolje izvrši.

Snujte župnijske odbore

Propagandni odsek je z dovoljenjem obeh ordinarij razposlal vsem župnim uradom okolišnice s prošnjo, naj po vseh župnijah ustanove kongresne odbore. Doselej je naznanjenih 70 župnih odborov. Nujno prosimo nadaljnjih sporočil.

Tujim gostom, ki bodo prišli na kongres, moramo pokazati discipliniranost vernega slovenskega naroda.

Kongresne razglednice

Za kongres so izdane posebne razglednice: ponatis znane umetniške slike iz ljubljanske stolnice. Cigava je slika, se zagotovo ne ve, sodi se, da Anaghljeva. Slika predstavlja Kristusa, zmagovalca nad satanom. Razglednice so po dinarju. Priporoča se, da se kar najbolj razširijo med ljudstvom. To bo mal prispevek k velikim stroškom kongresa. Prodajalci dobé popust.

Vsak dinar, porabljen za pravilno nego zob, Vam ustvarja kapital za vse življenje: zdrave, trdne in bele zobe!

SARGOV

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

fronte, ki jo v Berlinu in v Rimu imenujejo »obkoljevalno fronto«.

Danes se sestane na Donavi naš zunanji minister Cinciar — Marković in romunski zunanji minister Găleneu, ki bo takoj potem odpotoval na obisk v Turčijo. Ti pogovori jasno napovedujejo, da se bliža trenutke, ko se bo tudi Balkan jasno opredelil med obema taboroma, ki si oba prizadevata, da bi se na njem vodilno usidrala.

Pretekli teden pa so imele sestaneke s severne države — Finska, Norveška in Švedska, ki so sklenile, da ostanejo nepristopno mirne in nevtralne med obema taboroma. Za Baltske države, za Dansko in Nizozemsko pa razjasnitev še ni popolna, kako se bodo opredelile.

Tudi stališče Španije še ni povsem jasno. V Madridu se uveljavlja pritisk obeh taborov. En tabor ima velike zasluge za zmago Francove Španije, drugi tabor pa ima denar, ki je sedaj po zmagi potreben, da Španija pospravi razvaline in zaživi novo življenje. Danes še ni jasno, kdo bo zmagal, ali hvaležni spomini na sprejete dobrote ali čut samohranitve in potreba po nujni gospodarski pomoči. Vsekakor nejasnost ne bo mogla dolgo trajati.

Na splošno bi rekli, da se je v preteklem tednu pokazalo, da se počasi, a vendar le približujemo ravnotežju evropskih velisil. Kadar bo doseženo ravnotežje moči med obema taboroma, potem bomo smeli reči, da je za enkrat minila vojna nevarnost.

Domači pregled

V ponedeljek se je vrnil naš knez-namestnik Pavle s knežino Olgo iz Italije, kjer je bil nenavadno slaven sprejet. Zna Rakeku jima je bil prirejen pristen sprejem. V Ljubljani pa je pričakovala velika množica ljudi, zastopniki uradov in oblasti z g. banom dr. Natlačenom na čelu, kakor tudi dolga vrsta fantov in deklet v krojih ter narodnih nošah. — V torek dopoldne je bila knezinja dvojica nad vse slovesno sprejeta v Belgradu. Poleg ministrov, predsednika senata dr. Korošca, predsednika narodne skupščine sta prišla k sprejemu oba člana kraljevega namestništva, kmalu za njima pa sam kralj Peter II. Ko je privozi vlak na postajo, je kralj Peter pristopil ter svojo strico ter knežino Olgo poljubil, nakar so se vsi trije skupaj odpravili v Beli dvor.

Slovenska mladina JRZ je v nedeljo zborovala v Celju. Od vseh strani so prišli delegati političnih

mladinskih organizacij JRZ ter so vključili dežju defilirali pred mestno hišo, kjer je stal dr. Korošec skupaj z g. banom, poslanci in senatorji ter župani. Nato je bilo v dvorani Orlovekega doma veliko mladinsko politično zborovanje, ki je bilo prava manifestacija slovenske mladinske politične organizacije. Na zborovanju je govoril tudi voditelj slovenskega naroda dr. Korošec, ki se je v začetku mladini zahvalil za požrtvovalno sodelovanje pri zadnjih volitvah. V svojem govoru je naglašal potrebo zvestobe slovenski domovini ter zvestobo Jugoslaviji ter kraljevskemu domu. Naglasil je, da je, hvala Bogu, vojna nevarnost minila. Govoril je tudi o sporazumu ter dejal, da je prizadevanje za sporazum treba gledati z dobrim upanjem. Nikdar doslej ni bilo tako resnih in poštenih dogovarjanj kakor sedaj. Ni pa treba misliti, da bi se stvari, ki se jih celih 20 let nihče ni niti lotil, dale kar v 14 dneh rešili. Težave so naravne, vendar se bodo z dobro voljo dale premagati. — Na koncu zborovanja je bila dr. Korošcu prebrana izjava slovenske mladine svojemu voditelju. Izjava so od vseh strani slovenske domovine prinesle v Celje štafete organizirane mladine.

Kraljica Marija je te dni pisala odboru društva za varstvo mladine gorko pismo, kjer se zavzema za to, da bi javnost na vso moč skrbela za mladino, zlasti za zapuščeno mladino. Kraljica Marija je pisala to pismo zaradi tega, ker se 21. maja začne dnevi za varstvo mladine. Trajali bodo do 29. maja.

Slajmerjev spomenik so na Vnebohod odkrili v Ljubljani. Dr. Slajmer je bil zdravnik v Ljubljani ter je umrl leta 1935. Bil je eloveč zdravnik, operater ter velik človekoljub. Bil pa je tudi velik Jugoslovčan. Med balkansko vojno je šel zdraviti srbske ranjence. Ljubljancem in tudi podeželskim bolnikom je storil mnogo dobrega, ker je bil nenavadno plemenitega srca. Spomenik stoji v malem parku na Zaloški cesti ob Leonišču nasproti Slajmerjevemu domu, ki je danes spremenjen v bolnišnico. Na drugi strani pa stoji nekdanja deželna bolnišnica, kjer je bil Slajmer toliko let požrtvovalen primarij.

Ta teden je treba povedati še nekaj besed športnikom. V tenisu so jugoslovanski igralci odločilno premagali v Budimpešti madžarske igralce 4:1. Teden poprej so premagali v Zagrebu ireke igralce. Sedaj se bodo spoprijeli z Italijani. — V Belgradu pa so v nogometni tekmi naši športniki premagali angleške športnike, ki doslej še nikdar niso bili premagani. Kakor znano, je nogomet na Angleškem doma ter ni nihče kos Angležem. Sedaj pa so bili poraženi od Jugoslovancev.

Od nedelje — do nedelje

Zunanji pregled

Od pretekle nedelje do danes se niso pripetili kakšni izredni zunanje-politični dogodki, pač pa so ves teden močno odmevali dogodki prejšnjega tedna in smo s poudarkom slišali priprave za nekatere diplomatske dogodke, ki jih bomo doživeli prihodnji teden.

Zunanje-politični obraz Evrope v tednu, ki je za nami, se stvarno ni spremenil. V glavnem gre za to, da se vedno bolj jasno izoblikuje ta obadva nasprotujoča si tabora velisil, to je tabor Italija—Nemčija in tabor Anglija—Francija, ki obadva med ostalimi evropskimi državami pridno iščeta sotrudištev, da bi drug drugega v moči nadkrilila, a tudi drug drugemu preprečila nadaljnji razmah.

Obisk kneza namestnika v Italiji, ki je končal pretekli ponedeljek, je imel mogočen odmev po vsej Evropi. Povsod, kjer so pravilno poučeni o položaju, so ga odobraval in mu pripisali izredno velik pomen za utrditev miru, kajti s tem, da se Jugoslavija neuklonljivo drži načela, da se ne meša v spore med velisilami, ampak da hoče na prostoru, kjer živi, ohraniti mir, tako da vzdržuje z vsemi sosedami prijateljske odnose, pri tem pa nespremenjeno goji tudi prijateljstva z bolj oddaljenimi velisilami, je postala neke vrste mirovno ošič, na silno važnem prostoru Evrope, kjer se križajo interesi velikih nasprotujočih si taborov. Časopisi so te dni pisali, da bo italijansko-nemška vojna zveza, ki bo podpisana v Berlinu prihodnji ponedeljek, vsebovala tudi predpis, da bosta obe zaveznici morali spoštovati tudi tiste države, s katerimi je ena ali druga od zaveznic sklenila kakšne prijateljske pogodbe. Ako se ta domneva uresniči, bomo spoznali, kako koristno je bilo knezovo potovanje v Italijo in kakšne daljnosežne koristne posledice ima prijateljska pogodba, ki smo jo pred dvema leti podpisali z Italijo in jo pri sedanjem obisku še bolj okrepili.

Velik odmev je imela tudi zavezniška pogodba, ki je bila sklenjena med Anglijo in Turčijo in ki določa, da bosta odsej obe državi z vso svojo oboroženo silo branili sedanje meje na vsem vzhodnem delu Sredozemlja, v Egejskem morju, v Črnem morju in tudi — kakor je angleški predsednik vlade v petek popoldne izrecno poudaril pred angleško zbornico — na Balkanu. Odmev tega velikega dogodka je bil tem večji, ker smo v četrtek brali, da sta se sporazumeli tudi Francija in Turčija, da prihodnji teden podpišeta podobno vojaško zvezo. Na ta način je bila uresničena zamisel velike vojaške trozveze med Anglijo, Francijo in Turčijo, ki krije vzhodni del Sredozemskega morja in južno Evropo proti vsakemu morebitnemu napadu. — Angleški tabor si sme zapisati v svoje dobro velik diplomatski uspeh, ki bo služil utrditvi miru.

Manj povoljna za angleški tabor so bila pogajanja s Sovjetsko Rusijo, ki še vedno niso prišla do kakšnega uspeha. Anglija bi sodelovanje Rusije rada, ga išče, se zanj trudi, toda Rusija zahteva previsoko ceno. Rusija hoče enostavno, jasno, nedvoumno vojaško zvezo med Anglijo, Francijo in Rusijo, zvezo, ki bi vse tri vele-sile enako trdno obvezala, da morajo nastopiti z vso oboroženo silo v pomoč katerikoli zaveznici, ki bi bila zapletena v vojno. Tako daleč bi Anglija iz razumljivih razlogov ne šla rada. Toda za manjši Rusija hoče dati svoje pomoči Poljski in Romuniji ter Baltskim državam. Tako so pogajanja občela. Francija je drugega mišljenja in prigravarja Angležem, naj ruske zahteve sprejmejo. Predsednik angleške vlade Chamberlain je v petek pred parlamentom izjavil, da bo Anglija vse storila, da pritegne tudi Rusijo. Iz tega bi sklepali, da je pripravljena plačati kupnino, ki jo zahteva sovjetska vlada, to se pravi, podpisati vojaško zvezo, ki pa bi bila omejena samo za primer neiz-zvanega napada in na evropske meje Sovjetske Rusije ter bi krila vse države od Baltika do Črne-ga morja (Letonsko, Estonsko, Litvo, Poljsko, Ro-

munijo in Turčijo). Prihodnji teden bo gotovo prinesel nove razvoje.

V ponedeljek podpišeta Italija in Nemčija vojaško zvezno pogodbo. Italijanski zunanji minister je v ta namen že včeraj prišel v Berlin. Ni treba prikrivati dejstva, da bo imela ta pogodba velik pomen, saj bo Italijo in Nemčijo zvezala »na življenje in smrt«, kakor pravijo nemški listi. Na drugi strani pa bo gotovo imela tudi to posledico, da bo Anglijo prepričala, da mora čimprej ustanoviti svojo protizvezo in bo pospešila ustanavljanje tako imenovane angleške mirovne

Kakšna bo nova Palestina

Angleški načrti razodeti v Beli knjigi

Angleška vlada je te dni objavila tako imenovano »Belo knjigo« o palestinskem vprašanju, ki že leta in leta vznemirja Anglijo, kateri je Zveza narodov dala nadzorno oblast nad Sveto deželo, dokler bi le-ta ne postala sposobna za lastno neodvisno državno življenje.

Zadnja leta vlada v Palestini pravo izjemno stanje, ker so Arabci pod vodstvom jeruzalemskega muslimanskega verskega poglavarja Husseina uprizorili vestajo, ki jo je mogla angleška oblast za silo ukrotiti le z veliko težavo pa z uporabo najhujših sredstev. Kljub temu se Arabci niso uklonili in je Anglija bila primorana, da deželo resnično pomiri na osnovi nove, kolikor toliko pravične ureditve njenega političnega položaja. Anglija je povabila zastopnike arabskega večinskega prebivalstva, kakor tudi predstavitelje judovske manjšine, ki se opira na to, da je Anglija l. 1922 židom vsega sveta obljubila, da bo pomagala ustvariti v Palestini neodvisno judovsko državo. Zadnji poizkus ureditve Svete dežele je bil decembra lanskega leta na konferenci v Londonu, ki pa ni dala nobenega rezultata, ker niti Arabci niti Judje niso sprejeli nobenega angleškega predloga. Zato se je angleška vlada sedaj odločila, da sama na svojo odgovornost palestinske razmere na novo uredi, ker ni mogla del čakati, saj je palestinska dežela in obala take ogromne važnosti za ugled in moč Anglije, da je treba vrniti Palestini mir, ker bi sicer Anglija bila v Sredozemskem morju nevarno ogrožena in to v času, ko se Anglija mora boriti z

državami, ki ji odrekajo njeno svetovno gospodarstvo.

Potem ko Bela knjiga ugotavlja, da angleška vlada nikoli ni imela namena, da Palestino spremeni v židovsko državo proti volji arabskega prebivalstva, da pa imajo židje seveda pravico, da uživajo v Palestini neomejeno vse državljanske pravice, priobčuje sledeči načrt, ki ga Anglija hoče že v kratkem uresničiti potem, ko bo sprejet v parlamentu. Načrt vsebuje sledeče točke:

1. V desetih letih naj postane Palestina neodvisna država, ki bo z Anglijo v pogodbeno določenih prijateljskih odnosih, zlasti z vojaškega in gospodarskega stališča.
2. V tej dobi bo določena prehodna doba, med katero bo angleška vlada imela tako kakor doslej odgovornost za pravično upravo dežele in bo dom. prebivalstvo, to se pravi Angleži kakor židi, stopnjema pritegnjeni k upravi dežele. To se bo zgodilo potem, ko zavlada po vsej deželi popoln mir. Po sorazmerju med obema narodoma bodo Arabci in Judi lahko imenovali za okrajne glavarje pod vodstvom angleškega nadkomisarja v Jeruzalemu, bodo pa imeli poleg sebe angleške svetovalce. Ko bodo vsi okrajni pod domačimi glavarji, se ustanovi iz njih in drugih odličnih oseb nekaj ministrski svet.
3. Ko nastopijo popolnoma normalne razmere, bodo arabski in židovski zastopniki skupaj z angle-

škimi uradniki začeli pripravljati načrt za neodvisno državo in za ustavodajno zbornico.

Najvažnejše pa določa Bela knjiga o vseljevanju Judov. Arabci so namreč ves čas zahtevali in še danes zahtevajo, da se vseljevanje Judov v Palestino nemudoma za vedno prepove. Težje angleška vlada nikakor noče sprejeti, pač pa se je zdaj čutila primorana, da to vseljevanje omeji. Bela knjiga v tem oziru določa:

1. V prihodnjih petih letih naj se dovoli toliko vseljevanje Judov, da bo njihovo število v Palestini, vključivi že sedaj tam naseljeno judovsko prebivalstvo, znalo eno tretjino vsega prebivalstva Svete dežele. Po tem merilu se bo moglo vseljevati prihodnjih pet let v Palestino 75.000 Judov.

2. Po tem roku je nadaljnje naseljevanje Judov mogoče samo s privolenjem Arabcev. Angleški nadkomisar pa ima tudi že v tem roku pravico, da to vseljevanje, če treba, omeji z ozirom na gospodarske razmere dežele in da tudi prepove nadaljnjo prodajo zemlje Judom.

Te odredbe so med Judi zbudile veliko ogorčenje in njihova osrednja organizacija za Palestino, ki ima svoj sedež v Zenevi, je angleški načrt odklonila, češ da izroča Jude milosti in nemilosti arabskega prebivalstva. Judi Angliji očitajo, da je snedla besedo in da je Jude oropala njihove zadnje nade. Končno pravijo židi, da se bodo borili za svojo novo domovino do konca. Židi so v Palestini proglasili splošno stavko vseh podjetij in tako v Jeruzalemu kakor v Tel Avivu so uprizorili Judje hude nemire, zažgali več poslopij in prerezali električne vode.

Judom najbrž vse to ne bo nič koristilo, ker ima Anglija sedaj na strani večino arabskega prebivalstva, čeprav so sedanji voditelji arabskega upora tudi proti angleškemu načrtu in bi tudi zmerni Arabci radi videli, da se Judom vseljevanje sploh prepove.

Nemški vojaški strokovnjak meni

Vojaški nauki španske vojne

»Vojna beračev proti beračem« — Mali tanki in hitra letala za nič Zmagal bo tisti, ki bo hitro napadal

Berlin, 20. majnika. TG. Nemški polkovnik Xylander, ki velja za izvrstnega vojaškega strokovnjaka, je imel v Frankfurtu predavanje o praktičnih naukih, ki jih je državljanska vojna v Španiji nudila vojaškim strokovnjakom.

Prvi in najbolj važni nauk španske vojne je bil ta, je dejal nemški polkovnik, da bo evropska vojna, če bi izbruhnila, vse kaj drugega, kot je bila španska. V Španiji so se reveži borili proti revežem, med tem ko bodo v morebitni evropski vojni nastopile druga proti drugi mogočno opremljene vojaške sile, številne po močviti kakor tudi dovršene v tehnični opremljeni. Španska izkustva bodo za to bodočo vojno le malo koristila.

Polkovnik Xylander je na to govoril o izkušnjah glede uporabe tankov in letal. Sicer se niti tanki niti letala niso mogla razviti v tolikšni meri, da bi bilo mogoče sklepati na njihovo udarnost pri kakšni evropski vojni, toda toliko je go-

tovo, da so se mali, lahki tanki, slabo izkazali, tako, da jih lahko smatramo kot neuporabljive. Isto velja za letala. Najbolj hitra letala so se najslabše izkazala. Sovjetska lovka letala so doprinesla ogromne žrtve vprav zaradi njihove brzine. Med tem pa so se sovjetski težki bombniki izvrstno obnesli.

Nemški polkovnik je priznal, da je imel general Franco srečo, da je imel na svoji strani strnjeno maroško armado. Njej se ima v glavnem zahvaliti, da je sploh mogel začeti svoj zmagoviti pohod. Španska državljanska vojna je po mnenju nemškega polkovnika tudi pokazala, in to je zelo koristna nauk, da gre tistem, ki napada, vedno najbolje. V bodoči vojni bo tisti odnesel zmago, ki bo hitro in neizprosno napadal. Bombardiranje mest in civilnega prebivalstva pa ni imelo tistih posledic, kot so jih na obeh straneh pričakovali, kajti prebivalstvo se tudi na to navadi.

Očarljiva ZARAH LEANDER
v svojem najnovem
velefilmu

Dama v modrem

(BLAUFGUCHS)

po gled. komadu Ferenc Herczega. Režija
V. Turžanjsky. Soigralci: Willy Birgel, Paul
Hörbiger, Karl Schönbock in Jane Tilden

Dr. inž. Črtomir Nagode:

Od besed do prve lopate

V sedanjem času mora pač malokaj v taki meri potrditi voljo naše države po mirnem delu, željo naroda po tesnejši notranji povezavi, zanimanje središča za razmere na obrobju, kot delo, h kateremu danes pristopamo.

Tedaj, ko drugje na tisoče dolgi in na desetine kilometrov široki pasovi, v globinah rijejo moderni vrtni stroji ter stotisoči delavcev izpodjedajo tla starih kulturnih predelov, pri nas s skromno lopato pričenjamo delo moderne civilizacije, ki nam ga ni treba skrivati.

Prve grude zemlje bodo danes odmetane, da se izravna in skrajša železniška zveza dravske banovine s našim morjem. O nje pomenu za Belo Krajino, Slovenijo in celo Jugoslavijo je bilo zlasti v preteklem desetletju toliko govorjenja in pisanja, da ne kaže na praznik dela ponavljati besed. Ugotoviti pa moramo, da so bile skrbno premišljene vse podrobnosti zasnove in vrstnega reda izgradnje, da je kritika, četudi ne vedno dobrohotna, nehoti silila k pogostim ponovnim preračunom in preizkušnim ugotovitvam. Še celo posamezniki, ki so pri delu stali ob strani, je dal le nove izpodbude. Tako imajo končno tudi ti svojo, četudi dokaj posredno zaslugo, na začetku del in s tem pravico do veselja nad — prvo lopato.

V nezadržnem tempu našega življenja pa se ne smemo preveč ozirati nazaj in razpravljati, kaj se godi na desni in levi. Korak bi prehitro zastal in zagon popustil.

Gradnja železnice kot taka prinaša namreč s seboj nebroj vprašanj in možnosti za one, ki umejo gledati. V krajih med Kolpo in Gorjanci ter Rogom bo med domače delavstvo na mezdah izplačanega dokaj denarja. Zaslužen bo težko, in skrb tehnično gospodarskega izobraženstva, naših zagradarjev, občinskih in samoupravnih krajevnih oblasti mora biti, da milijoni ne odtečejo. Preden bodo ojačili lokalno kmetijstvo in obrt, ki danes prav zaradi stagnacije vse prej kot prosperata.

Veliko tehnično delo ne dovaja le denarnih sredstev, temveč ustvari v svojem uplivnem območju neko atmosfero razumevanja in voljo do gradenj ter izprememb, omili konservativizem podedelja, ki je pogosto glavna ovira smotrni izboljšanj. Prav v Beli Krajini pa je na področju male gospodarsko-tehnične izgradnje toliko zaočalosti! Ureditev selišč, prekomasacija do neverjetnosti posestno združenih zemljišč, izpeljava drobne cestne mreže, ureditve vprašanj stelnikov, kolikor naslovov, toliko problemov.

Občine, zadrage bi kot organizatorji lahko nastopile in s svetom podprte iz Ljubljane, pomagale onim, ki bodo hoteli naložiti v izboljšanje nekaj dotekajočega in prihranjenega denarja. Agilne delavce-intelektualce v »Belokranjskem društvu« čaka tukaj trdo delo.

Z vodnimi postajami na novi progji se bo za korak premaknilo k končni rešitvi vprašanje preskrbe jugoslovanske Krasa s pitno vodo; tega problema, ki se ga meščan skoraj ne zaveda.

Na ta način že gradnje samo daje ne le na nekaj let omejen zaslužek delavstvu, katerega ne odtrga od domačije, temveč mu omogoči, da se vrne k svojemu lepše in boljše urejenemu domu po dovršitvi.

Dograjena železniška zveza Črnomelj-Vrbovsko pa bo upletla Belo Krajino z obema središčema Črnomljem in Metliko v organizirano izgradnjo se jugoslovanske prometne mreže. Spojena bo ob vzdolžnici države na črti Ljubljana-Karlovac in dalje po novem odobrenem načrtu na Bihač, Bosno ter srednjo Dalmacijo. Prečni spoj Maribor-Sušak premaga kraško višavje, ki loči velike ravnine panonskega obrobja od Jadrana. S tako prometno vključitvijo pa dobi Bela Krajina, kot od državnih mej najoddaljenejši del Slovenije, ki vidi v industriji in obrti svojo bodočnost, poseben pomen. Tukaj za Gorjanci odpadejo marsikateri pomisleki, ki jih skrb za državno obrambo narekuje močnejše druge. Že pred leti sem opozarjal, da bi se ta ali ona tovarna, ki je v izbiro svoje lege svobodna, ker itak dela z dovoženimi surovinami, lahko instalirala tu za gorsko pregrado, kjer delavne roke čakajo zaposlitve. Sedaj ko bo nekaj let odvrnjena pozornost zasebne iniciative na železniško gradbo, bo zamisel morda popularnejša.

Osrednja prometna lega, relativna bližina morja, električna energija, premog in zadostne množine pitne vode so življenjski pogoji, ob katerih s premišljeno gospodarsko politiko podprto delo, nedvomno uspe.

Na vsak način pa stoji pred nami vsemi zapoved, da mora prenehati odtok naše krvi v tujino. Ko se enkrat ustvarjeni vsi zunanji tehnični pogoji in je z javnim delom preskrbljeno za nekaj let kruha domačinom, je pripraviti vse za stalno gospodarsko organizacijo. Prepričamo, da nam inozemec prične izrabljati za premalo mezdo našo delavno silo, potrebno pri izgradnji lastne države, ter jo uporabi morda celo proti koristim domovine. Prihajamo namreč v razdobje, ko bo z žilavo voljo po živ-

Inž. M. Klodič:

Prva lopata za novo železnico na morje

V marcu leta 1919., torej niti pol leta po ustvarjenju naše narodne svobode, je prvič padla v javnost beseda o novi in prepotrebi zvezi Slovenije z Jadranskim morjem. Zlom Avstro-Ogrske, ki nam je prinesel svobodo, je presekala z novo državno mejo vse dotedanje železniške žile, ki so vezale našo ožjo domovino z Jadranskim morjem. Slovenija hipoma ni imela nobene železnice več, ki bi jo po lastnem ozemlju vezala njene kraje po krajši poti s morjem. To je bil velik udarec, ki je nujno zahteval korenitega razmišljanja in čimprejše rešitve. Naša javnost je pokazala za načeto vprašanje najugodnejše zveze Slovenije s morjem izredno veliko zanimanje. Nastajali so razni načrti, vemale so se debate ne le v časnikih, temveč tudi v raznih strokovnih združenjih, v narodnem predstavnstvu, raznih zbornicah — vse z namenom, da se čimbolj pretehta in reši ta izredno važna stvar. Danes, po 20 letih — lahko rečemo — trdega boja in izrednih naporov vseh poklicanih činiteljev pa se je končno vendarle približal dan, ko bo v Črnomlju slavnostno zasajena prva lopata v našo zemljo in s tem storjen prvi korak k uresničenju dolgotrajnih težnj.

Pot, ki smo jo morali prehoditi od načetka železniškega vprašanja Slovenije-Jadran vseh 20 let, ni bila lahka, temveč polna zadržkov, ovir, strupenosti in težkoč, kakor je pač vedno tako. Ako samo pomislimo na veliko razpravno dobo v prvih letih naše svobode, ko so se kresala mnenja, kje naj vodi nova železnica k morju, so nam tehten dokaz za gornjo trditve. Predaleč bi segli, ako bi hoteli, četudi v zgoščenih oblikah, vse to opisati. Mnogo bi bilo tega odpadlo, ako bi se bili povsod vsi krajevni činitelji zavedali, kateremu glavnemu namenu naj bi služila nova proga. Saj se nismo tedaj potovali za kako krajevno železniško progjo, pač pa za najboljšo in krajšo glavno, tranzitno progjo in zvezo vse naše ožje domovine z morjem po našem državnem ozemlju. Onim, ki so se podrobno pečali z vprašanjem nove zveze pa je bilo iz vsega začetka jasno, da potrebujeta prav tako Maribor kakor Ljubljana — in seveda tudi njihovi zaledji — izrazito glavno progjo k morju, ne pa kakšne lokalke, ki bi mogoče prinesla ožji okolici mesta nekatere koristi, za vso deželo pa bi bila brez haska. Isto tako pa smo se vsi tudi dobro zavedali, da mora nova proga koristiti tudi našemu morju tamkaj pri Sušaku in vsemu zaledju tega pristanišča in ju pritegniti ne le v večji obseg srednjeevropske mreže, temveč jim tudi nuditi priliko, da zlasti iz Gorskoga kotara po krajši poti izvažajo les in druge proizvode v severno smer preko Slovenije, odkoder drže važne železniške zveze v Italijo, Nemčijo, Švico in dalje v zahodno polovico Evrope.

To izhodno zrelišče in stališče je omogočilo, da sta se polagoma izluščila iz kopice načrtov, nasvetov in razprav dva sistema za izdelavo nove

ljenju naša država iz lastnih sil in sposobnosti morala izvesti notranjo gospodarsko organizacijo, brez katere ni narodne svobode. Paziti moramo tedaj, da bo v veliki delitvi dela in dodeljevanju nalog pripadel primeren delež tudi Beli Krajini.

Kakor je parlamentarna delegacija JRZ v preteklem zakonodajnem razdobju uspela, da uveljavi koristi te pokrajine in vse banovine na pravi način v programu železniških gradb, upamo da bo uspela tudi v enako težki nalogi, določiti primerno gospodarsko nalogo v okviru gospodarske organizacije države.

Pri tem ga morajo podpreti vsi, ki so dobro volje.

Železniške zveze. Prvi je obsegal skupno troje delnih prog, ki naj bi napravile, da bi tako Ljubljana, kakor tudi Maribor pridobila prvovrstno železniško progjo vse do Sušaka. Od Sevnice do Tržišča na šentjanški progji bi se zgradila prva delna zveza Maribora proti Novemu mestu; od Črnomlja naj bi vodila druga delna zveza do Severina na Kolpi, kjer bi se ji pridružila tretja delna zveza iz Ljubljane preko Kočevja do Vrbovskega. Drugi sestav pa je predstavljal povsem drugačno zrelišče onih, ki so ga priporočali; iz Črnomlja naj bi se napravila zveza do Ogulina kot zveza Slovenije s Splitom in Šibenikom, od Novega mesta pa bi se preko Roga izdelala nova proga do Kočevja in od tod na sušsko progjo. Razume se, da so nastali razni načrti, ki so se pa vedno dalj nekako podredili navedenima dvema glavnima sistemoma.

Glavno vprašanje glede pravilne položitve nove železnice se je pa vsekakor sukalo okrog premostitve Kolpe in izognitve državnemu ozemlju v gornji kolpski dolini. Navidezno je to bila malenkostna zadeva, ki pa je koncem koncev šele dala vsemu delu pravičen poudarek in ga tudi pravilno usmerila. Gornja kolpska dolina je za izdelavo glavne proge zaradi drčavega ozemlja nesposobna, saj na nekaterih mestih gradbena dela skoraj onemogoča, oziroma bi izdelava zahtevala tako velike investicije, da bi bila vsaka, tudi najmanjša rentabilnost proge onemogočena. Tej resni zapreki se je moralo izogniti, bodisi na zahod tik do državne meje pod Snežnikom, ali pa na vzhod do Severina, kjer šele pričenja zopet ugodno zrelišče za izdelavo železniških prog. Premostitev Kolpe je zopet tvorila težko poglavje za sebe. V svojem velikem kolenu med zgornjo in spodnjo dolino se ta reka pregreže skozi 300 do 400 m globok in le nekaj stotin metrov širok kanjon, ki se ga da premostiti le mestoma in še tam samo z velikimi stroški, ki bi prav tako odločilno vplivali na nezadostno rentabilnost proge. S tema dvema zaprekama, ki nista samo gospodarskega, temveč tudi eminentno strokovno gradbenega značaja, se je moralo vsekakor, in to v polni meri računati. Na žalost je prav nepravilno poznavanje tega vprašanja bistveno zavlačevalo začetek dela. Niti zakon o Blerovem posojilu leta 1922., ki je uzakonil tudi že izgraditev zveze od Kočevja na sušsko progjo, niti razne konference in odločitve železniške uprave niso prinesle dolgo časa jasnosti, kaj se bo prav za prav storilo, da se omogoči tako potrebna železniška zveza Slovenije z Jadranskim morjem.

Končno je železniška uprava po vsestranskem pretehtanju in preračunavanju leta 1927. odločila, da se bo zgradil prvi izmed obeh omenjenih železniških sistemov, t. j. s pomočjo delnih zvez Sevnica-Tržišče, Črnomelj-Severin-Vrbovsko in Kočevje-Severin. Toda ta odločitev še dolgo ni prinesla tudi že odločitve o takojšnjem začetku gradbenih del. Železniška uprava se je za gornji svoj odlok odločila predvsem zato, da končno razčisti položaj vsaj v finančnem oziru, saj je prvi sistem s svojimi 87 km nasproti drugemu s 150 km pomenil zmanjšanje gradbenih izdatkov za skoraj 200 milijonov, dočim je bil prometni efekt skoraj enak. Vsekakor pa je merodajen tudi potek načrtov po ozemlju, da ne omenimo tudi še drugih izredno važnih državnih interesov, ki so dovedli železniško upravo vsaj do te, četudi ne dokončne odločitve. V letu 1927. je torej bilo zagotovljeno, da se bo zveza Slovenije z morjem gradila tako, da bo neke v bližini Vrbovskega priključen podaljšek bodisi iz Kočevja ali Črnomlja na progjo Zagreb-Sušak. Odločilno je bilo končno tudi dejstvo, da se mora prvenstveno računati z zvezo Slovenije na Sušak in ne z Dalmacijo, ki je tudi po liški progji preveč oddaljena s svojimi pristanišči od Ljubljane in Maribora.

Nastopila je od leta 1927. do 1935. leta doba nekakega zatišja. Položaj je postal iz raznih razlogov vedno bolj brezupen vse dotlej, dokler ni vlada izdala leta 1936. svoje uredbes za gradnjo in trasiranje novih železnic, ki je dobila zakonito moč in kamor je bila po prizadevanju naših političnih činiteljev, zlasti gg. ministrov in poslancev, predvsem g. dr. Koceta, uvrščena proga Črnomelj-Vrbovsko na prvo mesto onih prog, ki naj se izdelajo v prvih letih po novem gradbenem razporedu. S tem dejstvom je bila dosežena prvotna večja enotnost v pogledu na bodoče delo. Program, ki je bil napravljen, ni prinesel popolne rešitve celotnega gradbenega sistema za zvezo Slovenije z morjem, toda z ozirom na že započeto izdelavo proge Sevnica-Tržišče po zakonu o javnih delih in z vnosom proge Črnomelj-Vrbovsko v gornji razpored sta bili dve od treh delnih prog tega sistema zagotovljeni, dočim bo izdelava tretjega dela sistema, proga Kočevje-Severin še nekaj časa čakala na svojo realizacijo. V dobi od leta 1936. do 1939. so bila izvršena na terenu vsa ona dela, ki jih štejemo med predpriprave za izdelavo sleherne železnice, izdelani so bili vsi glavni in podrobni načrti in izvršeno vse ostalo, tako da se je vendarle približal dan, ko bodo lahko zapele lopate svojo pesem med Črnomljem in Vrbovskim, dočim je 8. decembra lanskega leta hlapec že stekel med Sevnico in Tržiščem.

Ob tej priliki, ko bo današnja nedelja zasajena prva lopata v Črnomlju kot pričetek za sle-

deča gradbena dela, nikakor ne smemo pozabiti na koristi, ki jih bo prinesla nova železnica vsej Sloveniji, našemu Primorju, Gorskemu kotaru in vsemu tamkajšnjemu okolju. Že dejstvo, da bo postal Sušak pristanišče Ljubljane in Maribora govori zelo veliko besedo. Sušak bo dobil poleg dosedanjih zvez preko Zagreba še stik s severozapadnim omrežjem naših državnih železnic, kjer najmočnejše utriplje naš promet. Spoj s Srednjo Evropo, zlasti z njenimi predeli na severozahodu, bo krajši in močnejši. Toda ne samo Sušak, vse njegovo zaledje bo pritegnjeno v srednjeevropski promet. Gorski kotar, ki se ponaša z velikim bogastvom lesa, se bo po vsej dolžini pridružil velikemu izvoznemu prometu tudi na sever in tudi turistično bo zavzel povsem drugačen položaj, kakor ga ima danes. Saj nas bo vlak prepeljal v nekaj urah iz Ljubljane do Srbskih Moravic in Delnice in od tam bo le še ura vožnje do Sušaka.

Četudi proga Črnomelj-Vrbovsko ne bo zgrajena kot lokalna, pač pa kot glavna proga, bo tudi Bela Krajina imela svoje koristi od nje, posredno in neposredno. Posredno zaradi tranzitnega prometa, neposredno pa, ker bo tudi njen južni del, kakor tudi okolici okrog Severina, pridobil kratko in važno zvezo na sušsko progjo in s tem tudi s morjem. Marsikateri vagon bo iz Bele Krajine našel pot tja dol. Saj tudi ta deželica nekaj premore, kar bi bilo za izvoz. Upamo, da se bodo našli tudi ljudje, ki bodo za tako povzdigo Bele Krajine poskrbeli.

Prepričani smo, da se bliža polahko dan, ko bo v letu 1942. prvi vlak pohitel iz Ljubljane in Maribora preko Črnomlja tja k našemu morju. Zasaditev prve lopate dne 21. maja nam bodi samo postaja na našem potu do popolnega uresničenja težnj, ki jih je pred 20 leti sprožila prva vest v javnosti o potrebi nove zveze Slovenije z morjem. Prav tako pa smo upravičeni, da bo po otvoritvi nove proge doprinese dokaz že v najkrajšem času, da so imeli prav oni, ki so se od samega začetka zavzemali za zgraditev glavne proge, ki naj poveže vso našo lepo ožjo domovino z našim morjem po enakomernem ozemlju.

Tukaj navedemo še enkrat skrajšanje poti do morja:

Ljubljana-Črnomelj-Vrbovsko-Sušak:
Proti Ljubljani, Karlovcu, Sušaku za 80 km;
proti Ljubljani, Zagrebu, Sušaku za 120 km.
Maribor-Sevnica-Črnomelj-Vrbovsko-Sušak:
Proti Mariboru, Zagrebu, Sušaku za 70 km.
Besedo pa imajo sedaj kopači in lopate! Srečno!

Kino Kodeljevo tel. 41-64
Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30 in jutri ob 20.30
Vest človeštva
Paul Muni (Dreyfusova afera)
Polarni sij
Sonja Henye, Don Amech

Borze

20. maja.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 6.525 milij. din v primeri z 9.752, 7.02, 10.392 in 10.848 milij. din v prejšnjih tednih.

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.775, London 20.81, New York 449.16, Bruselj 75.675, Milan 23.40, Amsterdam 238.87, Berlin 178.30, Stockholm 107.175, Oslo 104.575, Kopenhagen 92.90, Praga 15.20, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 325, Helsingfors 917, Buenos Aires 102.75, Sofija 5.40.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem 19. maja je bilo pripeljanih 333 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov 100 do 120, 7—9 tednov 130—145, 3—4 mesece 210—290, 5—7 mesecev 320—480, 8—10 mesecev 480—525, 1 leto 730—990, 1 kg žive teže 6—8, 1 kg mrtve teže 8—11. Prodanih je bilo 224 svinj.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Pljuju dne 16. maja 1939: voli I. vrste 4.75, II. vrste 4, III. vrste 3.50; telice I. vrste 4.75, II. vrste 4, III. vrste 3.50; krave I. vrste 3.75, II. vrste 3.25, III. vrste 2.25; teleta I. vrste 5.50; prašiči špeharji 8, pršutarji 7—7.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 9, zadnji del 11, goveje meso II. vrste prednji del 7, zadnji del 9, svinjina 13—16, slanina 12—14, evinjska mast 18, čisti med 16—20, goveje surove kože 10—12, teletje surove kože 12—14, svinjske surove kože 8 do 10 din za 1 kg. — Pšenica 175, rž 165, oves 200, koruza 125, fižol 275—300, krompir 90—100, seno 50—75, slama 25—30, pšenična moka 800, koruzni zdrob 225 din za 100 kg. — Navadno mešano staro vino pri vinogradnikih 5 din za liter, fino sortirano staro kvaliteto vino pri vinogradnikih 10 din za liter, novo vino iz navadnih vrst grozdja 4.25 din, novo vino iz kvalitetnih vrst grozdja 8 din za liter. Mleko 1.50 din za liter.

Zivinski sejem v Zagorju ob Savi dne 12. maja t. l. Cene so bile naslednje: voli 4.50 do 5.50, klavne krave 2 do 3.50, klavne telice 4 do 5 din za 1 kg žive teže. Krave za pleme po 2000 din in telice za pleme po 1800 din za glavo.

Zivinski sejem v Litiji dne 4. maja t. l. Voli 4.75 do 5.25, klavne telice 4.50 in klavne krave 3 din za 1 kg žive teže. Krave za pleme od 2200 do 2500 din za glavo.

Izkazi emisijskih bank

Švicarska narodna banka. Od 8. do 15. maja se je obtok bankovcev zmanjšal za 35.3 na 828.05 milij. pengó zaradi zmanjšanja posojil in povečanja naložb na žirovni računih.

Reichsbank. Izkaz za 15. maj kaže v primeri z izkazom za 7. maja zmanjšanje oblika bankovcev za 246 na 8384 milij. mark.

Narodna banka za češkomoravski protektorat, Praga. Banka izkazuje od 8. do 15. maja odtok zlata za 21.3 na 1870.9 milij. kron, ker je morala kupiti devize, katere je morala dati za plačila uvoza važnih surovin. Devizni zaklad je padel za 4.4 na 836.06 milij. kron. Obtok bankovcev se je zmanjšal za 59.8 na 6169.1 milij. kron.

Holandska banka ne izgublja več zlata, ker je zlati zaklad ostal 15. maja v primeri z izkazom za 8. maja neizpremenjen na 1209.5 milij. goldinarjev. Pač pa se je znatno zmanjšal obtok bankovcev: za 19.8 na 1036.2 milij. goldinarjev.

Angleška banka. Od 10. do 17. maja se je obtok bankovcev zmanjšal za 2.3 na 493.6 milij. funtov sterlingov.

Poljska banka. V prvi desetini maja se je obtok bankovcev zmanjšal za 14.5 na 1.793.2 milij. zlotov radi zmanjšanja posojil.

Vplivno območje proge Črnomelj-Vrbovsko

KINO SLOGA tel. 27-30

Dediči milijonov

(Fünf Millionen suchen einen Erben) Režija: CARL BOESE

Heins Rühmann, Leni Marenbach, Oskar Sima, Heinz Salfner

Zgode in nezgode mladih zakoncev v veselem, zabavnem in s humorjem prepletenem filmu.

Biser češke filmske umetnosti

PASTORKA

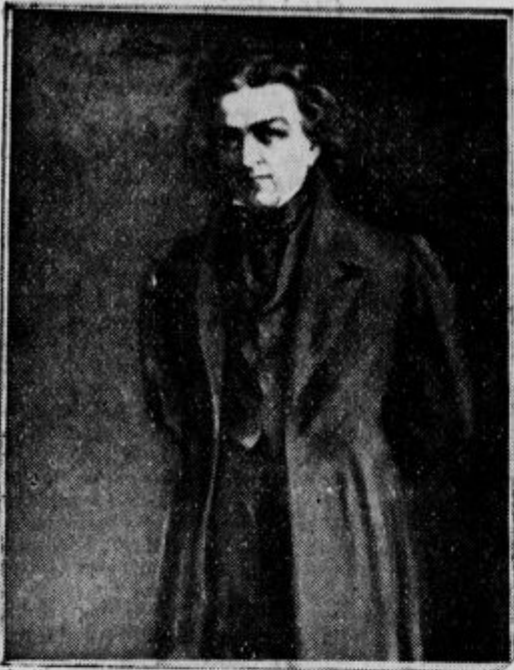
po odrskem romanu Gabrijele Preissove

Tragedija nezakonske matere Jenute in samoljubni ponos njene matere. Leop. Dostalova, Marija Glaserova, Ladislav Bohat

KINO UNION

Predstave ob 10.30 po znižanih cenah ter ob 15., 17., 19. in 21.

K današnji slavnosti na Vrbi

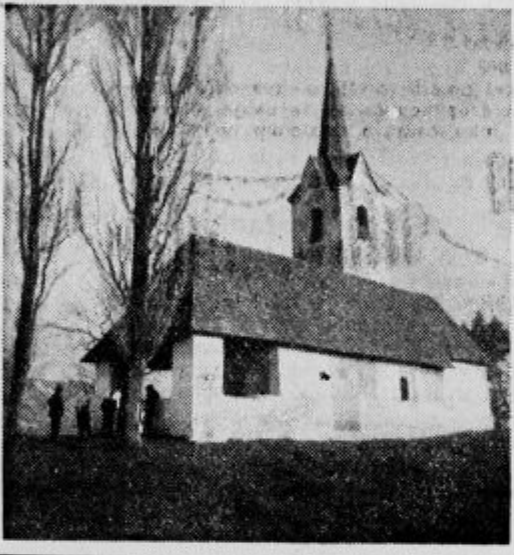
B. Jakac

O Vība! Srčna, drága vás domáča,
kjer hša mójega stoji očeta;
de b' úka jója me iz tvój'ga sveta
speljála ne bíla, goj'fiva káča!

Ne védel bi, kakó se v strúp prebráča
vso, kar srce sí sládkéga obéta;
mi ne bíla bi vóra v sába vzéta,
ne bil víharjov nótranjih b' ígráča!

Zvestó srce in délavno ročico
za dóto, ki je nima míljónárka,
bi bíl dobil z ízvíljeno devico;

mi mírno plávála bi mója báрка;
pred ógnjam dóm, pred tóčo mi pšeníco
bi blížnji sósed vároval — svét' Márka.

Šola in javnost

Iz profesorjskih krogov smo prejeli:
Zgodilo se je, da si je mlad profesor, še suplent, upal dati dijaku uglednega meščana slab red, ker je premalo delal in premalo znal. Kak oblak prahu in peska se je dvignil v časopisu proti mlademu, nezkušenemu suplentu, zasnovan na široki medicinski in pedagoški podlagi!

Ubogi suplent, kam se boš skrivil, ko vsa javnost kaže s prstom na te zločinca! Kako boš popravil krivice, ki si jih prizadel mlaki nadobudni duši, kako povrniti škodo, ki si jo povzročil staršem in otroku samemu in slednjič slovenskemu narodu...?

Posrečilo se je omejiti požar in pomiriti vihar v javnosti. Končala se je pa nevihta pred sodiščem, ki je dalo s pravično razsodbo mlademu, po krivici napadenemu profesorju sicer primerno zadoščenje, a senca, ki je padla na njegovo dobro ime, ni povsem odstranila, saj niso vsi oni čitali obsodbe, ki so čitali neutemeljene očitke.

Ob tem zadnjem dogodku naj mi bo dovoljeno, zapisati samo dve, tri misli.
Najprej poudarim: Učitelstvo vseh kategorij opravlja eno najvažnejših del: v njihove roke je položena vzgoja mladine in s tem usoda naroda. Zato noben stan ne zasluži toliko podpore in miru kot ravno učiteljski. Zato je največja napaka, če hoče kdo nepoklicano motiti njegovo delo. Kakšno zlo šele povzroča tisti, ki jemlje ugled in dobro ime učiteljskega v javnosti pred učenci! Dober in resen časopis mora kaj takega sam od sebe odkloniti. S takim delom se ruši avtoriteta in red vobče, kajti kjer ni avtoritete, tam se vse majo, ond ne more biti reda in ne urejenega medsebojnega razmerja. Kdor izpodkopa avtoriteto, pripravlja pot splošni anarhiji. Zato bi morale vse javne oblasti tako početje prepovedati in strogo kaznovati.

Vprašam se, ker je bila prav ta primera podčrtana, ali se zdravniku nikdar nobena operacija ne ponesreči? In če, ali je kdo, ki bi jo upal in smel podrobno analizirati za namerno delo? Ali bi kateri časopis upal kaj takega priobčiti?

Dalje. Ali veruje kdo, da so vse sodbe pravične, ki jih izreče sodišče? In vendar, kdo si upa in kdo sme v časopisju podrobno analizirati razsodbo in jo označiti za namenjen zločin, četudi bi bil kdo po nedolžnem obsojen?

Nihče si tega ne upa in tudi ne bi smel.
Šolske oblasti imajo med drugimi dolžnostmi tudi dolžnost in nalogo, varovati učence pred krivicami. Vsakdo, ki ima samo namen, priti do pravice, oziroma braniti sebe in svoje otroke pred krivicami, bi se moral najprej obrniti na šolsko oblast in tam iskati pravice. Šele, če bi mu vse te potencirane oblasti odpovedale, bi bilo morda primerno načeti to ali ono zadevo v javnosti. Toda tudi v tem primeru skrajno previdno, splošno, kakor pravimo »akademsko«, nikdar ne oseben, kakor se je zgodilo v znani zadevi. Na tem ne spremeni nobeno število zagovornic-nejedagogenj in tudi ne šop »hvalažnih zahval«. Tak način je v temelju zmoten, kar se je tudi izkazalo: škodilo je očetu napadalcu, ni koristilo profesorju in šoli, najmanj pa učencu. Quid ergo? Cui bono?

Pribiti je treba: Dokler je vse naše učitelstvo prežeto s pravim duhom, ljubeznijo do mladine in poštrevnostjo do njene vzgoje; dokler so naše oblasti tako čuječe in vestne, kakor so, zaslužijo zaupanje in naj bi se vsakega zatekal v vseh šolskih za-

Bela Krajina — naš narodni zaklad

Ze za velikonočne praznike je bila Bela Krajina vsa bela, vsa v cvetju, ko je bila naša ostala Slovenija še samo zelena. Zato bodo v Beli Krajini tudi črnejše nekaj prej zrele — in jeseni grozdje.

Saj ima tudi Dolenjska svoje čare, toda vedno me potegne k oknu, kadar se pripeljem skozi se miški predor z vlakom po hribu med trtjem in zidanicami in se odpre človeku svojevrstno pester pogled po tej naši beli deželici gričkov s cerkvicami in gozdov in polja in stelnikov...

Pa je Bela Krajina tudi pravilni svet. Kakliko pripovedovanj in verovanj je med njenimi ljudmi in po njenih hišah še danes, koliko zimekega pripovedovanja še vedno, ko zamete sneg. Sicer živi vmes Amerika, toda glavni so še vedno vražji kamni, strahovi, vinski duhovi, klanci, kapelice, gradovi...

Precej jih je že v razvalinah in ljudje vedo o njih, da je enega snedel njegov gospod na Kurji koži, drugi je kupil tri zvonove sv. Primožu, tretji Trem faram, četrti...

Več gradov še stoji, stoji, ker so bili posebno trdno zidani. Ko so gradili Krupo, so n. pr. mešali malto z vinom — misel, ki je še ponekod pri drugih narodih v ljudskem verovanju moči in slave, pri našem narodu pa jo imamo le pri našem Belem Kranjcu, njemu pa res tako lepo odgovarja.

Pa so še gradovi v Črnomlju, Metliki, na Vinici, ki so šli nekako s časom in sa v njih uradi, pa je še Pobrežje, kjer gospodari Pavle, pa so še drugi, a ni nikjer več nič grajskega, razen junakov, ki še tu in tam po Valvazorju gledajo z njihovih zidov...

Ni sicer še eto let, kar je bil grad tlaka, ni še morda dvajset let, kar je bila tu in tam precej mogočno življenje, pa čeprav je danes proza, narod je pozabil na tlako in davne bukvice in jih nadomestil s pravilnostjo in lepo besedo kakor vse, kar je bilo in je minilo...

Daleč je bila Bela Krajina od Ljubljane do 1914, ko je bila potegnjena železnica tudi od No-

vega mesta preko Črnomlja in Metlike do Bujarje, še bolj daleč je bila sto let prej, ko so šele Francozi napravili preko Gorjancev cesto, in še bolj daleč prej, ko je metliška Slovenska marka živela in segala včasih prav do Višnje gore.

Daleč je skoro Bela Krajina od Ljubljane še danes, ko ni brzega vlaka in ti jo potniški počasi maha proti njej, kot bi vedel, da se mu nikamor ne mudi, saj so v Beli Krajini še pravljice in vraže in poezija, ki se je ne sme preveč buditi s sedanjim suhoparnim časom.

Tako daleč je bila Bela Krajina od Ljubljane, da se je v njej ohranilo kolo in najrazličnejše obredne pesmi, o katerih vedo drugod le še iz šole in knjige.

Zdi se mi, da je Bela Krajina tako daleč od Ljubljane kot Talminska dolina s svojimi panti in Zilja s svojim rajem pod lipo ter Prekija s svojo pametno.

Pa Bela Krajina je morda še malo bolj daleč. Ni se v nji ohranilo le kolo, v nji živi še danes naša narodna naša s svojo ornamentiko, v nji žive še stare ekrinje in stari običaji, pa naj so v zvezi z življenjem človeka, n. pr. žetev, ženitovanje in napitnice, rojstvo in smrt, ali pa v zvezi z naravo, n. pr. zeleni Jurij, kres...

Vse to živi še v Beli Krajini po njenih vaseh od Sokcev do Poljancev in od Zumberčanov do Poljan. Vse to živi sredi le prepogoste belokranjske revščine in pomanjkanja.

Se živi in zopet začneja svoje novo življenje, ko belokranjsko izobraženstvo oživlja vse to našo pisano življenje prednikov ter se zbira okrog prireditve, ki nam kažejo našo davnino, organizira take prireditve v širšem obsegu in vabi nanje ves naš narod, ker vsi smo eno od nekdaj, in vsi smo ena družina in živimo skupaj danes in jutri in večerji...

In če naši narodni običaji prav te dni žanjejo tak uspeh v prestolnem Beogradu, zakaj se ne bi odzvali Slovenci Belim Kranjcem, in pohiteli na njih domače slavje svojih davnih, a še vedno živih prednikov v njih središče — Črnomelj...

Uspehi in naloge Profesorskega društva

Danes zboruje v Ljubljani Profesorsko društvo za Slovenijo. Iz poročil posnemamo, da je društvo v preteklem društvenem letu zelo živahno delovalo, kar je bilo v korist stanu in organizaciji, pa tudi naši srednji šoli.

V preteklem letu so umrli naslednji ugledni slovenski šolniki: prof. v p. Anton Bartl, direktor dr. Josip Debevec, prof. Josip Maro, direktor dr. Anton Rataj in prvi direktor slovenske gimnazije, to je zavraža sv. Stanislava, škof dr. Franc Gnidovec.

Poročilo ugotavlja, da je bilo to leto za profesorje ugodno. Posebno prosvetna ministra Magarašević in Čirič sta se zavzela za profesorski stan. Prvi je izposloval potrebna napredovanja profesorjev, drugi pa je izposloval nešteto pooblastil v finančnem zakonu za ureditev stanovskih in šolskih zadev.

Kongres v Subotici je bil viharjen zaradi trenja med zagrebškimi in beograjskimi delegati. Ljubljanska sekcija je s tihim delom pripomogla, da so nastale v društvu normalne razmere, zlasti z reaktivizacijo predsednika Radoja Kneževića.

Celjska in ljubljanska II. realna gimnazija dobila postopno klasične vzporednice, uršulinke v Ljubljani in 4. razredna mešana gimnazija v Mariboru s prihodnjim letom 5. razred. So pa še mnoge druge šolske zadeve v Sloveniji, ki čakajo rešitve, zlasti ustanovitve dveh štiritirzrednih gimnazij v Brežicah in v Dravogradu.

S postavitvijo 400 novih suplentov je izpolnjena ena dolgotrajnih zahtev. Slovenija potrebuje letno 35 do 40 suplentov. Popravljeni so bile tudi krivice profesorjem-veroučiteljem.

Profesorji zahtevajo novelo, v kateri naj se profesorjem prizna: 30 letna službena doba, napredovanje naj se uredi tako, da dobe profesori po 20 letih skupino III/2, po 20 letih službeni dobi naj se učna

obveznost zniža na 16 ur tedensko, poenostavi naj se šolska administracija, šolnino naj pobirajo davčne uprave itd.

V nevarnosti je bila tudi profesorska »Samopomoč«, ki jo je nameravalo ministrstvo ukiniti, pa je to namerno opustilo.

Sekcija izdaja tudi učne knjige in je do sedaj izdala Binter-Štrukljevo zgodovino za 3. razred srednjih šol in Kranjc-Vazzaz zgodovino za 1. razred srednjih šol. Namerava pa izdati še druge šolske knjige.

Iskrena zahvala gre odličnim sodelavcem in podpornikom, zlasti g. banu dr. Natlačenu, poslancema Dolencu in Bitencu ter marljivim odbornikom, ki so dosegli tako lepe uspehe sekcije.

Tajniško poročilo navaja vse številne intervencije, ki jih je sekcija napravila na odločujočih mestih, dalje številne seje odbora in udeležbo sekcije pri sejah glavne uprave ter kongresu v Subotici.

Blagajniško poročilo prof. dr. Novaka navaja denarno stanje sekcije, ki je za založbo šolskih knjig zelo mnogo žrtvovala.

Poročilo o šolskih knjigah prof. Šolarja navaja, da se je vprašanje šolskih knjig v tekočem letu umaknilo notranje-političnim vprašanjem. Toda z ureditvijo zadnjih vprašanj bo tudi vprašanje šolskih knjig poslavljeno pred nov položaj. V parlamentu je prof. Dolenc odločno nastopil proti monopolizaciji šolskih knjig.

Strah pred monopolizacijo je toliko popustil, da ne ovira več normalnega razvoja šolske knjige. Dobili smo jeseni nekaj dobrih učbenikov, za jesen se nam jih obeta zopet nekaj. Najslabše je poskrbljeno za slovensčino v višjih razredih, ker se zmeraj niso urejeni učni načrti z ločitvijo slovensčine od erbohrvaščine. Vendar se zdi, da smo tudi tukaj pred rešitvijo v bližnji bodočnosti.

TRI NOVE IGRE ZA 40 DINARJEV

SUBSKRIPCIJA SAMO ŠE DO 30. MAJA!

PRI JUGOSLOVANSKI KNJIGARNI V LJUBLJANI

Ljudsko igro: »MLINARJEV JANEZ« dobiti do 15. junija! — Izvratno Gojdonijevo komedijo: »ROGOVILEZ«. Velič. Calderonov misterij: »VELIKI ODER SVETA«, oboje do konca avgusta!

PRIJAVITE SE Z DOPISNICO DO 30. MAJA!

Obširna pojasnila zahtevajte od Jug. knjigarne v Ljubljani

devah najprej k učiteljem in šolskim oblastem, nikdar pa s osebnimi zadevami v časopise.

Kdor pa dela narobe, ta gotovo tudi doma pred svojimi otroki ne govori spoštljivo o učitelstvu, kar znižuje in ruši njihovo avtoriteto in dolžno spoštovanje ter je bistven vzrok slabih uspehov.

Bistveni pogoj za uspehe pri vzgoji je medsebojno zaupanje med starši, učenci in učitelji. Zato mora vsakdo v tej smeri vse storiti, in to še posebno, če spada med — izobražence. —ok.

Čudna življenjska pot vlomilca

Maribor, 20. maja.

Pred mnogimi leti je šla skoraj skozi vse jugoslovanske časopise vest, da se bavi v bližini Ptuj mlad izumitelj z epohalnimi poskusi. Pridobival bo iz zraka električno energijo ter bo dobil za svoj izum, ki bo izpodrinil vse elektrarne, ogromne milijone. Ta »izumitelj« je bil mladi elektromonter Gašper Pepevnik, ki se je pri starših svoje žene v Gorišnici bavil s temi poskusi. Bil je to njegov prvi korak na pot nepoštenosti. Znal je s spretno reklamo dobiti zaupanje nekaterih finančnikov, ki so prihajali gledat čudo izuma. Dobil je precej denarja, toda kmalu je bilo slave konec, ko se je razkrinkalo vse skupaj kot drzna sleparija. »Atmosfera elektrika«, s katero je mož presenetil tudi strokovnjake, je prihajala iz baterij, ki so bile skrite v žimnici. Od izumitelja pa je postal časoma vlomilec in tat velikega formata, ki ima za seboj nič manj kot 16 let ječe. Od tega je znašala ena kazen 5, druga na 6 let. Dne 24. novembra lanskega leta so ga

še izpustili iz kaznilnice v Lepoglavu, ko pa je bil na svobodi, se je takoj začel ozirati za novim primernim »zaslužkom«. Nastanil se je v Mariboru ter je začel opazovati mariborske trgovce, da bi se seznanil z njihovimi navadami. Najbolj je vzel na piko trgovca G. Babiča ter je ugotovil, da je njegovo stanovanje na Trgu Svobode 3 večkrat prazno, ker prenočuje dostikrat na svojem posestvu v Bistrici. Izbral je to priložnost ter je dne 14. februarja vdrl s ponarejenimi ključi v stanovanje. Nabasal je v kovček razno obleko in perilo, najbolj pa mu je bilo dobrodošla raznovrstna zlatnina. Povzročil je skupno okrog 20.000 dinarjev škode. S plenom je pobegnil v Gorišnico, pred odhodom pa je podaril hčerki svoje gospodinjne dragocene zlat prstan. To pa mu je bilo v pogubo. Gospodinj je bila radodarnost podnajemnika sumljiva, da je zanesla prstan na policijo. Tam so hitro ugotovili, da je to Babičev prstan in na ta način so prišli Pepevniku na sled ter so ga aretirali, ko se ni tega niti najmanj nadejal. Policiji se je posrečilo zapleniti tudi vse predmete, ki jih je Pepevnik Babiču odnesel. Danes je prišel Pepevnik zaradi tega vroma pred sodniško mariborskega okrožnega sodišča. Obsojen je bil na 1 leto in 6 mesecev robove, 5 let izgube častnih pravic, ker pa je nevaren za javno varnost, bo po prestani kazni še tri leta pridržan v zaporu.

Odvetnik dr. JARČ FRANCE

je otvoril svojo pisarno v Ribnici na Dolenjskem v hiši »pri Lunčur, Gorenja vas 44 (poleg sodišča)

Naš škof 15 dni med Dolenjci

Naš list je že poročal, da se je 20. aprila začela škofova kanonična vizitacija po novomeški dekaniji, združena z birmovanjem za to pripravljenih otrok.

Odlični sprejem v Novem mestu, kjer je po dolgem času zopet smatral mestni župan za primerno in takšno, da je pozdravil nadpastirja, ter tako srečno uspeli farni večer v Prosvetnem domu, sta bila kakor znak in mig a taktirko za druge župnije, podrejene novomeški dekaniji, kako je sprejemati in pozdravljati najvišjega predstavnika in pastirja naše vere, ko prihaja po dolžnosti in apostolski poti.

Župnije so med seboj tekmovala. Mlaji, slavo- loki, zastave, podoknice, razsvetljava, pokanje to- pičev, rakete, v Stopičah kres, v žigar žaru so odmevale naše ljubke pesmi in pesmice, pozdravi županov, otrok, učiteljsva, raznih krajevnih funk- cionarjev — to se je kar vrstilo dan za dnem, pa naj je bilo v maj postavljeno aprilsko vreme še tak onevšečno — nič ni kazilo legega in slav- nostnega razpoloženja. nič ni motilo vernikov, ki so sprejemali in pozdravljali svojega škofa pri- srčno in z zares dobro voljo.

Zadnje birmovanje je bilo v Mirni peči, tam, kjer je pred 15 dnevi sprejel dekan in novomeški g. prošt vizitatorja. Vreme je bilo v Mirni peči več kot neugodno, pa se je potrpelo vse: praznik je bil praznik. Iz Mirne peči se je g. nadpastir v spremstvu škofega g. opata in svojega tajnika vrnil v Ljubljano ko se je prej dekanjska du- hovščina z nagovorom g. prošta poslovila od njega.

Vseh otrok je bilo birmanih v dekaniji 3747.

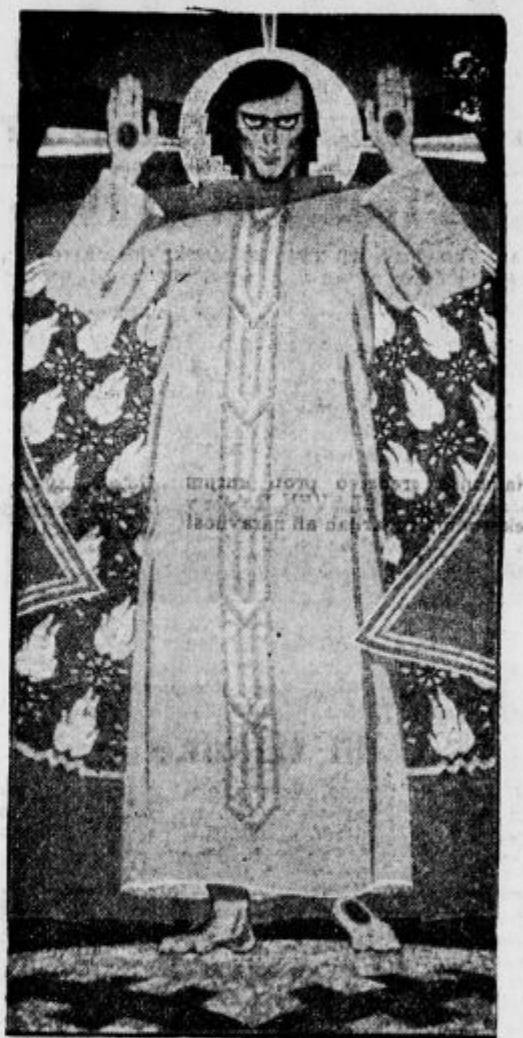
Specialitete Neptun

za Vas:

skuši - fileti, sardine brez kosti, gourmand, Turist - proizvodi največjih domačih tovarn

„NEPTUN“ d. d., Split

Nov mozaik na pročelju šempetrske cerkve

V petek, 19. maja, je tesarski mojster Josip Kregar dvignil na pročelje cerkve svetega Petra v Ljubljani prvi slovenski domači mozaik, *Kristusa Kralja*, ki ga je napravila umetnica ga. *Helena Vurnikova*. Zdi se, da je to prvi slovenski mozaik, kajti do sedaj so Slovenci to vrsto umetnosti pri- važali iz Benetk. Tudi ga. Vurnikova je šla večkrat v Benetke in v Ravenno, v klasični mesti moder- nega mozaika, nakupila tam gradivo za mozaik, toda sestavila ga je sama v Ljubljani po svojih načrtih, ki so izvirni in so dosegli prav v tem prvem mozaiku neverjetno plastiko in popolen uspeh. Težko je doseči tako plastiko v tehniki zloženih kamenčkov, ki je v bistvu plodovitega, dekorativnega značaja. Toda Vurnikove »Kristus Kralj«, ki stoji na zemeljski obli, odet v razpro- strti moder plašč in z dvignjenimi rokami ter tu- dovito prodornim pogledom, v katerem je obenem oblast, ukaz in milina, je popolna umetnina, vred- na vse pozornosti. Visok je mozaik 3.10 m, širok pa 1.50 m ter je namenjen za srednjo prazno okno v vrhni polovici pročelja. Na drugo stran pridejo še štirje evangelisti, ki jih bo gospa napravila vse obenem ter je upati, da bodo tekom tega leta že vsi na svojih mestih. Z mozaiki po šempetrsko pročelje dobilo šele svojo vsebino ter bo tudi vtis nove fasade vse drugačen kot do zdaj, ki je motila občutna praznina. Heleni Vurnikovi moramo k pr- vemu slovenskemu, tako monumentalnemu in pla- stičnemu mozaiku čestitati, kakor tudi šempetrski fari, ki bo s temi mozaiki obogatila svoje lepo svetlišče.

Prosvetni tabor na Trebiji

v Poljanski dolini na bink. ponedeljek, 29. maja

Ob 9.30 se uredi sprevod do Prosvetnega do- ma na Trebiji, tam na prostem sv. maša s prid- go ob 10. Govori g. dr. Vilko Fajdiga. Po blago- slovitvi Prosvetnega doma tabor.

Popoldne ob pol 3 pete litanije na prostem pred Marijinim znamenjem na Trebiji. Ob 3 te- lovadni nastop prijateljskih okoliških in tudi ne- kaj oddaljenih odsekov in krožkov naše katoliške mladine. Po telovadbi prosta zabava. Sodeluje godba iz Logata — dopoldne in popoldne.

Pri nas bo to prva večja prosvetna prireditev, od kar svet stoji, zato vsi bližnji in daljni prija- telji naše mlade prosvete in sploh katoliške ter slovenske misli iskreno vabljeni na binkoštni po- nedeljek med nas.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 21. maja: 6. povelikonočna nedelja. Feliks (Srečko), Kantal., spoznavalec; Andrej Bobola, mučenec.

Ponedeljek, 22. maja: Emil (Milan) mučenec; Margarita Kasieka.

Torek, 23. maja: Janez Krstnik de Rossa, spoznavalec.

Novi grobovi

† Pri št. Jurju ob juž. žel. je umrl v visoki starosti 82 let posestnik g. Martin Kumperger. Bil je ugleden in spoštovan mož ter oče pridne razmaške »Slovenca« v Mariboru gospe Jug. Svetila mu večna luč, preostalem naše sožalje!

Osebnosti

== Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Koloman Horvat iz Fokovcev v Prekmurju, Maselj Milan in Bogomir Javornik, oba iz Ljubljane. Čestitamo!

== Izpit so opravili za čin topniškega podporočnika narednik Adolf Urbanc; za čin konjeniškega podporočnika narednik Ivan Tratnik; za čin nižjega vojnega pisarja IV. razr. peh. narednik vodnik VI. razr. Franjo Reven; peh. narednik vodnik III. razr. Josip Okorn; peh. narednik Josip Skrinjar in Slavko Šobot in topni. narednika Franjo Strucelj in Alojz Sajc; za nižjega voj. tehn. uradnika IV. razr. geodetske stroke inž. narednik Anton Lenarčič in peh. narednik Henrik Zupanc; za nižjega san. pomočnika IV. razr. bolniški narednik Emil Vilk; za čin rez. san. podporočnika kaplari-dijaki dr. Branko Fink, dr. Josip Centonič, dr. Dragotin Milovec, dr. Mirko Fiola, dr. Viljem Veseli in dr. Ivan Virčburger; za čin rez. lekarskega podporočnika kaplar-dijak Jakob Kegl in za čin rez. veterinarskega podporočnika kaplar-dijaka Pavle Struhar in Josip Spalatin.

== Število letošnjih sezonskih delavcev. Dne 16. maja v štev. 112 smo v »Slovenec« priobčili, da odide letos v Nemčijo skupno okoli 12.000 sezonskih delavcev. Te naše informacije niso točne. Po uradnih podatkih ugotavljamo, da je iz vseh slovenskih krajev odšlo v Nemčijo 6.765 sezonskih delavcev in da je s tem kontingent za dravsko banovino izčrpan.

VELIKA TOMBOLA V SLOVENJ GRADCU

dne 4. junija 1939

Glavni dobitki so: Nov avto »Opel Kadet«, šivalni stroj, 10 dvokoles, moška in ženska obleka ter ostalih 485 lepih dobitkov

== Sprejem v Dijaški dom v Ptuj. V Dijaški dom v Ptuj se sprejemajo nepokvarjeni sinovi krščanskih družin, ki želijo obiskovati tukajšnje državno gimnazijo ali meščansko šolo. Kdor hoče biti sprejet v I. gimn. razred, mora napraviti prejšnjemu izpitu na tukajšnji ali katerikoli drugi gimnaziji. K izpitu se pripuste samo oni, ki so se rodili v letih 1926 do 1929 in so torej letos dopolnili ali bodo do konca leta dopolnili najmanj 10 in največ 13 let. Za sprejemni izpit je treba do 18. junija poslati prijavo, kolkovano z 10 din, na ravnateljstvo drž. gimnazije. Prijavi se priloži: 1. spričevalo o dovršeni ljudski šoli, 2. rojstni ali krstni list. Pripominjamo, da se bo letos na ptujski gimnaziji odprla vzporednica s klasičnimi predmeti za I. razred gimn. S tem bo marsikateremu

— Društvo diplomiranih babie dravske banovine ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 4. junija 1939, ob 9 v veliki sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

— Zobozdravnik dr. Jože Piec v Slovenjem Gradcu od 22. maja do 29. maja ne ordinira.

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine od 20. t. m. je objavljena »Uredba o taksnih olajšavah pri konverziji obstoječih denarnih dolgov«, dalje »Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah« in »Pravilnik za izvrševanje uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah«.

— Godbeniki, poklicni in nepoklicni, vsi, ki se zanimajo za poletne in zimske angažmane, se pozivajo, naj se čimprej, bodisi osebno ali pismeno, zglasijo v pisarni »Podsaveza muzičarac, Ljubljana, Knaflijeva 1 (Opera).

— Za binkošti v Benetke za 450 din s hrano in stanovanjem: v Trst in Gorico. Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ulica, tel. 22-50.

— V salezijanski zavod Marijanišče v Veržetu se sprejemajo le telesno zdravi fantje vzornega vedenja, ki so dovršili osnovno šolo s prav dobrim uspehom in imajo namen posvetiti se duhovskemu ali redovniškemu poklicu tu ali v tujini. Sprejemajo se tudi taki, ki so nekoliko preokročili po zakonu določeno starost za prvi razred. Tisti, ki smejo delati sprejemne izpite na državnih gimnazijah, najprej naredijo izpit, ki bo okoli 20. do 25. junija. Gojenci delajo vsako leto izpite na državnih gimnazijah. Prav dober uspeh pri teh skušnjah svedoči, kako resno je učenje in vzgoja v zavodu. Za natančnejše pogoje se naj zainteresirane obrne na: Vodstvo sal. zavoda v Veržetu pri Ljutomeru.

ZA POMLAD - NOVA OBLEKA

== Elegantne, moderne vzorce kvalit. blaga za obleke in površnike dobavljajo po nizki ceni trvdka

Drago Schwab LJUBLJANA

Aleksandrova c. 7
Moška in deška konfekcija vedno na zalogi. Na željo prvovrstna izdelava po meri v lastnem modnem salonu.

— Na binkoštno nedeljo bodo privrele iz vseh krajev množice v Postojno. Na binkoštno nedeljo popoldne bo v jami tudi koncert pevskega zbora naših Matičarjev. Matični pevski zbor gre ta dan polnoštevilno v Postojnsko jamo in bo tam izvajal najlepša dela za mešani zbor iz naše glasbene literature. V Postojno bo vozil na binkoštno nedeljo posebni vlak in prigrase sprejemajo pisarne Putnika. Javite se takoj. Cena 75 din.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Za priljubljeno romanje na Trsat o binkošti s posebnim vlakom, združeno z izletom s posebno ladjo na otok Krk (v tehnični izvedbi Tujškoprometne zveze), po znižani ceni, se še lahko odločite. Pošljite takoj 110 din romarskemu vodstvu »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17, da lahko še pravočasno pošlje izkaznice in navodila. (Kdor more, se lahko osebno zgasi v pisarni.) K navedeni ceni plačate še polovično vozno do Zagreba na dan odhoda.

— Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru je po došli poročili antiperonosporičnih postal ugotovil, da bo okuženje po peronospori nastalo v dneh 21. in 22. maja t. l. Vinogradniki se opozarjajo, da brezpogojno izvršijo prvo škropljenje proti peronospori najkasneje do 22. maja t. l.

Ljubljana, 21. maja

Gledališče

Drama: Nedelja, 21. maja: »Trideset sekund ljubezni.« Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Ponedeljek, 22. maja: »Velika skušnjava.« Red B. — Torek, 23. maja: zaprta. — Sreda: »Othello.« Red A. — Opera: Torek, 23. maja: »Traviata.« Gostovanje Eve Bandrowske Turske. Izven. — Sreda, 24. maja: »Vse za šalo.« Red Sreda. — Četrtek, 25. maja: »Stirje grobijani.« Red B.

Radio Ljubljana

Nedelja, 21. maja: 8: Vesel jutranji pozdrav (plošče). — 8:15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 8:45: Verski govor (g. Jože Jagodic). — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Kitarški trio (gg. Prek Stanko, Privšek Josip, Slovnik Maks), vmes lahke solistične točke na ploščah. — 10:30: Plošče. — 11: Prenos slovesnosti ob Prešernovem rojstnem domu v Vrbi. — 12: Kar želita, to dobita (plošče po željah). — 13: Napovedi — 13:20: Pevski zbor »Sava« in tenor-saxofon (gosp. Nerat Zoran). — 17: Kmet. ura: Izbor in pridelovanje fižola (inž. Mikuž). — 17:30: Radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura: Glasilstvo — narodna organizacija (Pavel Japelj) Ljubljana. — 19:50: Prenos šmarnice iz trnovske cerkve. — 20:30: Pevski in orkestralni koncert. Sopran solo: ga. Elza Buchal, Radijski orkester. Dirigent D. M. Sijanec. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Veselo ranjanje (plošče).

Drugi programi

Nedelja, 21. maja: Belgrad: 21 Zabavni koncert — Zagreb: 20:45 Zabavni koncert — Bratislava: 22 Ciganska godba — Praga: 20 Opereta — Sofija: 20:55 Operetna glasba — Varšava: 21:20 Pevski koncert — Berlin: 20:15 Koncert RO — Beromünster: 20 »Figarova svatba« — Budimpešta: 22 Plesna glasba — Dunaj: 22:30 Plesna glasba — Königsberg: 20:15 Pisan koncert — Monako: 20:15 Operna glasba — Strasbourg: 22 Orgelski koncert.

Prireditve in zabave

Gojenci glasbene šole »Sloga« bodo izvajali v ponedeljek, 22. maja 1939 skladbe čeških in slovenskih skladateljev na prvi letošnji šolski prireditvi. Nastopijo gojenci ge. I. Hladnikove (klavir) in ge. P. Lavšetove (petje). Pričetek je ob čet. na 19. V četrtek, 25. maja in petek 26. maja t. l. bosta dve javni produkciji gojencev Slogine glasbene šole. Pričetek je ob 18. Vse prireditve bodo v Slogini glasbeni dvorani v Pražakovi ulici, Ljubljanski dvor. Vstopnine ni. Na produkcijah nastopijo gojenci pevci in instrumentalisti ter šolski zbor in orkester z izbranim in pestrim sporedom.

Sestanki

Klub trgovskih akademikov obvešča članstvo, da se vrši dne 5. junija 1939 ob 8 zvečer v Trgovski akademiji XV. redni letni občni zbor ter vabi k polnoštevilni udeležbi.

Salezijanska Prosveta ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 22. maja, po šmarnicah v mali dvorani Mladinskega doma.

Kino

Zvočni kino Vič predvaja danes ob 4, 6 in 8 prekrasen letalski vefilim »Vragi neba«. Za doatek dva zvočna tednika. Predstava jutri tudi ob pol 9.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospe pri Sv. Jožefu praznuje na praznik Marije Pomočnice, v sredo, 24. t. m., svoj glavni praznik. Zjutraj ob pol 7 sv. maša s skupnim sv. obhajilom, popoldne ob štirih pa sloven shod. Pridite vse in prinesite v torek popoldne cvetja na oltar!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartner, Moste; v ponedeljek: dr. St. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

— Na srednješolski akademiji za pripravo kongresa Kristusa Kralja, ki je bila preteklo nedeljo v Unionu, sta bili na sporedu tudi dve pevski točki skladatelja dr. Jerka Gržiniča: solo »Kristus Kralj mladine« in »Aklamacije«, ki jih je izvajal zbor salezijanskih gojencev. Ob sta iz zbirke »Kristusu Kralju«, ki je izšla za mednarodni kongres Kristusa Kralja, in se narača v Salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani.

— Prepovedan tisk. Z odlokom notranjega ministrstva je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list »Die Zukunft«, ki izhaja v Parizu v nemškem jeziku.

— Pri zaprtju, motnjah in prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— Izpremembo rodbinskega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Stjepanu Minarju, rojenemu v Zagrebu in pristojnemu v občino Slovenj Gradec, v Ploj.

— Denarni zavod malega šoleva je hranilna posojilnica »Moj dom«, Ljubljana, Dvořakova ulica 3. Posojila, ugodni pogoji. Hranilne vloge. Visoke obresti.

DOLENJSKE TOPLICE

Radio terma 38°C. Odprto od 1. maja. Izredni uspehi pri zdravljenju revmatizma vseh vrst, boleznih živčnega sistema, ženskih boleznih, motnjah srca in krvnega obtoka, posledicah zlomljenih itd. Znižane cene. — Dnevna penzija od 45 din dalje. Pavšalna 10 dni 600 din. 20 dni 1100 din. Specialne masaže. Zahtevajte prospekte. :: Uprava.

Prosvetni tabor v Slov. Bistrici

Naš prosvetni tabor 4. junija bo eden izmed prvih letošnjih ljudskih prireditev. Pokroviteljstvo je prevzel gg. dr. Natlačen. Sprekovi, ki se bo začel ob devetih na Ljubljanski cesti, naj bo prava manifestacija naše vere v sebe in svoje vzore. Po sv. maši pred domom bo slavnostno zborovanje, posvečeno delu in nalogam slovenske ljudske prosvete.

Velik dogodek za mladino pomeni tudi popoldanski nastop na novem telovadišču. Obenem je to prva okrožna prireditev našega Fantovskega in deklisklega okrožja. Bratska Prosvetna društva, Fantovske odseke in dekliske krožke naprošamo, naj takoj organizirajo udeležbo iz svojega kraja, kajti tabor bo že čez štirinajst dni!

Sandaleti!

novi modeli: beli, golfrap, rdeči v prvovrstni kvaliteti in izdelavi po najnižjih cenah se dobijo v novi prodajalni na Miklošičevi cesti štev. 12 (nasproti Uniona)

→ pri **TRIUMF d. z o. z.**

Slovenski delavski tabor

Pokroviteljstvo nad prvim slovenskim delavskim taborom, ki bo 4. junija v Ljubljani, je prevzel ban dr. Marko Natlačen.

Četrtna voznina za prvi slovenski delavski tabor je dovoljena za vse smeri vlakov v dravski banovini.

Zveza združenih delavcev je sprejela od predsednika vlade Dragiše Cvetkovića brzojavno sporočilo, da se prvega slovenskega delavskega tabora udeležijo osebno.

ZUNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

— Ban g. dr. Marko Natlačen v torek, 23. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo uradno odsoten.

— V Rim odpelje posebni romarski vlak jutri popoldne ob 17.15 okrog 500 slovenskih romarjev. Prijavljeni se zbero ob pol 5 popoldne na desnem peronu glavnega kolodvora, kjer se uredi v skupine. Značke naj nosijo na vidnem kraju, etikete na kovčkih naj imajo pritrjene. Vsaka skupina se zbere okrog svojega voditelja, kateri jo popelje v voz, ki je zanje določen. Vlak bo imel pet Pullmanov II. razreda in šest III. razreda. Zato se ni treba bati zaradi prostora. Istočasno se odpelje v Rim tudi prevzvišeni škof g. dr. Gregorij Rožman. Izletniki se ustavijo v torek v Florenzi, da si jo ogledajo. Pet dni biva v Rimu, katerega zapuste na binkoštno nedeljo zvečer. Na binkoštni ponedeljek se ustavijo v Benetkah, odkoder se odpeljejo ob 3 popoldne in pride posebni vlak v Ljubljano 29. maja zvečer ob 21.10. Za to priliko so prejeli romarji posebne knjižice z opisi krajev in zanimivosti, katere obiščejo. Na vlaku pa prejmejo potovalne karneke z boni za stanovanje, hrano za avtobusne vožnje, za parnik in za železnico.

Srečke loterije rejcev malih živali so napredal v vseh traktih

— Slovenci imamo samo eno svetnico — sveto Emo. Lani je pokojni sv. oče Pij XI. potrdil njeno češčenje. Zato je prav, da to svojo svetnico vedno bolj spoznavamo in častimo. K temu bo zlasti pripomoglo II. slovensko romanje na grob sv. Eme v Krko na Koroško v dneh 28. in 29. junija. Kdor se ga želi udeležiti, naj se prijavi v salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani, kjer bo dobil vsa potrebna pojasnila.

— Blagoslovitev Jakličevega doma v Dobropoljah se vrši v nedeljo 18. junija popoldne ob 2. — Vsi prijatelji prosvetnega gibanja so vladno vabljani. Slovesnost se bo vršila ob vsakem vremenu. Pridite pogledat, kaj tudi Dolenjci zmorejo.

— Ljubljanska opera v Šibeniku. Na vnebohod je ljubljanska opera gostovala v Šibeniku in je dala Puccinjevo opero »La Boheme«. Gledališče je bilo nabito polno in občinstvo je viharno aplaudiralo gostom. V petek je dala ljubljanska opera še »Trubadurja«.

čateške toplice

najbolj vroči (59°C) radio-aktivni vrelci dravske banovine, pošta Brežice ob Savi, postaja Brežice in Dobova. Začetek sezone dne 1. maja. V predin posezoni znatni popusti.

Zdravijo se z neprekosljivim uspehom bolezni: visoki krvni pritisk (hipertonija), revmatizem sklepov in mišičevja, vnetje, protin, nevralgicno trganje ter predvsem išias, nevrastenija, zastarele poškodbe kosti in sklepov, dalje ohromelost, kronični eksudati in vnetja, ženske bolezni in drugo.

Rekonvalescenti, slabotni in slabokrvni najdejo tu svoje izgubljeno zdravje.

Obiščite svetovno znano zdravilišče

ROGAŠKA SLATINA

MINERALNI VRELCI: Toppel — Stirja — Donat ZDRAVI: vse bolezni ledvice, čreves, ledvic, žolčnih kamnov itd. — Dietna kuhinja. — Ceneno življenje. — Moderna komfort. — V pred. in posezoni znižane cene. — Krasen športni teren za kopanje in sončenje. — Zabava, ples, dnevno koncerti, izleti. — Najlepša zdraviliška dvorana v državi — čitalnica. — Vse informacije in rezerviranje sob pri Ravnateljstvu zdravilišča.

— Sprejem v minoritsko semenišče v Ptuj. Minoritski samostan v Ptuj sprejema gojence, ki se želijo posvetiti duhovniškemu — redovniškemu poklicu. V semenišču se sprejemajo telesno zdravi in pravno nepokvarjeni sinovi dobrih katoliških družin. Kdor hoče biti sprejet v I. gimn. razred, mora napraviti prejšnjemu izpitu na katerikoli državni gimnaziji. K izpitu se pripuste samo oni, ki so se rodili v letih 1926 do 1928 in so torej letos dopolnili ali bodo do konca leta dopolnili najmanj 10 in največ 13 let. Za sprejemni izpit je treba do 18. junija poslati prijavo, kolkovano z 10 din na ravnateljstvo drž. gimnazije. Prijavi se priloži: 1. spričevalo o dovršeni ljudski šoli, 2. rojstni ali krstni list. Obenem naznanjamo, da se sprejemajo v semenišče gojenci vseh višjih razredov. Gojenci so pod vodstvom ravnateljstva minoritskega semenišča in stanujejo v minoritskem samostanu, oddelek za semenišče. Obiskujejo pa javno gimnazijo v Ptuj. Letno plačilo se določa po izprijčevalu in premoženjskih razmerah dotične družine. Za oskrbo plačajo gojenci 200 din mesečno. Prošnje za sprejem v minoritsko semenišče naj potrebuje kolkovati. Natančnejša navodila daje: Minoritski samostan v Ptuj. — Ravnateljstvo.

Iz kopališča Nauheim

se je vrnil po daljšem študijskem potovanju

Dr. Franjo Zupan

kopalški in banovinski zdravnik

na svoje stalno mesto v kopališče

Dobro

— Kolesarska dirka »Ljubljane«. Kolesarsko društvo »Ljubljana« v Dobrunjah priredi v nedeljo, dne 21. t. m. ob 14 medklobes kolesarsko dirko s startom in ciljem pred gostilno Gasperlin v Zadvoru. Startali bodo ob 14 prvorazredni (na 60 km), ob 14.30 juniorji (na 40 km) in ob 15 novinci (na 15 km). Proga bo za vse skupine krožna in tudi ob vsakem vremenu.

— Za tovarniške delavce bodo dvodnevne duhovne vaje v Domu Device Mogočne o binkoštnih praznikih. Začetek 27. maja ob 8 zvečer, sklep dne 30. maja tako zgodaj zjutraj, da bodo mogle priti pravočasno na delo. Oskrbnina 80 din. Prijave: Predstojništvo Lichtenthurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

— Odlikovano je z redom Karadjordjeve zvezde z meči četrtega razreda mesto Belgrad.

— Pet zdravnikov-doktorjev celokupnega zdravstva in lekarnarja-magistra farmacije sprejme naša mornarica v aktivno službo: — 35 gojencev po sprejetih s prvim oktobrom v pomorsko vojno akademijo. Sprejemni pogoji so razvidni: za prvi in drugi razpis iz Službenega vojnega lista od 18. maja t. l., str. 823 — 846, ki je interesentom na vpogled pri pristojnem poveljstvu vojnega okrožja in na vseh orožniških postajah.

Botri!

Botrice!

birmanskih daril

nudi po nizki ceni trvdka

A. Fuchs, zlatar

Ljubljana, Židovska ul. 3

— Naše čitatelje opozarjamo na današnji oglas tvornice čevljev »Pekot«.

— Prepovedan tisk. Službene novice št. 111 objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in širiti št. 7 lista »Naše novine«, ki izhaja v Zagrebu.

— Poučna ekskurzija Zveze absolventov kmetijskih šol dravske banovine v Zgavratjeve drevesnice v Saonari bo 4. in 5. junija t. l. Mimogrede ogled Benetk, Padove in Trsta. Prijave sprejema pisarna Zveze absolventov kmetijskih šol, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22/I. do vključno 27. t. m.

— Tombola katoliškega prosvetnega društva na Polzeli bo nepreklicno na binkošti, 28. maja ob 3 popoldne pri društvenem domu.

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrečno Rogaško mineralno vodo. Ona vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem vam bo zato hvaležen

LJUBLJANA

Praznovanje Marije Pomočnice na Rakovniku

Letošnje praznovanje Marije Pomočnice kristjanov na Rakovniku bo na binkoštni ponedeljek. Slovesnost bo s svojo navzočnostjo povzdignila papeški nuncij dr. H. Felice. Romarji imajo polovično voznino na vseh vlakih ljubljanske železniške direkcije. Na odhodni postaji naj poleg celega voznega listka kupijo še obrazec K-13, ki ga naj dajo potem na Rakovniku potrditi, da imajo nazaj prosto vožnjo. Ugodnost polovične voznine velja 27. 28. in 29. t. m.

Sporod praznovanja bo sledeči: Na binkoštni nedeljo ob pol 4 govor, pete litanije in blagoslov. Ob 8 zvečer akademija pri lurski votlini, nato lurska procesija, govor, posvetitev Mariji Pomočnici, pete litanije in blagoslov. Od 11 do 12 ponoči molitvena ura s pridigo.

Na binkoštni ponedeljek: Ob 3 se začne deliti sv. obhajilo. Ob pol 5 govor in sv. maša pred Najsvetejšim, za njo svete maše nepretrgoma do 9. Ob pol 10 govor, nato pontifikalna sv. maša, ki jo bo daroval papeški nuncij prevz. g. dr. H. Felice. Med sv. mašo bo pel zbor salezijanskih gojencev s spremljevanjem orkestra. Po pontifikalni sv. maši shod salezijanskega sodelovanja pri lurski votlini. Popoldne ob pol 4 v svetišču govor, nato slovesna procesija s kipom Marije Pomočnice. Po procesiji na dvorišču blagoslov z Najsvetejšim.

Vljudo vabimo zlasti ljubljanske in okoliške Marijine družbe, da se udeležijo procesije z zastavami. Vabimo tudi narodne noše in belo oblečene otroke.

V nedeljo in ponedeljek zvečer bo cerkev bogato razsvetljena. — Vse govore in petje v cerkvi bodo prenašali zvočniki, da se bo slišalo tudi zunaj.

Botri - botrice

za Vaše birmance lepo sliko od

foto dusti
nasproti nebotičnika

I V počastitev spomina dr. Ivana Prijatelja. 23. maja bosta minili dve leti, kar je v skromni vili na Mirju umrl slovenski literarni zgodovinar, kritik in esejist, prof. dr. Ivan Prijatelj. Prebil je še, da bi mogli v polni meri dojeti vso pomembnost njegovega tako obsežnega dela, in spoznati vso človeško vrednost njegove osebnosti. — Na predvečer tega spominskega dne, to je v ponedeljek, 22. maja, se bodo slavisti-slušatelji naše univerze oddolžili epomunu svojega pokojnega učitelja z majhno evencanostjo. Na njej bo uvodoma govoril g. prof. Lino Legiša in v kratkem orisal osebnost ter delo dr. Ivana Prijatelja. Slušatelji-slavisti pa bodo prebrali nekaj značilnejših odlomkov iz dr. Prijateljevega znanstvenega in esejističnega dela, tako n. pr. njegov pogled na velike tvorce slovenske literature: Prešerna, Cankarja, Zupančiča, na Turgenjeva, Dostojevskega, na slovenski jezik, kulturne probleme itd. Ta spominski večer bo kakor rečeno v ponedeljek, 22. maja ob 20 v Hubadovi dvorani na konservatoriju.

Botrice - botri!

Birmanska darila najceneje v veliki izbiri pri stari trdki

Jos. EBERLE

(Švicarske ure, zlatnina, srebrnina itd.)
Ljubljana, Tyrševa 2 (palača hotela »Slone«)

I 30 letnico svojega vestnega dela v Jugoslav. tiskarni bo v ponedeljek tiho in skromno slavil g. Jakob Stefančič. Z iskrenimi čestitkami se ga bomo na ta njegov praznik spominjali njegovi tovariši, prav tako pa tudi naše uredništvo, z željami, da bi ga tudi v bodoče še dolgo videli v svoji sredi pri tako vestnem delu, kakor dozdaj!

I Razvitje praporov Zlatorožnega stega skavtov Lj. III. — bo danes ob 8 zjutraj na Rožniku. Mlad ekavsko društvo je v svoji kratki dobi pokazalo odlične rezultate v vzgoji članstva, kar dokazujejo krasni prapori, ki so plod pridnih rok članic stegovega eveta in ostalih članov. Simpatije, ki jih Zlatorožni steg uživa, izpričuje število prijavljenih spominskih žebličkov (nad 50), ki bodo zabiti v drogeve praprove ob razviti. Stegovem praporu bo kumoval g. ban dr. M. Natlačen, praporu Turjaške čete ga. Marija Slatnarjeva, praporu voličev (najmlajši skavtov) pa ga. Zoži Zorova. Sporod slovesnosti: ob 8 skupno sv. maša v rožniški cerkvi, ob 9 slovesnost blagoslovitve in razviti vseh treh praporov ob gazdiku rožniške cerkve. Po 10 pa krene sprevod naših skavtov z razvitimi prapori na čelu po Cesti na Rožnik, Erjavčevi cesti, Gradišču, Selenburgovi ulici, Tyrševi cesti, Tavčarjevi ulici v skavtski dom v Kolodvorski ulici.

Sedaj je čas! Čez noč bo postalo vroče, zato je sedaj treba skrbeti za primerno obleko. Svine krasnih vzorcev, kamgarne vseh modnih barv in blago za kombinirane moške obleke dobite poceni pri trdki

ČEŠNIK JANKO
LJUBLJANA LINGARJEVA

I Kip dr. E. Slajmerja pred Leoniščem je delo akada. kiparja Zdenka Kalina in ne njegovega brata Borisa Kalina, kakor je bilo pomotoma objavljeno. Pri slovesnosti odkritja spomenika na vnebohod je sodelovalo pevsko društvo »Sava«, ki je prav lepo zapelo več lepih pesmi.

I Umetnostna razstava novih slik, risb in plastik Franceta Kralja je odprta dnem od 9 do 7 zvečer v Jakopičevem paviljonu. Ker bodo ob koncu razstave izrežane tri slike, ki jih je umetnik v ta namen poklonil, shranite zato vstopnice.

I Kolodvorske mislijo je darovala ga. Lukeš Ljudmila, Miklošičeva c. 7, 50 din. Ilekarna hvala!

I Lepa jabolka od 4 din naprej. Fr. Kham, Kongreeni trg 8.

I Prosvetno društvo Trnovo, pripravlja skupno z F. O. tridnevno trnovsko kresovanje v dneih 23., 24. in 25. junija. Namen tega kresovanja je: obnoviti stare običaje Trnovčanov in Krakovčanov ob kresovanju in žegnanju. Na programu bo svečana razsvetljava cerkve, kres, petje, godba, igra na prostem, javna telovadba in žegnanjska veselica.

I Slovensko zdravniško in jugoslovansko kirurško društvo v Ljubljani priredita s sodelovanjem Francoškega instituta v Ljubljani v torek, dne 23. maja 1939 ob 6 zvečer v kinu Union predavanje dveh medicinskih filmov. Operacija slepiča iz Gosset klinike v Parizu, ter uporaba visoko frekvenčnih tokov v medicini. Oba filma sta izdelana iz strogo znanstvenih virov in sta zelo zanimiva. K predavanju filmov imajo brezplačen dostop vsi zdravniki in medicinci, ki se tem potom vabijo, da se udeležijo v čim večjem številu.

Specialist za ženske bolezni in porodništvo
dr. Vito Lavrič
je otvoril zdravniško prakso. — Ordinira od 1—3
Tavčarjeva ulica št. 11 — Telefon št. 25-45

I Za mestne reveže v cukrarni je darovala družina ban. svetnika dr. Franca Ogrina na Vidovdanski cesti 3 v počastitev spomina ge. Amalije Weiss 100 dinarjev. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najlepšo zahvalo.

I Društvo šola in dom se je ustanovilo za drž. žensko realno gimnazijo v Ljubljani s tem, da so starši učenec zgoraj omenjene šole vstopili v matično društvo šola in dom in izvolili svoj odbor. Na obnem zboru v petek, 19. t. m., so številni starši poudarili nujno potrebo po zagotovitvi stalnih in zadostnih šolskih prostorov, brez katerih se šola, ki ima že blizu 600 učencev, ne more razvijati. Najbolje je, da začne banska uprava čim prej zidati za državno žensko gimnazijo novo šolsko poslopje, ki naj bi stalo čim bližje središču mesta, vsaj na Mirju. Sklenilo se je, da mora novi odbor napeti vse sile, da dobi šola nove, času primerne prostore. Novemu odboru stoji na čelu dr. Joža Bohinjec.

I »Pastorka«, najlepše delo češke filmske umetnosti. Brez dvoma je, da je eden najboljših filmov, ki je doslej izšel iz čeških ateljejev, film »Pastorka«. Ta film obravnava motiv, vzet iz češke narodnega življenja, je folklorni doživljanje doživljanje z bogatim realizmom, kar je sploh pri čeških

Maribor se pripravlja na protituberkulozni teden

Razveseljivo zanimanje mariborske javnosti

Maribor, 20. maja. V organizirani borbi proti jetiki prednjači Maribor gotovo pred vsemi jugoslovanskimi mesti. V Mariboru se je ustanovila prva protituberkulozna liga v državi, tu so se začele prve zbirke za gradbo lastnega azila za jetične bolnike in tu je med prebivalstvom še vedno tudi najbolj živahno zanimanje za to borbo. To je pokazala tudi »sinočnja anketa, ki jo je sklicala PT-liga v posvetovalnici Okrožnega urada, da se ugotovi program za protituberkulozni teden, ki se bo vršil od 4. do 11. junija. Anketa so se udeležili med drugimi zastopnik cerkvene oblasti stolni kanonik in mestni župnik msgr. Umek, zastopnik vojaške oblasti major dr. Tasič, dalje zastopniki srednjih in ljudskih šol, industrije, industrijskega delavstva, hišnih posestnikov itd.

Anketo je vodil predsednik PT-lige dr. Jurček, ki je uvodoma obrazložil pomen in namen protituberkuloznega tedna. Opozoril je na potrebo, da sodeluje pri tem prireditelj ves Maribor. Po njegovem nagovoru se je razvila zelo živahna in zanimiva debata, tekoma katere so stavili številni govorniki svoje predloge. Končno se je sklenilo, da se vrši letošnji protituberkulozni teden po sledečih smernicah:

m Zavedna kmetica! Vodja mariborskega muzeja prof. Baš je zbiral v Prekmurju nekaj dni razno narodopisno blago. V Vel. Dolini je v hiši posestnice Terezije Kozo odkril krasno rezljano starinsko skrinjo ter lep »džuklene« (starinski jo-piš). Oboje bi bil rad kupil za mariborski muzej ter je bil pripravljen odšteti lepe denarje. Ko pa je kmetica slišala, da so te stvari namenjene za muzej, ni hotela denarja ter je muzeju oba predmeta podarila.

m Na učiteljsko šolskih sester v Mariboru bo v bodočem letu odprt zopet prvi letnik tudi za tiste, ki žele vstopiti v državno službo.

m Fasada mariborskega magistrata se bo obnovila. Včeraj si je ogledala fasado mariborskega mestnega magistrata posebna komisija, da se ugotove smerice, po katerih se bo izvršila temeljita obnovitev. Zadnjič so na magistratu obnovili fasado pred 120 leti, pozneje pa so jo samo od časa do časa prebarvali. Posledice takega nestrokovnjakega postopanja se poznajo sedaj, ko je začel pod beležem in oljnato barvo propadati kamen. Sedaj pa bodo prenovili fasado magistrata prav temeljito na podoben način kakor je bila urejena zunanost mariborskega gradu.

m Poverjenstvo kluba železničarjev JRZ v Studenčih je imelo pred dnevi širši članski sestanek, na katerem so obravnavali železničarska in delavska vprašanja in o klubovnem delu. Na sestanku je bil tudi izvoljen nov odbor, ki mu kot predsednik načeluje posl. namestnik g. L. Wurzing. Podpredsednika sta A. Kristofič in Franc Petek, tajnik je Simon Teršavec, blaginjak pa Kristijan Raner. Odbor poziva vse članstvo, da vestno sodeluje z odborom, ki ima svoj lokal v Sokolski ulici 41, kjer so uradne ure vsak ponedeljek, sredo in soboto od 15 do 19. Predsednik je članstvu na razpolago vsako sredo od 15 do 19. V nujnih primerih se more članstvo tudi izven uradnih ur obračati na klubove funkcionarje.

m Fantovski odsek Maribor II. opozarja vse svoje člane na jutrišnji sestanek, ki bo ob 20 v mali dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Predava narodni poslanec g. Rudolf Smers iz Ljubljane o socialni strukturi Slovenije. Vabljeni tudi člani ostalih odsekov in prijatelji naše organizacije.

m Tombola Rdečega križa. V nedeljo, dne 4. junija bo v Mariboru na Trgu Svobode velika tombola Rdečega križa. Dobitki so razstavljeni v izložbi trdnice Weka na Aleksandrovi cesti.

m Strela udarja. V petek popoldne je bila nad Mariborom huda nevihta. Udarjala je strela, ki je na Meljskem hribu zadela v električno napeljavno hišo št. 44. Slučajno je se nahajala v sobi 20 letna Aliza Tadinova ter je v trenutku, ko je udarila strela, hotela ugasniti električno luč. Blisk jo je oma-

Najčistejša belina je

RADION

belina

filmih ena najpogostejših vrlin. Dogodki filma niso nikakoli izmišljotina kake bujne fantazije, temveč so dogodki življenja. Film »Pastorka« je napravljen po drskem delu Gabrijele Preisove, pod režijo najodličnejšega češkega režiserja Miroslava Cikana. Naslovna vloga pastorka Jenufe je poverjena Mariji Glazerovi, a njen partner v filmu je Ladislav Boháč, ki ga poznamo iz lepih čeških filmov »Na ledeni plošči« in »Nedolžnost«. Krasni kmečki motivi češke vasi so v tem filmu zelo poudarjeni. Vse delo prevaja glasba iz opere »Jenufka«. Film je izredno močan ter v umetniškem in tehničnem oziru na višku. Želimo si, da bi nam pokazal kino Union še mnogo takih čeških filmov.

I ŠVICARSKÉ URE, zlatnina in srebrnina za birmo. ČUDEN, Prešernova ulica 1.

I V aprenino je padel. Včeraj je gasil apno 24-letni delavec Ignac Cajhen, doma s Pate. Med delom pa mu je deska, na kateri je stal, spodletela in Cajhen je padel v živo apno. Dobil je hude opekline po glavi, zlasti pa so mu pokvarjene oči.

Birmanska darila

po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 36.

I Pojasnjen vzrok Gerbove smrti. Vzrok smrti delavca Alberta Gerba, ki so ga našli mrtvega na stavbi kemičnega instituta v Murnikovi ulici, je sedaj pojasnjen. Gerbec je namreč, kakor smo že poročali, imel navado pobirati stavbi les, ki ga je uporabil za kurjavo. Izbral si je navadno največje tramove. Tako je tudi v nedeljo odšel na to stavbo, čeprav je bil že vvinjen in so mu sodelovalci svetovali, da bi odhajal tak z doma. Že po telesu je bil slaboten, povrh tega pa je bil še vvinjen, tako da mu je hlopd padel na glavo in ga pritisnil k tlom, kjer je obležal mrtev. Že prejšnji teden se mu je pripetila podobna nesreča ter je padel na zobe, samo da je bil tedaj poleg njegov tovariš, ki ga je naglo dvignil.

Obseg prireditve bo isti, kakor lansko leto. Delavstvo v tovarnah je pristalo, da bo prispevalo v tem tednu 1 dinar po osebi za sklad protituberkulozne lige. Tovarniški uradniki bodo prispevali 10 din po osebi. Delodajalci so se obvezali, da bodo podarili najmanj toliko, kakor delavstvo in uradništvo njihovih podjetij skupaj. Tudi nabiralna akcija po šolskih zavodih se bo izpeljala v istem obsegu, kakor v preteklem letu, poleg tega pa bodo vse šole sodelovale pri javni zbirki, ki se bo vršila po ulicah. Vso pomoč je obljubil tudi zastopnik knezoškofijskega ordinariata ter zastopnik vojaške oblasti, zastopnik hišnih posestnikov, posebne zbirke se bodo vršile še v gledališču ter v obeh kinih. V okviru protituberkuloznega tedna je predvidena tudi nabiralna akcija na ulici, posebna predavanja po šolah, prodaja zastavic z dvojnimi križem, s katerimi bodo hišni posestniki okrasili svoje hiše ter tako na zunanji podarili pomen protituberkuloznega tedna. Obenem pa so izrazili udeleženci ankete željo, naj bi se pričelo čimprej z realizacijo za postavitev azila za jetične bolnike, ker bi se s tem gotovo zelo dvignilo zanimanje za to akcijo v najširših plasteh prebivalstva ter bi se prostovoljni prispevki zelo dvignili.

mil ter je bila nezvestna, dokler je mariborski reševalci, ki so bili poklicani na pomoč, niso spravili k zavesti z umetnim dihanjem.

m SKAS. Danes ob pol 8 zjutraj odhod k Sv. Križu nad Mariborom. Zbirališče na križišču Koroske in Gosposvetske ceste. Sv. maša bo pri Sv. Križu.

m Birmanska darila po nizkih cenah dobite pri grajekem urarju Ignac Janu.

m Na državnih trgovski akademiji bo letos 56 rednih maturantov, od tega 31 deklet, poleg tega pa pride najbrž še zraven 7 privatistov, ki bodo sedaj polagali izpit čez 4. razred. Matura se bo začela 5. ter bo trajala do 27. junija. Matura je na trgovski akademiji dosti težja kakor na gimnazijah, kjer pišejo samo tri predmete, odličnjaki pa so potem oproščeni ustnega izpita. Na trgovski akademiji teh oprostitev ni, pismena matura se vrši iz 7. usna pa iz 8 predmetov.

Linolej kartolej, voščeno platno, avtoplatno, gumi-platno kupite najceneje pri

»OBNOVA« - F. Novak, Jurčičeva ulica 6

m Dve veliki novi stavbi so pričeli te dni graditi. Na vogalu Ruške ceste in Karla Petra trga zida ljubljanski stavbenik g. Slokan trinadestropno hišo na svoji parceli, ki jo je kupil od Odvetniške zbornice. Zaenkrat bo zazidal samo stavbišče ob Ruški cesti, ostale parcele ob Karla Petra trgu pa bodo še čakale. Stavba bo trinadestropna, z obrtnimi lokali v pritličju. V Kopalnici ulici nasproti Narodnega doma pa zida Scherbaum Fric ml. trinadestropno stanovanjsko in trgovsko hišo.

m Letne maje in sandale pri Jakobu Lahu, Maribor.

m Birmanska darila po nizkih cenah dobite pri urarju Bizjaku, Gosposka ul. 16.

m Ponesrečen motociklist. V Bogovi se je prevrnil z motorjem 27 letni šofer Karel Lobnik iz Radvanja. Dobil je nevarne poškodbe na glavi, na rokah in nogah ter so ga zapeljali v mariborsko bolnišnico.

m Tudi pri labodih se stari in mladi ne razumejo. Obiskovalci mestnega parka se čudijo, zakaj je ribnik v parku razdeljen z mrežo na dva dela ter se nahajajo labodi v enem in drugem delu ločeni med seboj. Ribnik so morali z mrežo pregraditi, ker je tudi pri labodih tako, kakor med ljudmi — stari in mladi se med seboj ne razumejo. Labodja starša sta začela na pomlad svoje otroke, ki so letos že precej veliki, tako pretepali in zapostavljali, da bi bila najbrž vse pobila, če jih ne bi bili ločili z mrežo.

m Dijak izginil. Četrtošolec klasične gimnazije Josip Novak iz Jurčičeve ulice na Teznu je v sredo odšel zjutraj z doma v šolo, nazaj pa se ni več vrnil ter ga od tedaj zmanj pričakujejo. Dijačova mati je prišla vsa v strahu na policijo ter prosila, da ji fanta poiščejo.

m Avto ga je povozil. 58 letni mesarski mojster Anton Jug iz Pobrežja je prišel na Aleksandrovi cesti pod tovorni avto. Obležal je s počeno lobanjo ter hudimi poškodbami na rokah in nogah ter so ga reševalci zapeljali v bolnišnico.

m Zdravniško dežurno službo za nujno zdravniško pomoč vrši danes v nedeljo OUZD zdravnik dr. Ivan Turin, Maribor, Linhartova ulica 12.

Gledališče

m Nedelja, 21. maja, ob 20: Upniki na plan. Znižane cene. Zadnjič. — Ponedeljek, 22. maja: zaprta. — Torek, 23. maja, ob 20: Utopljenca. Red A. Premiera.

Celje

c Drugi javni telovadni nastop drž. realne gimnazije in dekle in meščanske šole in zasebne meščanske šole pri šolskih sestrah v Celju bo danes ob 11 dopoldne na Glaziji.

c Krajevna protituberkulozna liga v Celju ima v ponedeljek 22. maja ob 8 zvečer v prostorih Zdravstvenega doma sejo upravnega odbora. Na seji se bo sklepalo, koliko otrok bo poslala celjska liga letos v počitniško kolonijo.

c Celjski dom v Bakarcu bo odprt 15. junija. Sprejemajo se odrasli in deca v njihovem spremstvu. Kolonija se prične 26. junija. Pismene prijave na Kolo jugoslovanskih hister v Celju, ustmene ob četrtkih od 4 do 5 popoldne v Gregorčičevi ulici 1.

c Savinjska podružnica TK Skala priredi na binkošti izlet v Logarsko dolino. Vožnja avtobusa tja in nazaj za osebo 45 din. Prijave sprejema Tone Lečnik, Celje, Glavni trg.

c Mestna občina celjska razpisuje službo vrtnarja za mestno pokopališče. Kolkovane prošnje je vložiti pri predsedništvu mest. poglavarstva do vključno 15. junija.

c Regulacija Savinje napreduje. Zaradi ugodnega vremena in nizke vode v zadnjem času je regulacija Savinje vidno napredovala, tako, da bo 3. etapa kmalu dovršena. Delavci sedaj prevažajo po treh zasilnih mostovih zemljo iz leve strani na desni breg. Za njimi zidajo zidarijske škarpe obrežnega zavarovanja s težkim lomljencom. Poluje dobivajo s časom novo lice in bodo mnogo pridobile, ko bo regulacija dovršena. Škoda le, da letos zaostajajo dela na preureditvi ceste, ki so se v prejšnjih etapah vršila vzporedno z regulacijo Savinje. Cesta je postala v tem preračunskem letu državna, pa je državna cestna uprava še ni prevzela ter se dela morda zaradi tega zavlačujejo.

c Člani Druženja gostilničarskih obrti v Celju se obveščajo, da dobijo od mestnega magistrata v Celju predpisane cenike, ki jih je natiskala Zvezna tiskarna v Celju, v zadrugi pisarni po zelo zmernih cenah. Člani naj se poslužijo od Druženja izdanih cenikov.

c V torek 23. t. m. dopoldne se bodo v Tramerju pri Celju sklepale s posestniki zemljiš kupne pogodbe in izplačevale odkupnine za svet, ki je bil porabljen 1. 1936-37 za potrebe regulacije Savinje v 3. etapi.

c Milan Bajagić pred sodiščem. V sredo 24. t. m. se bo zagovarjal pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju 32letni bivši orožnik Milan Bajagić zaradi umora Žučkove v Tepanju pri Konjicah.

c Opozorilo vojaškim obvezancem. Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: vsi vojaški obvezniki, rojeni v letih 1889 do 1901, ki imajo poškodovane stare vojaške izprave iz leta 1921, ki so svetlorumene barve in imajo mehke platnice, morajo te izprave zaradi zamenjave oddati najkasneje do ponedeljka, 22. t. m. pri vojaškem oddelku mestnega poglavarstva.

c CPD bo imel ob priliki 45 letnega delovanja 3. junija svoj redni pomladanski koncert.

c Usoden prepri. Na Ljubnem ob Savinji sta se pri »plavanju lesa« sprla 31letni Lihteneberger Karol in neki drugi delavec. Pri prepriju sta se pograbila in resno obledela drug drugega. Lihteneberger je dobil pri pretepu nož trikrat v hrbet in enkrat v glavo. Nezvestnega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

c Finalna šahovska tekma za prvenstvo jugoslovanskega šahovskega podsaveza se bo odigrala danes ob 2 popoldne v hotelu Evropa v Celju med celjskim šahovskim klubom in ljubljanskim šahovskim klubom.

Kočevje

Danes popoldne ob 3 koncert Akademikega pevskega zbora iz Ljubljane pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Dirigiral bo France Marolt. Zbor se odpelje iz Ljubljane ob 11 dopoldne z avtobusi in pride v Kočevje okoli 13. Sprejem APZ naj bo dostojen, kakor zahteva kulturna dozorelost našega naroda in pa značaj prireditve, ki nam bo pokazala del zgodovine lastnega glasbenega ustvarjanja v visoki umetniški izvedbi del iz časa slovenskega narodnega preporoda.

Krško

Naš leseni most čez Savo, ki že desetletja čaka boljših časov, bo menda le pričakal penziona. Te dni namreč ugotavljajo teren, kjer naj bi stal novi most. Kakih 200 metrov nižje od sedanjega mostu so našli na skalnata tla, tako da bi novi most prišel v traso prehoda čez železniško progo na Vidmu.

Na aerodromu sredi cerkljanskega polja (Zupski pašniki) je bil na praznik vnebohoda zrakovski miting. Z vseh strani — celo z bližnje Hrvaške — so se zbrali gledalci, ki so se prijavili za vožnje v zrakoplovu v tolikem številu, da dva zrakoplova nista mogla spraviti ponujane za služba. Dan pred praznikom pa so bili šolarji s svojim učitelstvom na letališču, kjer so jim razkazali zrakoplove. Vidi se, da zanimanje za vožnje s »tič« zelo raste.

Pokopali so v petek v bližnjem Leskovcu posetnika Škvarč-a Jožeta iz Kale, ki so ga v sredo zjutraj našli ubitega blizu Malega Podloga. V teku 24 ur so zaprli 4 osebe iz najbližje okolice rajnega. Ubijalec je znani B. iz sosednje župnije, ki je priznal, da je dobil 500 din za svoje delo. Ozadje tega uboja je: ovira za sklenitev zakona.

Jesenice

Krekovo prosvetno društvo predvaja danes popoldne ob 3 in ob pol 9 zvečer vefilim »Pustolovščine Marka Polca«. V ponedeljek, 22. maja ob pol 9 zvečer matineja »Infamna laž«. Vstopnina znižana. Za binkoštno praznike sledita dva vefilma: pevski in glasheni vefilim »Tarantela« ter realen vefilim »Mojter dušac«.

Molivenike in rožne vence za birmo dobite v najlepši izbiri v trgovini Krekovega doma.

Mladinski tabor v Mariboru

od 29. junija do 2. julija 1939

Slavnostni spored

Med najlepšimi točkami vsega prireditvenega sporeda so brez dvoma slavnostni sprevodi po mariborskih ulicah na glavni dan prireditve, dne 2. julija dopoldne, pri katerem bodo sodelovali vsi oddelki fantovske in dekliške organizacije.

Zbiranje udeležencev sprevoda se bo pričelo jutraj ob pol osmih v ulicah severno od Aleksandrove ceste, vzhodno od Ciril-Metodove ulice, ker je za vsak oddelke odrejen poseben prostor. Točno ob devetih bo sprevod krenil po mariborskih ulicah, in sicer: iz Kolodvorske ulice na Aleksandrovo cesto, po tej cesti preko Trga svobode in Grajskega trga, Vetrinjske ulice, Glavni trg, kjer bo pred mestnim magistratom pred tribuno častnih gostov defile. Odtoč krene sprevod okoli prometnega oloka na državni most, preko Kralja Petra trga v Dvorčakovo ulico, po Fran-

kopanski cesti, po Ulici ob železnici na Tržaško cesto, odtoč pa na športno igrišče SK Železničarja, kjer bo sv. maša s cerkvenim govorom in ljudskim petjem.

V sprevodu bodo oddelki tako razporejeni: Na čelu sprevoda bo konjenica, sledijo praporci, za katerimi korakata predsedstvo ZFO od ZDK. Za njima bo korakala vzorna vrsta ZFO. Nato sledijo častna četa; člani, razporejeni po podzvezah in okrožjih v krojih, mladiči v telovadnih krojih, članice v krojih, mladenke v krojih, članstvo v civilu in z znaki, narodne noše, zaključek sprevoda bo tvorila četa fantov v krojih. Med posamezne oddelke bodo vključene mariborske in druge godbe na pihala.

Sodeč po številu provizornih prijav, ki jih je prejel pripravljalni odbor, bo ta sprevod največji, kar jih je doslej Maribor videl.

Gorenjski obrtniki so zborovali

V Križah pri Trzinu so dne 18. maja zborovali obrtniki tržiškega okoliša. Predsednik Društva slovenskih obrtnikov v Trzinu g. Valjavec je vodil zbiranje in v svojem uvodnem govoru pojasnil potrebo slovenskega obrtnika. V imenu Zveze slovenskih obrtnikov je pozdravil zbiranje g. Kresal. V kratkih besedah je pojasnil namen in delo Zveze ter pomen enotne organizacije, katere nam je danes bolj potrebna kot kdaj prej. Vsi stanovci so močno organizirani, zato tudi slovenski obrtniki ne smemo zaostati. Le z dobro organizacijo bomo kos težkim nalogam. Delo Zveze ni delo posameznega, ampak delo nas vseh, celokupnega slovenskega obrtništva. Zborniški svetnik Ivan Simenc je v kratkih besedah razložil delo v zbornici, dalje je poročal o starostnem zavarovanju obrtnikov, posebno pa je razvil debato o delu in borbi za pobijanje šumarstva. Govorili so še gg. Pollak, Vrhovec in Bokal. Stavljen je bil predlog glede samoodločbe v Zbornici za TOI, in sicer tako, da odločno zahtevajo, da Zveza slovenskih obrtnikov posreduje na merodajnih mestih, da se čimprej izposluje obrtna zbornica. To resolucijo so poslali na Zvezino vodstvo. Razpravljali so še o drugih važnih obrtniških vprašanjih.

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Mladinski dan v Račah

Nedelja, 11. junija je naš dan, naš praznik! Pripraviti se hočemo na mariborski tabor, zato bomo ta dan pregledali svoje vrste, preizkusili bomo, kako smo za mariborske slavnostne dni že pripravljani. Naš nastop v Račah bo opozoril vse mariborske okolice, predvsem pa Dravsko polje, na mariborski tabor. Okrožni nastop Slomškovega okrožja FO in DK bo po sledečem sporedu: Ob 9 bo sprejem na postaji Rače-Fram. Ob 10 sv. maša in pridiga na grajskem dvorišču, po maši kratko zborovanje. Popoldne ob pol 3 pa veliki telovadni nastop članov, članice, mladenk in mladenk. — Vse, ki čutijo z nami, vabimo na to prireditev!

Trbovlje

Poslanec prof. Bitenc bo v bodoče sprejemal stranke vsak ponedeljek od 15—17.30 v pisarni v Društvenem domu.

Podpore onemoglim in potrebnim delavcem in onim, ki so stari 70 let in bili vsaj 250 tednov zavarovani pri OUZD, daje ta urad. Prošnje se vlagajo potom občine, kjer se dobe tudi natančnejša pojasnila.

Starejšim vojnim obveznikom, ki imajo še vojaške izpizve iz leta 1921, naj te knjižice takoj ali vsaj do 23. t. m. izročijo v tukajšnji občinski pisarni — vojaškemu oddelku v svrhu zamenjave.

»Uspavanka«, pevski film z Benjaminom Gligljem, predvaja kino Društveni dom v Trbovljah danes in jutri.

Laško

Poslanec prof. Bitenc bo v bodoče sprejemal stranke vsak ponedeljek od 8—10.30 v društveni sobi v kaplnici.

Št. Vid pri Stični

Dne 11. junija t. l. bomo imeli velik tabor. Dopoldne ob 9.22 sprejem, ob 10 sv. maša, nato zborovanje. Pop. ob 3 telovadni nastop stiškega okrožja. Potem pa veselica s srečolovom, šaljivo pošto, petjem in godbo. Pridite v obilnem številu!

Nekaj opazk h gledališkemu poročilu »Othella« v »Jutru«

Čeprav se predobro zavedam, da živim v slovenski (ali bolje ljubljanski) kulturni sredini in da torej taki in podobni odgovori skoraj ne morejo roditi drugega kakor sumničenja, da branim svojo — po naših razlagateljih in drugih vsevednih sistematično stvorjeno — gledališko nedotakljivo, čutim vendarle potrebo k poročilu »Othella« v »Jutru« štev. 112 zapisati nekaj splošnih pripomb.

Ne zaradi poročevalca g. L. M., temveč samo zaradi osvetlitve resničnega stanja in pa zaradi tistega dela naše pošteno čuteče, pa zaradi plahoosti nesamostojno sodeče javnosti, ki se da pogosto zavajati v popolnoma napačne in marsikdaj tudi zelo nespodobne zaključke.

1. G. M. trdi, da »skultura govora« v naši Drami prehaja v krizno in da »prav nosilec glavnih vlog niso našli dovršenega doganjenega izraza«. Če je to v splošnem res, potem bi kazalo pomisliti, da se je to zgodilo v veliki meri po zaslugi gg. ocenjevalcev, ki so imeli za lepoto in plastiko govorjane besede vedno gluha ušesa in ki so hvalili vedno tam, kjer je ni bilo, in grajali vedno tam, kjer je — vsaj relativno — bila. Takih primerkov iz naših dnevnih gledaliških ocen bi lahko navedel na kupe in eden najočitnejših je tudi ta, ki ga je napisal v navedeni obliki v »Othellovem« poročilu tudi g. M. sam.

2. Glede patosa, ki se je »razmahnil na škodo preprostega, nepotvorjenega izraza«, smo si danes

ZFO

Prosvetni tabor pri Sv. Jakobu ob Savi

Prosvetni tabor, združen z okrožnim javnim nastopom zasavskega okrožja ZFO in ZDK bo 11. junija t. l. pri Sv. Jakobu ob Savi. Za ta veliki dan se z veliko vneto pripravlja spored, da bo tako dopoldanski tabor kakor tudi popoldanski prireditev kar najboljši in najlepši uspeha. Z danes vabimo naše prijatelje, da 11. junija vsi pohitijo v prelepi Sv. Jakob ob Savi na našo prireditev.

Tabor barjanskega okrožja na Brezovici pri Ljubljani

Praznik barjanskega okrožja se z vso naglico približuje. Niti cel mesec, komaj štirje tedni, nas še ločijo od 18. junija, ko bo mladina, včlanjena v fantovskih oddelkih in dekliških kroških barjanskega okrožja pokazala na Brezovici pri Ljubljani, kaj se je v zimskih mesecih naučila. Ker je vest, da si je barjansko okrožje letos izbralo prav Brezovico za kraj svojega javnega nastopa, vzbudila v javnosti dobrohotno pozornost in posebno med domačini veliko odobravanje, je pričakovati velike udeležbe okoličanov. Prav tako pa tudi ljubljancev, saj je iz Ljubljane na Brezovico prav prijeten sprehod, po cesti in z vlakom.

Bratje in sestre! Tekme so za nami. Sedaj ostaja naša glavna skrb, da bo naš tabor 18. junija na Brezovici po udeležbi prav vseh članov in članic našega okrožja čim veličastnejši in da bo naš nastop čim bolj dovršen. — Bog živi!

Kranj

Zdravnik dr. Pance Pavel

se je preselil v Crobathovo hišo, Prešernova ulica 17, I. nadst. Ord. od 10.—12. in od 4.—6.

Po državi

* Bivši župan — ropar. V vasi Čurlovcu v bližini Bjelovarja se je dogodil pri belem dnevu drzen roparski napad, katerega žrtev je bila 75-letna starka Eva Mihokovič. V tem času so bili vsi drugi ljudje iz hiše na polju, tako da je bila starka sama doma. Okrog 11 dopoldne je stopil v hišo neki s sajami namazan moški, brez besed planil na staro, ko podrl na tla in jo prijel s pestjo tolči po obrazu. Ko je bila starka že nezavestna, ji je vzel iz nedrži torbico, v kateri je bilo 23.500 din., vsi stankini prihranki. Nato je pobegnil proti gozdu. V tem ga je srečal neki kmet, ki se je vračal s polja. Videč, da je bežeči namazan s sajami, je takoj zasumil, da nekaj ni v redu in je stekel za njim. Toda razbojnik se je ustavil in naperil nanj revolver z grožnjo, da ga bo ubil, ako ga ne pusti v miru. Kmet, ki je slišal razbojnikovo glas, je izrazil sum, da je bil razbojnik bivši župan v Čurlovcu Jozo Koturak. Orožniki so ga pričeli takoj iskati in so ga res že popoldne našli pri njegovi priležnici Mariji Hačko. Spočetka je odločno tajil, da bi bil izvršil rop nad staro, toda orožniki so ga preiskali in našli pri njem denar. Nato je pobeledel in priznal svoj zločin. Njegova aretacija je vzbudila v vsej okolici veliko senzacijo, kajti Koturak je povsod užival velik ugled, dasi ni bil bogat. Do pred dvema mesecema je bil celo župan v Čurlovcu.

Grobnice in spomenike kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje **FRANJO KUNOVAR** pokopališče Sv. Križ-Ljubljana telefon 49-09

* Zalosten konec dobrovoljca. Vojni dobrovoljec Gjuro Cvjetović iz Svinice pri Petrinji je po vojni dobil od države lepo posestvo pri Tamerinu. Na posestvu je marljivo delal in ga lepo obdelal. Zadnje čase pa, ko je dovrnil že 55 let, se je polenil in začel piti. Posestvo je prodal za 100.000 din., toda tega je že polovico zapil. Te dni je kupil za 8 din očetne kisline in jo popil. Mučil se je dva dni, preden je izdihnil. Pred smrtjo je dejal: »Zapil bi vse, ako ne bi tega storil. Vino in žganje sta bila vedno močnejša od mene, toda kot pošten človek nisem smel dovoliti, da bi moji otroci po moji smrti postali uboge sirote. Sebe sem kaznoval, zapil sem svoj del in najbolje bo, da me ne bo več.«

* Britje in striženje po dinarju. V Petrinji je brivec Nikola Pavičič odprl v neki ulici podružnico svojega lokala, v kateri bo veljalo striženje in britje samo en dinar. Ostali brivci so seveda silno razburjeni.

ŠPORT

Ljubljana (liga) : KAC (Celovec)

Pričetek prve tekme ob 15 — druge ob 16.45

Danes bomo imeli priliko prisostvovati prvi naši letošnji mednarodni nogometni tekmi, in sicer med prvakom KAC-om ter SK Ljubljano. Današnji gostje predstavljajo dovolj močnega nasprotnika, tako da bodo naši prišili dati vse iz sebe, če bodo hoteli doseči pozitiven rezultat. V vrstah celovskega KAC-a srečavamo mnogo imen nekdanjih dunajskih profesionalnih igralcev, katerim se mora današnji gost zahvaliti za svoje lepe uspehe, ki jih je bil letos dosegel na nogometnem sportnem polju.

V predtekmi bo nastopilo simpatično moštvo SK Celja. Ker bodo v moštvo Ljubljane nastopili igralci Stanina, Bunc, Jukič in Urbančič, bo gotovo tudi ta tekma nudila dovolj živahnosti, posebno ker so Celjani znani kot prizadevno moštvo. Podvezni kapetan bo namreč preizkusil te igralce zaradi prihodnje reprezentančne tekme. Obe tekmi bosta na igrišču SK Ljubljane in ob vsakem vremenu.

Dirke I. Gorenjskega motokluba

I. gorenjski moto-klub sporoča, da je zaradi nalivov na Jesenicah dirkalna proga razmočena in bodo dirke 4. junija t. l.

Motorne dirke na progi

Št. Vid—Medno

Na praznik je ob prisotnosti skoraj deset tisoč gledalcev priredil MK Ilirija čestne motorne dirke. Pri teh dirkah so bili doseženi na progi Št. Vid—Medno izredno dobri rezultati.

Podrobni uspehi so bili naslednji:

Kategorija do 125, tur.: 1. Šimenc Vinko (Hermes) DKW 3:31 (povpr. brzina 64 km), 2. Drofenik Ivan (Hermes) DKW 4:08.4.

Kategorija do 250, tur.: 1. Pengov Marjan (Avtoklub) DKW 2:38.8 (povpr. brzina 96 km), 2. Medved Dušan (Avtoklub) DKW 2:39.2, 3. Pušar Franc (Ilirija) Puch 2:42.4, 4. Fuis Djuro (I. hrv. motoklub) DKW 2:46.4, 5. Peric Josip (Hermes) Zündapp 2:58.

Kategorija do 350, turne: 1. Vidmar Stane (Ilirija) Puch 2:09 (povpr. brzina 104 km), 2. Zlherl Miloš (Avtoklub) DKW 2:12, 3. Trampuž Emil (Ilirija) Sarolea 2:20.2, 4. Bar Vinko (IGMK) DKW 2:30.2.

Kategorija 500, tur.: 1. Černe Feliks (Ilirija) Opel 3:18.6.

Kategorija 1000, tur.: 1. Miklavčič Ivo (Ilirija) Zündapp 1:58.8 (123.7), 2. Glebov Aleksander (MK Pohorje) BMW 1:59.4.

Kategorija 250, šport.: 1. Uroš Anton (I. hrv. motoklub) DKW 1:52 (128.56), 2. Breznik Dušan (Avtoklub) Guzzi 2:15.2, 3. Kovačič Drago (Avtoklub) Guzzi 2:15.6, 4. Božič Anton (Ilirija) Triumph 3:19.8.

Kategorija 350, šport.: 1. Uroš Anton (I. hrv. motoklub) DKW 1:53 (127.20 km), 2. Jesenovec Slavo (Ilirija) Horex 2:10.4, 3. Toplak (Celje) Zündapp 2:10.6, 4. Lapajne Jule (Ilirija) Horex 2:13, 5. Hren Heri (Ilirija) NSU 2:14.6, 6. Novak Franc (Ilirija) Zündapp 2:16, 7. Mrak Josip (Hermes) AJS 2:24.

Kategorija 1000, šport.: 1. Uroš Anton (I. hrv. motoklub) NSU 1:42.6 (140.08 km), 2. Šiška Janko (Ilirija) BMW 1:43.8, 3. Jurčič Nikola (I. hrvatski motoklub) BMW 1:44, 4. Čihlač Jože (Avtoklub) BMW 1:48.4, 5. Maček Jože (Ilirija) BMW 2:15, 6. Majerholdt (IGMK) NSU 2:35.6, 7. Nadižar Rajko (IGMK) NSU 2:48.8, 8. Česen Janez (Ilirija) Ariel 3:04.

Prikolice: 1. Lah Ivan (MK Pohorje) NSU 2:18.8 (103.74 km), 2. Pavli Viktor (Avtoklub) Harley 2:36.8, 3. Šmuc Lojze (Avtoklub) Harley 2:44.8, 4. Rojc Alojzij (Ilirija) Harley 2:47.2.

Ilirija je pokazala, da zna prireditve te vrste odlično organizirati in da ima prav dobre cestne dirkače.

večnosti, ki je nekatere današnje kulturnike naravnost obsedla in ki hoče iz neklih zmešanih kompleksov »plemenitosti« na vsak način pokazati ob vsaki priliki svojega »človeka«. Take vrste »človečnosti« na žalost preveč poznam in zato se je po možnosti previdno ogibam. Če mi g. M. kljub temu v Shakespeareovem Jagu najde izrazita mesta prave človečnosti, ki je jaz ne bi vsaj nakazal, naj mi, prosim, to javno napiše, da bom premislil in skušal tudi hvaležno upoštevati.*

5. Navsezadnje mi budi dovoljena opomba, da g. M. včasih zelo rad nastopa kot zagovornik vseh »ponižanih in razžaljenih«. Kakor je ta poteza samo po sebi spet zelo lepa in vsega spoštovanja vredna, tako imam vtis, da je včasih na nepravem kraju in ob nepravem času uporabljena, vendar je lahko zelo varljiva in malo nerodna. Samo dobro mislim, če g. M. odkrito in moško svetujem, da se v pogledu svojega gledališkega kriterija ne dá kaliti od enostranskih prišepetavaj užaljenih samoljubij, da se v takih in podobnih primerih najprej pozanimajo za ugotovitve dejanskega stanja.

Toliko v pojasnilo g. M. in vsem gibčnim jezikom, ki so slabe volje, in ki po raznih krajih in v raznih razpoloženjih, ne vem iz kakšnih vzrokov, trojijo vesti, ki ne ustrezajo resnici.

»... Jago, ta svojstvena osebnost svetovne literature, prav za prav ne predstavlja več samo človeškega lika. — Užaljen in mrzek, da sta ga samo mržnja in zlo, ki prestopata že sleherni mejo...« — Mrzelove besede iz iste ga poročila!

Ciril Debevec.

VILLA TARTINI

STRUGNANO

Krasna mirna lega ob morju
Oskrbnina Lit 24.— do 32.—
dnevno. (Vse upoštevano).

Šport na praznik

V Mariboru: ISSK Maribor : Gradjanski (Zagreb) 3:0(I), Slavija (Pobrezje) 3:0, Železničar : Hermes 4:0.

V Parizu: Francija : Kitajca 2:0. Tekma za Davisov pokal. Destremau je premagal Kitajca Kho Sin Kieja s 5:7.6.3. 1:6, 7:5, 6:0. Bousesus pa je premagal Choyja z rezultatom 1:6, 6:4, 6:4, 6:1.

V Bukarešti: Romunija : Letonija 4:0. To je bila trening tekma romunske reprezentance za tekmo z Anglijo, ki bo 24. t. m. V nedeljo bodo Romuni odigrali še eno tekmo, nato pa bodo dokončno sestavili svoje moštvo.

V Belgradu: Reprezentanca Belgrada, ki so jo sestavljali igralci, kateri niso sodelovali v tekmi z Anglijo je po premočni igri premagala reprezentanco Črne gore s 6:2. Belgrad : Sofija 3:3. Belgrajski sodniki so igrali s sofijskimi sodniki 3:3.

V Varšavi eta danes pričeli igrati reprezentanci Nemčije in Poljske v borbi za Davisov pokal. Danes sta nastopila Menzel proti Bavarovskemu, Henkel pa proti Floccinskemu. V soboto, 20. t. m. igra Henkel in Metaxa proti poljskemu paru, ki še ni odrejen. V nedeljo pa igra Henkel z Bavarovskimi ter Menzel s Floccinskimi.

Finale damskega teniškega prvenstva v Zagrebu (za naslov letošnje jugoslovanske teniške prvakine) je moral biti zaradi zgodnjega mraka prekinjen. V finale eta si priborili vetop Alice Florian ter Hela Kovačeva. Prvi set je dobila Kovačeva z veliko lahkoto. Zmagala je kar s 6:0. Drugi set pa je pokazal hudo borbo. Prekinjen je bil pri stanju 6:6. Ob tem času sta namreč hud veter in dež omogočila nadaljno igro.

Na praznik je v Budimpešti gostovala nogometna reprezentanca Irske, ki je proti nogometni reprezentanci Madžarske dosegla odličen rezultat 2:2. Irska obramba je bila neverjetno silajna, tako da Madžari kljub silovitim napadom niso mogli zmagati.

Belgijci letos v meddržavnih nogometnih tekmah nimajo sreče. Prejšnjo nedeljo so igrali v Švic 1:2, na praznik pa so bili premagani od Francozov s 3:1.

V Stuttgartu je bila na praznik odigrana že druga nogometna tekma med Nemčijo in češko-moravskim protektoratom. Tudi ta tekma se je končala neodločeno 1:1. Prva je se je končala v berlinskem stadionu s 3:3.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Nekaj iz inozemstva

V finalu stockholmskega mednarodnega teniškega prvenstva je zmagal Nemeec von Cramm nad Amerikancem Mac Neillom s 3:6, 10:8, 6:0.

V finalu italijanskega nogometnega pokala je Ambrosiana premagala Novaro z rezultatom 2:1. Za zmagovalno moštvo sta dala gola Ferrari in Frossi, za Novaro pa Romano. Ambrosiana si je na ta način zagotovila udeležbo v tekmovanju za srednjeevropski nogometni pokal.

Prvak angleške prve nogometne divizije Everton je v Zenevi premagal kombinirano moštvo Servette ter Grashopersov z 4:2. Everton je bil odločno boljši.

Jugoslovanska sokolska reprezentanca je v Varšavi premagala poljsko s 325 proti 324 točkam. Posamični prvak je postal Grile, drugi je bil Forte, tretji pa Poljak Kozma.

Angleška nogometna zveza je po telefoničnem razgovoru s svojim zastopnikom sprejela sklep, da bo za sezono 1940-41 povabila na povračilno tekmo v London jugoslovansko reprezentanco.

Francija gre v naslednje kolo tekem za Davisov pokal. Proti Kitajski vodi s 3:0. Tekma med Švedsko in Dansko stoji po prvem dnevu 1:1.

Boks

Za mednarodno srečanje amaterskih boksarjev Jugoslavije in Češkomoravskega protektorata (22. V. t. l. v Zagrebu) je Jugoslovanska boksarstva zveza določila v reprezentanco tudi našega Baloha Evstahija, ki je sicer v poltežki kategoriji, nastopil pa bo v težki kategoriji.

Kategorije:

muha: Draham — Nemeček (Zgb.); bantam: Rybary — Badel (Zgb.); perolalka: Kubat — Fouquet (Bata, Boravo); lahka: Skalicke — Devčić (Zgb.); wetter: Sochop — Pollak (Zgb.); srednja: Talar — Krleža (Bata, Boravo); polteška: Jankovsky — Hladny (Zgb.); težka: Nekolny — Baloh (Ljubljana).

Med reprezentanti Češke je vsekakor najboljši prvak Male antante v težki kat. Nekolny. Odlikuje se tudi prvak Male antante Jankovsky v poltežki kategoriji. V perolahki je odličen prvak Male antante Kubat.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Grafika. Na Vrhniko potujejo sledeči igralci: Mar, Tomažič, Martinčič, Gestrin, Jankovič, Usenik, Rone, Bončar, Kolarič, Potrato, Lado, Vili in Verbek. Vsi igralci naj bodo ob pol 2 pred glavnim kolodvorom.

Motoklub Ilirija. Bratski I. gorenjski motoklub priredi danes na Jesenicah na progi Planina — Sv. Križ svoje prve letošnje motodirke. Pozivamo vse vozače, kakor tudi ostalo članstvo, da se prireditve našega bratskega kluba udeležijo v čim večjem številu! Začetek dirke ob 14.30, trening dopoldne. — Odbor.

Drugo knjigo Mikarjevih izbranih spisov je pravkar izdalo Slovensko planinsko društvo, Osrednje društvo v Ljubljani. Tudi ta knjiga obsega 288 strani ter ima 16 umetniških prilog. Naročniki druge knjige, ki želijo čimprej dobiti navedeno knjigo, se naprošajo, da knjigo po možnosti dvignejo v društveni pisarni, ker bo raznašanje knjige trajalo več dni. Prav tako pa naj si čimprej nabavijo knjigo tudi vsi oni, ki so kupili prvo knjigo in val, ki ljubijo priročno, zabavno, a pri tem poučno in tehtno čtivo. Zlasti pa naj bi Mikarjevi zbrani spisi krasili in bogatili knjižnice vsakega slovenskega planince.

Medeljsko branje

ZAKASNELI RAZGOVOR

Nad obširnimi, tihimi vrtni se žiri topla temina pomladanskega večera. Dež je izsilil na dan vse življenje v cvetovih, v listju in v travah v črni, topli prsti.

Prav zadaj je na klopi pod brezami, kamor ni prodir noben glas ljudi iz hiše, sedela Felicita. V letih svojega dolgega, enakomernega zakona ni nikoli pomislila na to, da ljubi svojega moža. Zdaj je bil že skoraj teden dni mrtev. Se vsa je bila zmedena in omamljena od hudega strahu in svojega obupa. Priznala si je, da tega ne more razumeti.

Neskončno dolgi sprevodi delavcev, uradnikov, gospodskih in navadnih tujih ljudi se je vil zadaj za krsto kakor armada kakaga vladarja. Njej, seveda, je drugače manj kakor vsem tem, ki so ga bili samo potrebni, ali ki so mu zavidali. Razen neizmerne premoženja ji ni ničesar zapustil — ne otroka ne kake želje in ne kakega dela. Tista hiša tam zadaj za drevjem, ki ji je bila zmeraj prevelika in preveč prazna, je bila zdaj polna raznih sorodnikov, ki so ji hoteli biti v tolažbo v teh prvih dneh.

Oh, ko bi bila mogla zdaj govoriti z njim! Zdaj, ko ji niso mir in varstvo brezbržnih pogovorov in domačih navad zapirala usta vsemu, kar ni bilo vsakdanjega! Svoje življenje bi zahtevala od njega. Zakaj ga ji je bil vzeti, če ni vedel kaj početi z njim? A mogoče je bil že rojen takšne naravi, takšnega hladnega vedenja, kar je postavilo zid med njima? Mogoče jo je kdaj zares imel rad, je mnogo pričakoval od nje, pa je bil zaradi tega ali onega razočaran nad njo? Nemara se je bil v ta večni dirandaj samih opravkov zagrebel zato, da bi pozabil na svoj pogrebeni zakon, da ji ne bi dal občutiti, da se mora k ljubezni, k prijateljstvu do nje vedno siliti? Strašne misli!

Prav za prav ni ona nikdar govorila z njim. Ob večerih sta dolgo posedevala skupaj, on s časopisom, ona z ročnim delom ali s knjigo v rokah. Pa koliko bi bila imela povedati drug drugemu! Toliko je ostalo med njima neizgovorenega, nerazumljivega, v ozračju plavajočega! Ali je to nemara tudi on občutil v poslednjih dneh, ko jo je, tolikrat tako čudno zvedavo, s tisočimi vprašanji v obeh pogledaval? Večkrat, ko je šla iz sohe, je čutila, kako gre ta pogled za njo, in nekoč, ko se je ozrla, se je tudi zares sešla s pogledom in je videla v njem tisto neskončno žalost, tisto zavest o koncu in o ločitvi od nje.

Felicita se ni zganila na klopi. Okorelo vzravnanje je sedela, hrbet se ni zmenil za nalonilo. Ko je tako sanjalarila in se je mrak bolj in bolj temnil in jo je čas iz prejšnjih let vedno bolj tesnil, je zaslišala njegove odločne korake, kako so se bližali k njej prav do klopi. Ni se hotela obrniti z glavo, kakor češ, da bi bilo to zares mogoče, da sedi poleg nje in da bi se rad pogovarjal z njo. Z nežnimi šušlaji je tih veter premikal listje krošnje nad njunima glavama.

»Ah, smrt je počena,« je rekel, in glas je zaradi potrpežljive mišnosti in natančnosti v poslušarju nekak tuje zvenel. »Ali sem rad živel? Nič ne vem. Tako sem bil ommamljen po naglici in važnosti vseh tistih mnogih reči, ki so me potrebovale.«

»Zakaj si se pa prav za prav oženil z menoj,« ga je vprašala razburjeno. »Kaj si nameraval z menoj? Saj ni mogoče, da bi si bil kdaj domisljal, da bi me ne bil mogel pogrešati ali da bi ti bila sploh potrebna?«

»Rad sem te imel,« je mehko dejal, in to se je iz ust tega preprostega človeka slišalo tako pretresljivo otroško in resnično, kakor da ne bi bil še nikoli nihče kaj takega rekel.

»Pa kako neki? Saj nisem niti malo opazila, da bi me bil imel rad,« je vzkliznila. Vila roke in zajokala. »Saj sem bila zmeraj tako zapuščenca, tako sama!«

»Saj nemara se jaz tega nisem tako dobro opazil,« je rekel, »pa je vendarle res. Ti si bila moj dom, moj mir, plačilo in cilj vsega mojega dela in bojevanja.«

»Kako? Jaz? Meni vendar ni tvoje delo in tvoje bojevanje prav nič koristilo!«

»Res je, revica si, resnično je to...«

»Koliko neskončno dolgih dni sem prebila brez drugega smisla, ko da sem bila tu, če si ti prišel. In če si zvečer prišel, si bil utrujen, in misli so ti bile odsojene, in zdelo se je, da je pač vseeno, ali sem bila jaz ali pa kdo drug pri tebi v sobi. Če si se prisilil, da si mi zastaviš dvoje, troje vprašanj, kaj da sem tisti dan počela ali kaj bom počela prihodnji dan, tedaj je bilo tako podzvestno omalovaževanje v tvojem nasmeju, ko si poslušal moje ne predolge in večidel nejevoljne odgovore! Zakaj le me izprašuješ, če vendar nočeš ničesar slišati? — sem si zmeraj mislila.«

Molčal je. Ona je obstala. Rada bi bila kaj nežnejšega dodala. Bilo ji je, kakor da zdaj,

ko je pomislila nazaj, razume drugače njegovo ponašanje in vedenje. Presunila jo je ta neobgljena želja, da bi ji izkazal prijaznost. To ni bilo čustvo dolžnosti, ne, ne, čutila je, da ne. To ni bilo kako sočutje zaradi vesti. To je bila ljubezen...

»Kadar sem prišel utrujen in mrk domov,« je rekel, »je bila le moja pomanjkljiva narava vzrok, da bi bil po zaužitih uspehih svojega ljubljenega dela mogel do dna uživati srečo tvoje prisotnosti. Ah, Felicita, nikar ne misli, da bi te ne bil imel zadostno rad, če si me toliko večerov zaman pričakovala v naši gledališki loži ali če te nisem spremljal na izletih! Pri raznih sejah, generalnih zborovanjih ali posvetovanjih sem z zadovoljstvom mislil na to, kako v svoji lepi obleki med priaznimi ljudmi uživaš zabavo, ki je bila tebi všeč. Ali se še spominjaš, kako sem bil včasih hud, če kdaj nisi bila ondi, kjer sem mislil, da si? To je bilo zame razočaranje, osramočenje, da bi bila ti kje drugje, kakor pa ondi, kjer sem te bil v duhu videval. Bilo mi je, kakor da se izmikaš mojim mislim.«

»Ah, kako sem bila vendar zahtevna in slepa, da nisem niti malo opazila tiste sreče, ki me je tako obdajala in da je niti malo ni prešlo vame!«

Tedaj ji je bilo, ko da je svojo roko položil na njeno, rekoč:

»Kaj? Ti ne veš, da eva ljubila drug drugega?«

Osramočena je dvignila glavo: »Da, vem, vem!«

Kako odveč se je zazdela na svetu brez nje! Njeno življenje je postalo nenadoma zvenelo in izsušeno.

»Ti si mi bila kot najboljša žena vseh žensk. Ali ni to zadosti? Ali ni to vse? Samo odpusti mi, če ti nisem enakega z enakim vračal.«

»Najina napaka je bila ta, da eva premalo zahtevala drug od drugega. To je žalostno. Potem, ko je čas mimo, pa ti ostane preveč neizrabljenega, neživetega,« je rekla in težak vzdih se je izvil iz najglobljih prsi.

Felicita je okamenela. Zazdela se ji je, da vzdih ni prišel skozi njene ustnice. Polna groze je planila kvišku in stekla proti hiši.

Temina okrog nje se je zazdela polna strahov. Grimovje in drevje kraj poti je imelo čudovite sence. Od nekdaj se padale poedine svetlobne lise

V bukovih gozdovih na Gorjancih

Šele v zadnjem času je prodirlo naziranje, da ima tudi naša ljubka Dolenjska obiska vredne izletne točke, da ima ta dolgo zaničevana in po krivici omalovaževana dolenjska pokrajina tudi svoje planine, ki se sicer ne morejo meriti z gorenskimi velikani, a so vendar polni mehke sanjivosti in svojevrstnega čara.

To so v prvi vrsti naši »bajeslovni«, iz Trdinovih spisov znani Gorjanci, ki liki možgana zelena pregrada zaslanjajo novomeško kotlino proti vzhodni strani ter jo ločijo od sosednje Hrvaške. Iz Novega mesta drži izborna markirana pot čez Zabjo vas in potem nepretrgano po hladnem senčnem gozdu mimo vasi Hrušice in Gaberje prav do podnožja Gorjancev. V Hrušici stopimo mimogrede v podružnično cerkev sv. Jakoba, ki spada pod župnijo Stopiče. Nič posebnega ne hrani ta cerkva, siromašna je, kakor je siromašno ljudstvo v tej skriti podgorski vasi. V stranskem oltarju visi slika sv. Urha od Stefana Šubica iz l. 1866.

Gaberje, izhodišče izletnikov na Gorjance, spada k brusniški fari. Ob koncu vožnje je vas dobila šolo, ki pa še do danes nima svoje lastne strehe. Pač zgovoren dokaz za bado prebivalstva! Kraški svet, pomanjkanje vode, gole skale in malo rodovitne zemlje! V obližju je nekaj vinogradov.

Za vasio se že nahajamo v objemu zelenih Gorjancev. Precej strmo se vzpenja pot navzgor po lepem bukovem gozdu. Potem stopimo na prijazne košence, kjer pasejo pastirji svoje črede. Kravji zvoni prekinjajo opoldansko tišino. Pastirji nas nagovarjajo ter poizvedujejo, če imamo s seboj kaj sladkega za pod zob. Ze s košence je krasen razgled na novomeško kotlino, še lepši se nam odpre, ko dospemo do znanega studenca »Gospodičena«. Dolenjski ožak Kum je bil naš daljnji spremljevalec že od Gaberje sem. A zdaj se mu pridružijo še drugi, bližnji in daljnji vrhovi, čuvarji naše lepe Dolenjske. — Svet okrog studenca je last Slov. planinskega društva, ki je zgradilo tu svojo koč. Vedno je polna novomeških dijakov. Celo kopalni bazen je na razpolago.

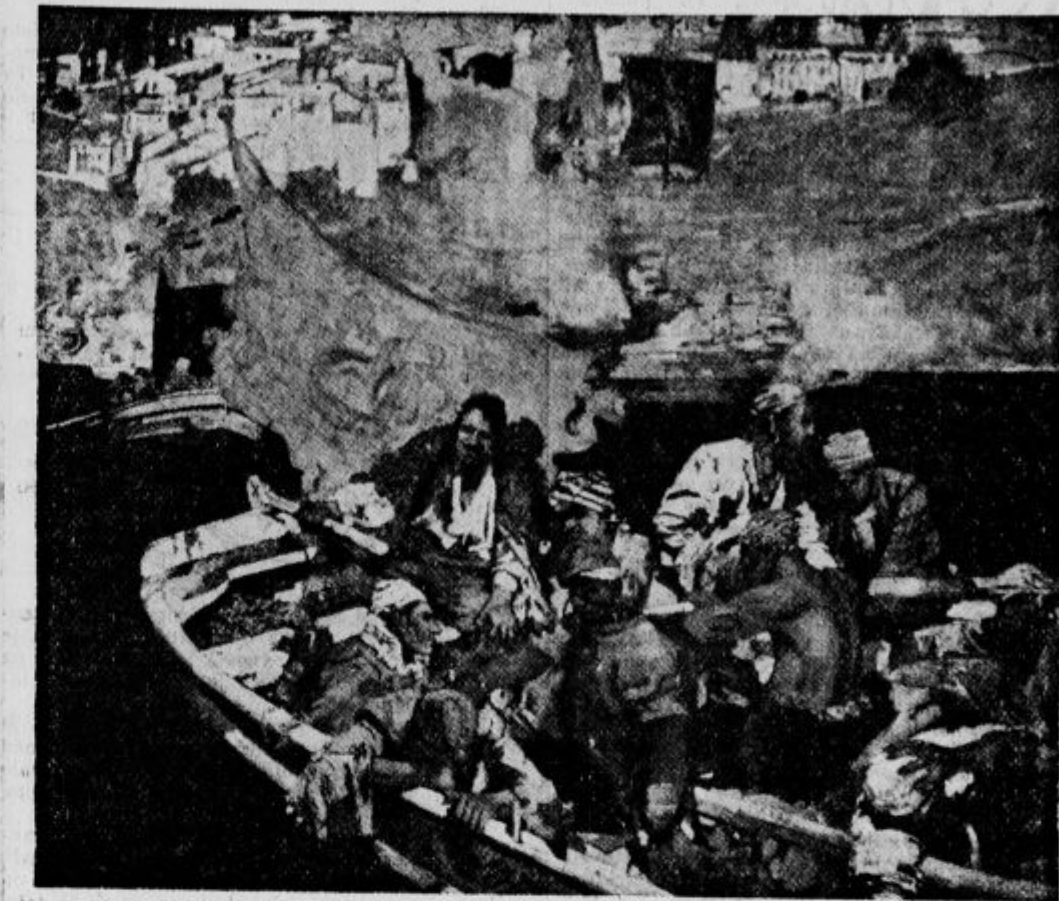
Od »Gospodičene« krene steza proti desni na Trdinov vrh (1181 m), kjer je cerkva sv. Jere napol v razvalinah, proti levi se pa pride do cerkve sv. Miklavža. Za enkrat pustimo misel na Trdinov vrh, ker tam ni možnosti za prenočevanje. K Sv. Miklavžu gre naša pot! Hodimo po napol razpadlem lesenem tiru, koder so nekdaj prevažali les k tovarni, ki je še zdaj v obratu sredi gorjanskih gozdov. Srečujemo cele trume mladih in starih Podgorcev s košaricami vabljivih rdečih malin. Važen vir zasluzka, ki ga nudijo Gorjanci siromašnemu ljudstvu v dolini!

Kmalu smo na visoki planoti. Okrog nas sam bukov gozd, tuhtam prekinjen s sočnovelenimi (travniki) pašniki. Položno se zdaj vije steza po gorskem grebenu do cerkvice sv. Miklavža, kjer se pobožje Gorjancev precej strmo prevlači v Krško ravnino.

Kako prijeten občutek ima človek, ko se mu med gostim drevjem iznenada pokaže gorska hiša, a tik za njo na bregu cerkvice. Sredi gozdne samote — človeško bivališče.

Trdinov vrh pa sameva sam samcat v ozadju, do vrha obdan od temnih gozdov s svojo drzno piramido in cerkvo sv. Jere, ki je pa skrita med drevjem.

Pač občudovanja vredni domisleki naših dedov, ki so gradili na vsakem pomembnejšem vrhu svetlišča v čast Bogu! Gotovo je bila gradnja takega svetlišča zvezana z velikanskim trudom in stroški. Naš sedanji rod, ki se koplje v materializmu, nima smisla za idealizem naših prednikov.

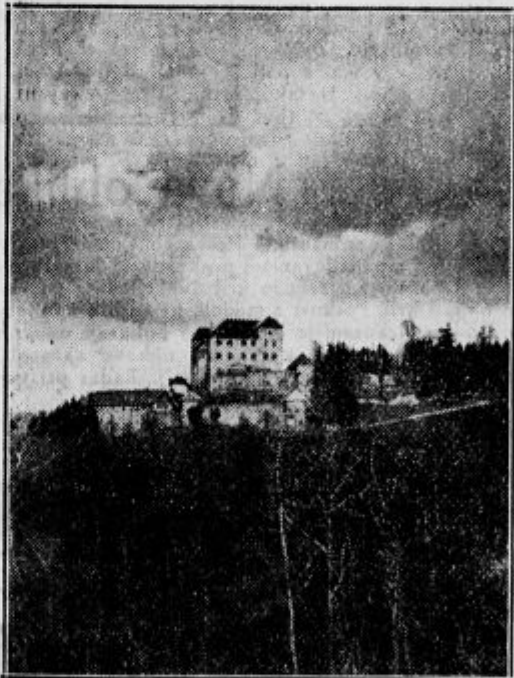

Frank Brangwin: Gusarji

na majhne skupine cvetov. — Vesela je bila, da ni v hiši nikogar srečala. Odhitela je v svojo sobo in se usedla k oknu. Kakor z varnega zavetišča je gledala na zapuščeno trato pod seboj, od koder je pravkar prišla. Bilo ji je, ko da nemara zares neko sedi prav zadaj na klopi, kakor da bi bila ondi nekoga pustila, ki se je šele zdaj resnično poslovila od nje. To ni bil duh; le tako ji je bilo, kakor da je bil spomin nanj na tistem kraju bolj živ, kot sploh kje drugje na svetu.

(P. Gerhard.)

Kolikokrat mi je že plaval pogled iz nižine sem gori do bele cerkvice sv. Miklavža! Ob vsakem letnem času se jo more opaziti, ko se svetlika njen beli zvonik iznad drevja. Ze Valvazor jo omenja v svoji »Slavi vojvodine Kranjske«. Leta 1908 so jo temeljito popravili, ker je bila že blizu popolnega razpada. Glavni oltar je ves nov, veljal je tedaj celih 35 goldinarjev. Prvotno soho sv. Mi-

Grad Hmeljnik v Gorjancih

klavža z letnico 1687 so zavrgli, stoji na oknu za kristijne. Nekaj najnovejšega pri tej cerkvi je brnasta epominska plošča z reliefno sliko in napisom: »Janez Trdina, pisatelj, 1890—1905.«

Njenu, profesorju-samotarju, ki je tolikanj ljubil samotne Gorjance, ki je toliko pisal o njih in s svojimi spisi šele opozoril slovensko javnost na dotlej nepoznane lepote dolenjskih planin.

Kdo je za Trdinovih časov sploh posejal Gorjance? Nekaj navdušenih novomeških uradnikov, ki so vsako leto po enkrat podvzeli stežkok pot zaradi lepega razgleda. In morda še kakšni lovci, ki so le bolj slučajno zašli v te na divjačini prebogate gozdove. Seveda v onih časih turistika ni bila tako razvita kakor je zdaj. A danes se odpirajo bajeslovni, vase zamaknjeni Gorjanci širšemu svetu — največ po zaslugi Trdinovih.

Dokaj prostorna cerkvena hiša pri sv. Miklavžu ima na razpolago več postelj za izletnike. Tudi dobra prehrana se nudi za mal denar. Razgled iz zvonika je kaj obsežen. Na eni strani široko Krško polje tja do Save in Brežice z mirno tekočo Krko, na drugi pa divna novomeška kotlina s Trško goro in v njo kipečimi gorenskimi planinami v ozadju. Prvi pogled v večerni luči na globino pod nami je pričaral pred naše oči — iluzijo morja! — Ničesar ni bilo videti: ne travnikov, ne njiv, ne gričev, ne cerkvic, ne vasi Samo zeleno-modro je vse valovalo pod nami, se prelivalo in lahno trepetalo v poslednjih žarkih zahajajočega sonca. Prozorna koprena je nežno ovijala zemljo, da bi jo preko noči lahko pregnila... Naslednje jutro

pa je vstala ta tančica in pogled iz višine je neovirano plaval do daljnjega obzorja ter razbral vse skrite potankosti pokrajine, ki je pristo ležala kakor odprta knjiga... In čitali smo iz nje skozi steklo daljnogleda!... Najprej po Krškem polju V neposredni bližini tik pod nami blestila dva gradova — sosedja: Brhovo in Gracarjev Turn, malo naprej pa vasi Tolsti vrh in Orehovec. Dvonadstropna grajska stavba Brhovo, v prošlosti pogosto napadena od gorjanskih Uskokov, kljubovalno nosi pezo stoletij. Ze Valvazorju in njegovi rodbini je nudila zavetišče med poljo iz Vagensberga v Krško. Škoda, da se ne vidi gradič Prežek, nekdanja last Andreja Smoleta, kjer je bil nekoč Prešeren njegov gost. Preveč je pomaknjen k poboju Gorjancev. Po zadržanju cerkvenika se sliši glas majerice iz Prežeka včasih do sem gori. Tudi starodavnega pleterškega samostana ni mogoče videti. Zato se pa dobro opazijo vasi na ravnini: St. Jernej, Bela cerkev pod Vinskim vrhom, za njim pa štrli visoki zvonik šmarješke cerkve. Proti Mokronogu se beli zidovje gradu Klevevž. Le v sinjo daljo plove pogled! Nad Savo leži meglja. Lahen bel pas, to so Brežice. Kakor nategnjena ravna nit drži cesta iz St. Jerneja v Kostanjevico po rodovitni ravnini.

Ko obrnem pogled proti Novemu mestu, vidim, da se vprav koplje v zlatih jutranjih žarkih. Zares očarljiv pogled na železniški most čez Krko, na jugu! In potem še drugi: Bajnot pod Trško ozko stisnjenih mestnih hiš! Oba davna čuvaja novomeške okolice: Hmeljnik na severu, Mehovo na jugu! In potem še drugi: Bajnot pod Trško goro, Stari grad pod Gričevjem, Graben ob Krki, Poganci ob cesti v Metliko. Kdo bi naštel vse priče nekdanjega fevdalnega gospodstva! Tam nad prečenskim gozdom se dviga zvonik nove župne cerkve, a za njim na prijazni višini bleste v soncu blevi romantičnega gradu Luknja Razvaline same ne more uzreti živo oko, preveč je skrita v goščavi med nedostopnimi pečnami v hladni soteski Temenice. Zato se pa z Gorjancev razločno vidijo pečine nad gradom.

Vse leži pred menoj kakor na dlani, se smeja in v pozdravlja kot davnega ljubega znanca... Kje je še pokrajina, ki bi znala tako govoriti človeškemu srcu kakor ta! Saj je prepolna zgodovinskih spominov in prav v tem tiči morda njen čar... Radi njene skrite lepote so si jo izbrali mnogi stari in slavni rodovi za svoje bivališče. Nikjer drugje se niso čutili tako varne kakor v novomeški okolici v onih težkih, razburkanih časih, ko javna varnost še ni bila samo ob sebi umljivo dejstvo. In nikjer drugod niso našli toliko prirodnih krasot! Iz slehernega grajskega okna se je nudil prekrasen razgled... Saj v naravi, v samotni je prava uteha za človeško srce! Kakor nekdaj, tako tudi danes!

Vračamo se. Bukovi gozdovi nas za kratek čas zopet sprejemajo pod svojo hladno, zeleno streho. Pri »Gospodičeni« se še enkrat osvežimo z bistro studenčnico in iz košence pod studencem še zadnjkrat uživamo prelestni razgled...

Potem gre vedno niže doli po slabih, izvoženih potih. Počasi se pogrezamo v mračno dolino... M. Š.

Pijmo čaj, da se kri očisti!

Skoraj največ ljudi dobi spomladi kako bolezen, ki nastane iz nečiste krvi. Zatorej pijmo čaj iz orehovih listov in različne naše slatine!

Pri težavah vsled hemoroidov

pomagata že 1 do 2 Leo-pilule, če jih jemljete po jedi. To sredstvo pomaga že po petih, šestih urah do lahkega in prijetnega odvajanja

Oglas reg. pod Sp. br. 900 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Ona: »Ali mi moreš dati malo denarja?«
On: »Prav rad. Koliko malo naj bi pa bilo?«

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Tulk eneh reči vam mam dons za puvemat, de sama na vem prou, na kermu konc b začela prpoudvat, de b šlu use lepu pu vrst. Kene, zdej zadne čase je svet že tku nekam zmešan, de še tista ta narviši gspoda, ke punavad zmeri ve, kam pes taca mull, na ve, kuku b blu treba naredit, de b spet svet v vorenga djala. Zdej sem še jest ratala tku zmešana, de na vem, ki se me glava drži.

Puglejte! Če užamem tkula zjutri, ke pufruškam, kašen časupis u roka, de b zvedla, ki se je zdej spet zbrala gspoda k pusvetvaju, kuku b ta reč u roke uze-la, de b kar hiter in brez pusebne težau ta al pa un narud usvubudila. Pa miselite, de kej iz- vem iz časupisa, kua sa sklenil? Prou nč! Sam tu prou na šrok in na dougu prpoudujeja, kuku je blu ta al pa un gspud, tie al pa tam lubezniu sprejet, Kašen svečan kusu al pa večerja se mu je priredila, družga pa prou nč. Lepu vas prosem, al je tu prou? Če že nekoker nečja puvemat, kua sa sklenil, nej b pa saj puvemat časupisi, kašenga mačka je mou ta al pa un gspud drug juter pu tist svečan večeri. Saj mene, pa druge navadne ldi b mende tu bi zanimal, koker pa tu, kuku sa se eden drugmu šmajhlal in večen prja- telstvu ublebal. Seveda časupisi pa ud tega kar mouč, koker grob.

Noja, pa če se pr teh slauastneš pujeđnah gspudi dober trahteraia, pa naj se. Jest jim tu prou iz dna erca prvošem. Buh na prazen, de b kdu mislu, de sem zatu tula dons naprej pr- nesla, ke sem jim fouš. Fouš jim prou res nišem, ampak tu se m pa le fržmaga, de glih mene, ke sem taka reuca, de se me Buh usmil, nekol nu- beden na puva b na kašna pujeđna. Sej jest glih na pugervam, de b me mogu kdu puvabet na svečana pujeđna. Men je useglih, kašna pujeđna de je, sam de je pujeđna, pa bom putrpela. Men je tud useglih, če pr te pujeđne bpla zraven kašna muska, al pa ne. Z usem b bla eufridna, sam de b pršlu kej doberga na miza. Sej jest nišem tku serklana, koker je taka gspoda. Am- pak jest mam že ud nekdeji smola. Mene še na navaden Knajpu kufe noče nubeden puvabet. Vite, tu se m prouzaprou fržmaga.

Prmejduni, tu vam pa kar pupravic puvem, de če bom še kerkat na svet pršla, se na bom šla nekol več za kuharica učit. Kua pa mam don- dons ud tega, če znam tku fajm kuhat, de sem bla lohka clu pr Kulouratari za ta prva kuharica? Kua mam od tega, ke pa nimam kej kuhat, za pečt al pa za pohat, pa še mn. Tak gspod, ke se e pulitika ukul pu svet ungau, tku ni treba znat kuhat. Prou use, kar te gspod srce puželi, morja drug kar na kumanda zajne prštimat.

No, pa pestima zdej za enkat ta gspoda pr slauastneš pujeđnah. Nej se že maja, koker še čja. Jest e duvolem tem gspodem sam tu našvet- vat in prpuočat, de nej pu teh slauastneš pu- jeđnah, keder skp prideja, kej pametenga skle- neja. Ne kej taga, de b bli mi navaden lde nuč in dan u strah. Tu ni lepu. Če se že nekoker na morja ugihlat, nej e kar sami u lase skočja. Nas srumake pa pestija prgmah. Sej tku nimama nč doberga na svet. »Dumuvina, ke ja morma mi brant, je ja tud nhna dumuvina.« je večkat reku moj moč, ke je pu svetovni vojsk pršou use upra- skan dam. »Mi sma se mogel pu strelskeh jarkeh valat, te sa se pa tam u švic pu Lago di Lugano vuzil in kupal, se mastil in pa s šampancam že- ja gasil. Nekar nej ga spet zdej tku na pulomja, koker sa ga leta šternajst.

Jest sama na vem, kuku je tu, de je zdej zadne čase svet tku čuden ratu, de ni za ne- kamer. No, pa sej je mende že ud nekdeji tak.

Koker sem ldi slišala praut, je svet že ud tistga tku zmešan, ke sa tist Babilonsk turen tam nek u južneš krajeh zidal. Ke sa pa lde že ud nekdeji tak, de se raj špeteraja, koker de b delal, sa se pa tud tam začel deluci kregat med saba, namest, de b hitel delat, de b blu pred tist Ba- bilonsk turen fertik. Seveda Bogu pa ni mogel bit tu lubu, zatu jim je pa hiter jezike zmešu, de se nisa več med saba zastupil. Nubeden ni več vedu, kua mu je ta al pa un reku. Če mu je eden reku: dragi prijatu, je pa prec mislu, de mu prau falot al pa kej družga taga žaliuga, pa ga je hiter s figa u nus dregnu, de se je re- vanzeru. No, in tku je nazadno pršlu ud tega, de sase med saba začel rajš pretepavat, koker de b se špeterat in tist turen zidal. Zatu pa tud Babilonsk turen še du dons ni fertik, in tud ne- kol na bo, koker se men zdi. Vite, zatu jest tud mislem, de je sam Babilonsk turen uržah, de ni na svet nubene zastopnat več med ldm. Kaker- šenga sa tekat deluci pustil, tak še dons stuji, če se že ni puderu. Namest de b lde dondona lepu u roke plunel in priden delat, se pa raj koleja pu svet. Seer je tu heđu žalusten, ampak je gola rešnica. Več mama pulitičneš strank zdej na svet, koker je pu dežju gob. Tu pa sam zatu, de era stranka drugi zgaga dela.

Puglejte! Tist gspudi, ke jim prauma cen- tralisti, se že dvejet let muja, de b nas pre- pričal, de sa konjske fige bulš, koker pa puma- ranče. Pa je mal tku prumujeneš ldi zdej na svet, de b jim kej taga verjel.

Sej jest nimam glih nč proti centralizme. Jest b kar prec zraven pristupila, če b blu ta centra- lizm, ke ga maja te centralisti u misleh, tak koker je centralizm na kmateh. Kene, na kme- teh je tak centralizm, de morja na pusestu vsi delat. Gspudar upraula soj del, gspudnia soj- ga, utroc, hlapei in dekle pa sojga. Kdur je zdrou, na sme lenoba past. Keder pouđne za- zguni, se usedeja usi ukul ene mize, gspudina pa pustau sklada na miza. Gspudar al pa ge- spudina začeta naprej molt, drug pa za nim. Ke enkat zmolja, začneja pa usi iz ene sklade zajemat, kulker jih sedi ukul mize. Nubenga raz- ročka ni med nim in nubeden se na more prtu- vat, de je pršou pr kusile prekrat. Zdej nej pa kdu reče, de tak centralizm ni lep in pa tud pušten.

Vite, za tak centralizm b bla jest prec. De b pa mogla jest nuč in dan garat, soj zaslužek pa tem al pa umnu uddajat, de b se z nim use lohka prvošu, kar b mu erce puželu, če prou b jest pr tem stradala. Nak, za tak centralizm pa jest nišem in tud nekul na bom. Tak centralizm ml preveč dober puznama, de b mu šli na lim. Dondons je pršla lubezen ud bliženga preveč iz mode, de b se člouk u tak centralizm pudaju. Brat brata neče več puznat, če prou s prauma brati. Usak puzna sam sebe. Če je negau brat lačen, tu nega nč na briga. De je le sam sit, pa

Petelin Fridolin

Čeprav so za življenje domače perutnine me- rodajni zakoni zvezdoslovja, — in zakaj bi ne bili? — je moralo biti tistega dne, ko si je Fridolin s kljunčkom odprl pot v svet iz bele, apnene ce- lice, jako resno stanje zvezd.

A prav za prav se je začela njegova trnjeva pot še poprej.

Nobena živa duša ni vedela, kako je prišel na svet. A nekega dne je bil pač tu — kot jajce, kot podolgovato in jako drobno, čisto belo jajce v gnezdu med sanimi rumenimi sorodniki, ki so hoteli že po zunanje pokazati, da so njih starši azijskega plemena.

To je bil trd oreh za nas. Dali smo tisto skrivnostno belo jajce skupno e petnajstimi rume- nimi jajci pod sivo kokloj pasme Wyandotte. Ta je sedela pet do šest dni na njih; nato je bilo jajce odrinila.

Spet smo ga porinili med druga jajca. Wyandotte ei je dala to dva dni valiti, potem ga je s kljunčkom odprl pot v svet iz bele, apnene ce- lice, jako resno stanje zvezd.

Tu ni zalegla nobena beseda in Fridolin je prišel v valilnico. Tu je ležalo njegovo jajce med tremi stotinami rumenih jajc, vsak dan je bilo obrnjeno, ovlaženo, unito in obdano s toplim, življenju vzbujajočim ozračjem.

Bodi, da navzlic slabemu ravnanju po Wyandotteki ni bil uničen njegov življenjski gon, bodi, da se je zaradi podedovane predstave balo, da ne bo z drugimi jajci vred skuhanu, če ne bo ušlo, — res je —, da je čez tri in dvajset dni, torej le z dvodnevno zamudo, prilezlo nekakšno pisano, skuštrano, slabotno niče iz svojega omota, pri čemer smo morali z nohtom preluknjati trdo lupino.

To je bil Fridolin.

Bil je petelin, kar se je čez nekaj mesecev izkazalo, neke čudne mešane pasme. Da bi mogel kdo določiti križanje, je bilo nemogoče.

In tako smo ga gojili — kot posebnost in za v kozico, če bi kdaj doraslo do te časti.

Trajalo je dolgo — jako dolgo.

Fridolin je čutil, da je bil v sramoto, v za- smeh vsega kurkna in se je potrudil, da bi se ondi obdržal, dokler bi bilo le mogoče.

Medtem se je naučil zobati iz prgišča, priti na živžig k človeku in če ga je kdo poklical z imenom, je znal skočiti čez palico. In ko je bil slednjič gođen za v kozico, so otroci, prosili zanj.

Tako je ostal živ in je dalje životalil.

A tedaj se je pokazal plemenski pposos Wyandotte. Medtem ko so pišče trpeli pri sebi in le kdaj pa kdaj e strani poškilili nanj, so doračta- jočega petelina popolnoma izobčili iz svoje srede.

Kjerkoli se je Fridolin pojavil, ga je začelo vse kavsati, porivati in poditi.

Nobena kokoš, noben petelin ni maral nje- gove družbe. Kakor je sicer močan nagon za oplo- jenje pri kokoših, tu se je izcimil v sovraštvo in protivnost.

Ubogi Fridolin se nam je začel jako, jako smiliti.

TEHNIKA

Nova oblika dvokrilnikov

Angleski Aeronautical Research Committee je začel letos z nadaljevanjem poskusov iz leta 1936., ki se nanašajo na izvedbo kril dvokrilcev e poseb- no obliko kril. Poskusi z modeli, ki so bili zgrajeni na podlagi izkušenj iz l. 1936. so pokazali ugodne lastnosti letal, zlasti v pogledu njihove varnosti, kadar je letalo prevlečeno (t. j., kadar pri ve-

Postal je zabiti in strahopeten, večidel je ždel v kakem oddaljenem kotu dvorišča in se ondi po- tikal. Zobati je začel šele, ko so se drugi umak- nili, pa se je pri tem še boječe oziral na levo in na desno in je prestrašen zbežal, čim je za- gledal kakaga wyandotskega petelina ali kokoš.

Nekega dne je kokla izvalila samo eno jajce izmed mnogih, ki je sedela na njih. Jaso se je zavedala sramote tega dogodka, eram je je bilo, da bi se pokazala z enim samim piščancem in z njim izgubljala svojo dragoceni čas. Tri ali štiri dni je vodila živalco s seboj, potem je začutila, da je za kaj boljšega rojena, pa ga je skrivši odrinila; še nekaj časa je kokala in je spet za- čela nesti jajca, ko da bi se ne bilo nič zgodilo.

Zapuščeno pišče je brez matere stopicalo po dvorišču in je tako prišlo v Fridolinovo bližino. Spočetka je Fridolin že gledal, kam bi pobegnil. Nato se je pa brez dvoma zazdel sam sebi smešen in je sklonjene glave pričakoval nelazbežnega na- pada.

Maček se je pritrdil do njega, trkljal se je okoli njega in je čikal.

Petelin se je na vso moč prestrašil. Bilo je, ko da bi ga nekaj do dna pretreslo. Nekajkratov je razprostri perutnice, iztegnil vrat in začel s krempiji brskati.

Velika, vse njegovo bistvo preoblikujoča spre- memba se je v tem hipu izvršila z njim.

Se enkrat se je močno stresel, potem se je previdno in varno približal piščetu in ga je začel vabiti.

»Kok, kok, kok,« kakor je bil ališal kokloj.

Pišče je nemara kaj takega pričakovalo. Koj je bilo pri petelinu in se je stisnilo k njemu. In Fridolin ga je vzel kakor mati pod varne pe- rutnice.

V naslednjih tednih smo oba videvali kot ne- razdružljiva tovariša. Fridolin je pišče vodil, pazil nanj, ga vabil, ogreval in skrbel za njegov živž.

Mali petelin, ki je imel doslej komaj toliko poguma, da se je sam nazobal, je neustrašeno vodil pišče h koritu drugih kokoši in si je tu priboril prostor zanj.

Spočetka je bil do krvi razkavsán. Toda, ker se je zavedal svoje naloge, se je zgodilo nekaj nezasišaneja: Začel se je braniti. Razkačeno je kljuval okrog eebe in je delil svoje udarce s klju- nom z močjo in s premislekom. Iz Fridolina se je razvil junak, pretepač, ki se tudi najhujšemu nasprotniku ni umaknil. Moč wyandotskega pete- lina so nadomestile okretnost, gibčnost in vroče- krvnost majcenega postržka.

Malo pišče je uspevalo.

Fridolin je postal krvoločan pretepač.

Ko se je pišče osamosvojilo in je začelo ho- diti po svojih potih, je bil Fridolin gospodar in tiran perutnine na dvorišču.

Nekaj časa smo to gledali. Do druge pomladi pa ga je bilo treba vendarle odpraviti, čeprav so otroci prosili zanj. Zakaj, potrebovali smo čisto pasmo. Fridolin pa navzlic čednostim ni mogel sodelovati pri tem.

(H. B.)

Trije plameni

V mojem razumu prižgala rešnica plamen je miren, ves jasen in čist, da ne vztrepeče v nobenem viharju, ki ga povzroča hinavska zavist.

V duši mi nada je lučko prižgala — drobna je, vsa trepetja in drhti; vendar na poti življenja nikoli ni ugasnila v temnih laži!

Moje erce je prepočno ljubezni vroče in svetle — njen plamen visok, silen, mogočen tako je, da nikdar ne pogasi ga sovrašča potok.

Trije plameni, ki v meni gorijo, združijo v eno se — skozi vihar varno bom nesla jih — v cerkvi prižgala večno svetilko za božji oltar!

Marija Brenčič.

Nagelj ali klinček

Nagelj je ena najlepših in najbolj razširjenih cvetic naših vrtov. Po vzgoji lečimo klinčke v sobne in vrtno. Vsaka teh vrst pa se vzgaja po- polnoma drugače. Skoraj vsi klinčki pa so trajni. Ker pa nekatere vrste cveto lepeše prvo leto, jih sejemo vsako leto na novo.

Nagelne razmnožujemo s semeni, grebenicami in potaknjenci. Klinčke sejemo kot druge cvetice v plitve lončke z lahko peščeno zemljo. Setev za- lijemo s finim razpršilec in jo pokrijemo s ste- klom. Posodo postavimo na topel prostor ali v toplo gredo. Do vzkalitve ne potrebujemo svetlobe. Ko seme vzkali, prenesemo posodo na okno. Mlade sejantke večkrat orosimo z vodo in jih sentimo pred žgočimi sončnimi žarki. Piki- ramo, ko je rastlina razprla prve listke, v svežo prst, ki smo ji primešali eno tretjino težke zemlje. Sedaj postavimo prepikirančke nazaj v toplo gre- do, jih sentimo in ob toplih dnevih večkrat oro- simo. Skrbeti pa moramo, da ima posoda dober odtok vode, da bi rastlinam ne gnile korenine. Ko klinčki doraslo in imajo 4—5 listov, jih po 15. maju sadimo ven na gredice. Nageljne, ki jih hočemo imeti v sobi, presadimo v lonce.

Seme šabo-nageljev je zelo drago, zato je prav, da ga sami pridelamo. Kot že večina ve, polno cvetni nageljni ne delajo semen, ampak le enoj- ni. Zadnjim ob času cvetenja, takoj, še preden dozore, odstranimo (najbolj s pinceto) prašnike in prenesemo na pestil pelod polnjenih cvetov. Za materin cvet vzamemo enojne bele in rumene cvetove, ki so celorobi in velikoliatni. Pelod pa jemljemo od polnjenih velikocvetnih nageljev, ki imajo cvetne liste narezane in živo barvane.

Tako umetno oplojene cvete zaznamujemo z volnenim trakom in jih privežemo ob palčko. Ko odeveto, porežemo semenskim glavicam cvetne li- ste, da zabranimo plešnobo in jih branimo pred preveliko močo ob trajnem deževju. Nekoliko pred dozoritvijo porežemo semenske glavice, jih su- šimo, zdrobimo in očistimo, seme pa shranimo v papirnate vrečke.

Tudi z grebenicami razmnožujemo nageljne. Ob dolgih mladih poganjkih napravimo podolgo- vate jamice in vanjo upognemo mladiko, da pride

Nagelj z grebenico

Pravilno prirezana in ukoreninjena grebenica

stebelce 1—2 cm v zemljo in gleda vršiček na drugi strani navzgor iz zemlje. Stebelce zakop- ljemo in pritrdimo z dvema navzkriž stojčima klinčkoma ali z žično kljukico. Še bolj gotovo se vkorenini grebenica, če zarezemo mladiko tam, kjer pride v zemljo, od kolena navzgor v obliki jezička. Ko je mladika dobro vkoreninjena, jo odrežemo od matere-rastline in jo vsadimo kot samostojno rastlino.

Potaknjence režemo na očetelih pecljih ali pa vzamemo spodnje odganjke. Z ostrim nožem odrežemo kolikor mogoče gladko potaknjence tik pod kolonom in mu odrežemo tudi spodnje liste. Nato ga vtlakemo v zabojček, v katerega polo- žimo plast šotnega zdroba ali mahu in čistega rečnega peska, tako da je zabojček le do polovice napolnjen. Pri saditvi ne sme priti potaknjence do šotne plasti. Posodo s potaknjenci pokrijemo s steklom in jo postavimo v toplo gredo ali na okno. V začetku moramo večkrat potaknjence orositi z mlajno vodo, da ne ovenejo, tudi jih moramo šči- titi pred žgočim soncem.

Vkoreninjene potaknjence sadimo v zemljo, ki je sestavljena iz dveh delov težke travniške in enega dela lahke humozne zemlje, mešane z miv- ko. Po nekaj tednih, ko porasto koreninice ze- meljsko gredo, rastlinice presadimo v večje lonce. In ker delajo mladi poganjki le 1 vrh, ga odšči- pemo, da se rastlina okrepi in zgrižmi.

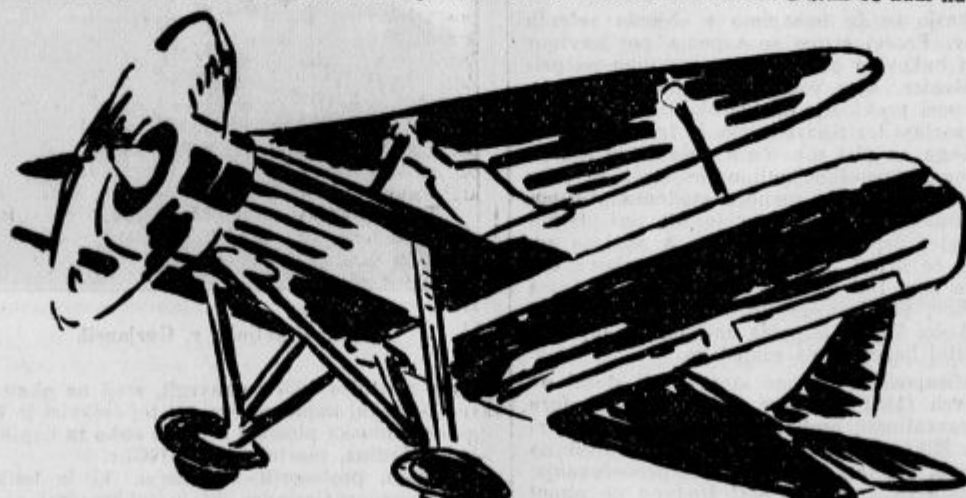
Pri potaknjencih moramo posebno paziti, da ne uvenijo, kajti ovenele rastline se težje ukore- ninijo. Vsi nageljni ljubijo sončno, proti mrzlim severnim vetrovom zavarovano lego. Cvetna ste- belca privežemo k palčicam, da težko cvetje ne pologa po zemlji.

V loncih rastoče nageljne zalivamo le po po- trebi. Tedensko pa jim gnojimo pred in v času cvetenja z razredčeno gnojnico ali drugimi umet-nimi gnojili. Paziti pa moramo, da sonce ne se- greva preveč lonca, ker so klinčkove koreninice silno občutljive proti preveliki vročini.

Na nageljnihih listih se pojavijo rjaste lise, ki kažejo, da je cvetica obolela na listni rji. Na- padene liste moramo takoj odstraniti in sežgati, rastlino pa presaditi v težjo prst. Ako pa je klinček nezdrave, bledorumenkaste barve, ga prav tako presadimo v zemljo, ki ji dodamo več mivke in rahle vrtno prsti.

Zelo malo pa so nageljni odporni proti mrazu in mokroti. Prevelika vlaga jim posebno pozimi zelo škoduje. Nageljnom, ki prezimijo zunaj, pa mi- ži kai rade obrizemo koreninice.

Marijan Juvan.

likem naklonskem kotu izgubi hitrost), pri drse- nju na krilo, pri pristajanju na krov ladij itd.

Za poskuse je bilo izdelano majhno letalo v desetimi velikosti pravega avijona, tako da so se poskusi lahko vršili v vetrovnem kanalu. Oblika kril je precej drugačna od današnje. Zgornje krilo ima, če pogledamo od zgoraj, trikotno obliko. Na obeh zunanji straneh je krilo stanjšano skoraj v konico, največjo višino pa ima v sredini, na tru- pu. Tudi oblika spodnjega krila je nenavadna. Od

nje krilo pri pogledu od epredaj, da stoji popol- noma vodoravno, se dolnje krilo na koncu močno približuje zgornjemu krilu.

Nova oblika letala je dala ugodne rezultate tudi pri razklopkah za pristajanje in je tudi pri razklopljenem položaju letenja od največjih na- stavnih kotov sigurno, t. j. do 30 stopinj, dočim je pri dosedanjih dvokrilcih največja mera naklon- skega kota 18 stopinj.

Mi ne moremo otrok izoblikovati po svoje. Taki, kakor nam jih je Bog dal, take moramo imeti in ljubiti, jih čim najbolj vzgajati in odgajati. Zakaj, ta ima te, oni druge darove. Vsakdo jih uporabljaj, in vendar je vsak le po svoje dober in srečen.

Francoški pisatelj Bernard Fontenelle je dejal o lepi ženski: »Lepa ženska je paradiz za oč, pekel za dušo in vice za denarnico.«

K. N.

Lah

V medklubskih tekmah za državno prvenstvo je preteklo nedeljo Subotički šahovski klub ne-pričakovano izgubil s Somborskimi šahovskim klubom in je tako izločen od nadaljnega tekmo-vanja. To je veliko presenečenje, ker so Subo-tičani lansko leto izpadli šele v sedmi finalni tekmi v borbi s sedanjim prvakom Belgrajskim šahovskim klubom z zelo tesnim rezultatom. — Amaterski šahovski klub iz Zagreba bo igral dan-es s karlovčkim šahovskim klubom, Ljubljanski šahovski klub pa s Celjskim šahovskim klubom. Pričakovati je, da bosta zmagala Amaterski in Ljubljanski šahovski klub, ki bosta v jeseni zopet nastopila v semifinalu.

V Stuttgartu so poleg velemejstrov Bogolju-bova, Elisakasa in dr. Vidmarja in Španca dr. Reya najmočnejši udeleženci Foltys, Gilg, Kie-linger in Richter. Vseh udeležencev je 12.

Krajši mednarodni turnir bodo priredili v kratkem zopet na Holandskem. Igrali bodo dr. Euwe, Flohr, Landau in Szabo ter še dva holand-ska mojstra. Turnir bo v Rotterdamu.

Match med dr. Euwejem in Keresom je baje že zagotovljen. Igrala bosta 20 partij, in sicer 10 na Holandskem in 10 na Estonskem. Keres bo kljub svoji genialnosti imel v tem matchu težko delo, ker je Euwe odigral že zelo veliko matchev in je prav na ta način borbe mnogo bolj navajen kakor na turnirje. Euwe bo v primeru zmage brez dvoma kmalu nastopil v matchu z Aljehi-nom, kar si Holanci še vedno žele.

Pred kratkim je bil odigran match med Ho-landsko in Belgijo. Holandčani so zmagali z vi-sokim rezultatom 13 in pol : 6 in pol točke. — Današnja partija je bila odigrana na prvi deski med prvakom Holandske in Belgije, ki je po po-reklu Iree.

Dr. Euwe : O'Reilly

1. d2—d4, Sg8—f6; 2. c2—c4, e7—e6; 3. Sb1—c3, d7—d5; 4. Lc1—g5, Lf8—e7; 5. e2Xe3, 0—0; 6. Ta1—c1, c7—c6 (na tem mestu prihaja zelo v poštev tudi Laskerjev razbremenilni sistem Sf6—e4, ali tudi najprej h7—h6 in nato po Lg5—h4 Sf6—e4); 7. Lf1—d3, Sb8—d7; 8. Sg1—f3, h7—h6; 9. Lg5—h4, d5×c4; 10. Ld3×c4, Sf6—d5 (črni igra razbremenilni sistem Capablanca, ki pa v tej kombinaciji ni na mestu. Bolj prirodno bi bilo sedaj b7Xb5, a7—a6 itd., kar vodi do ostre in za črnega bolj nevarne igre, toda je iz-glednejše kot sistem črnega); 11. Lh4—g3 (brez poteze h7—h6 bi stal beli lovec na g5 in beli bi moral dovoliti črnemu olajšanje pozicije) a7—a6; 12. 0—0, Sd5×c8; 13. Te1×c8, c6—c5; 14. a2—a4 (preprečuje b7—b5 in razvoj črnega lovca na b7. Črni ostane v velikih odprtostnih težavah) Sd7—b6 (boljše bi bilo Dd8—a5, ker bi bila dama zaradi odsotnosti belega damskega lovca na damskem krilu varna); 15. Lc4—b3, c5×d4; 16. Lg3—e7, Dd8—e8; 17. Dd1×d4 (beli je do-seegel veliko prednost v razvoju in obvlada skoraj vso desko, tako da je črni že sedaj pozicijsko iz-gubljen) Sb6—d7; 18. e3—e4, Sd7—b8; 19. Sf3—e5, Sb8—c6 (na Lc7f6 bi prišlo f2—f4 in na Sb8Xc6 Dd4—b6 z brezupno pozicijo za črnega); 20. Se5×c6, b7×c6; 21. Tf3—g3 (pričetek napada na kraljevo krilo) f7—f6; 22. e4—e5, De8—f7 (boljše bi bilo f6—f5); 23. Dd4—e4, Lc8—d7; 24. e5×f6, Le7×f6; 25. Lb3—c2, g7—g5 (beli je iz-silil odločilno oslabeitev črnega kraljevega krila in njegov napad sedaj hitro prodere); 26. h2—h4, Df7—g7; 27. h4×g5, h6×g5; 28. Lc7—e5! in črni se je vdal, ker L×e5 ne gre zaradi T×g5 in sploh proti grožnji T×g5 nima dobre obrambe.

Zahtevajte povsod naš list!

Dober okus

Je posebna prednost odva-ljalnega sredstva DARMOL. Vrh tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi DARMOL

Dr. Ing. J. S. 27.000/36 DARMOL

Indijanec - danes

Kako živi Indijanec? Kaj več potomec starih Indijancev na mehiški planoti še o svojih prade-dih in njihovih bogovih, o ponosi preteklosti eva-jega ljudstva? Kdaj bi mogel to natančno pove-dati? Dežela je obširna, pokrajin je mnogo, in ple-men še dosti več, in časih je kak Indijanec podo-ben drugemu le še toliko, kolikor je podobna ba-nana hrushki — te dve se pa jako razlikujeta dru-ga od druge.

Tem Indijancem so davne tempeljske piramide le še »dobra kupčija«. Pridobivanja denarja, ki se v tej deželi piše z veliko začetnico, so se nalezli. Pa ti stojijo na krajih, ki so bili njih pradedom sveti, in zaslužijo po nekaj pezosov z ostanki svoje lastne preteklosti, ko prodajo kako črepinico in-dijanskih lončevin, ali kako lončeno indijansko glavico, kako konico sulice ali nožek iz oksidiana, same najdbe, ki jih še zmeraj na tisoče spravlj-a na dan plug na polju krog in krog.

Moški niso taki, da bi se ponizali do takšnega barantanja. Časih se ženske bavijo s tem, večidel pa otoci, ki se njih prikriti pogled začne živahno lesketati, kadar iztežajo svoje zvrhane roke in po-navljajo bolj in bolj veljavno: »Samo en pezo, go-spod, en pezo!« Ženske se spričo zvrhane roke malčkov eamo sramežljivo emehljajo. Tedaj izgi-nejo njihove, malce predebele ustnice za vreto be-ljih zob, in okrogli obraz, ki je obdan z gladkimi, emolasto črnimi, bleščočimi se lasmi, z naprej štr-lečimi področnicami, je videti kar prikupljiv, dasi ima skoraj mongolski videz. Indijanec zna izborno ponarejati male lončevine in jim dajati podobnost prietnih najdb. Navadna pa kupcu tudi povedo, da je to in to prietno, ono pa ponarejeno.

Kot krošnjar pozivlja Indijanec ceste in trge najmodernejši delov glavnega mesta. Baranta z veemi močnimi predmeti — od loterijskih erček (v Mehiki jako radi in pridno stavijo v loterijo), pa do vrvi iz konoplje. Poleg kake visoke hiše, poleg palače lepe umetnosti, z eno besedo: v okviru mo-dernega vele mesta je Indijanec za tučja čudna pri-kazen. Indijanec sedijo ob glavnih cestah in imajo dojenčka nevidno v culi na hrbtu, ali kar javno pri prsih. Čepijo na tlaku in zraven njih so raz-prostrte drobnariše, ki jih nihče ne kupi od njih,

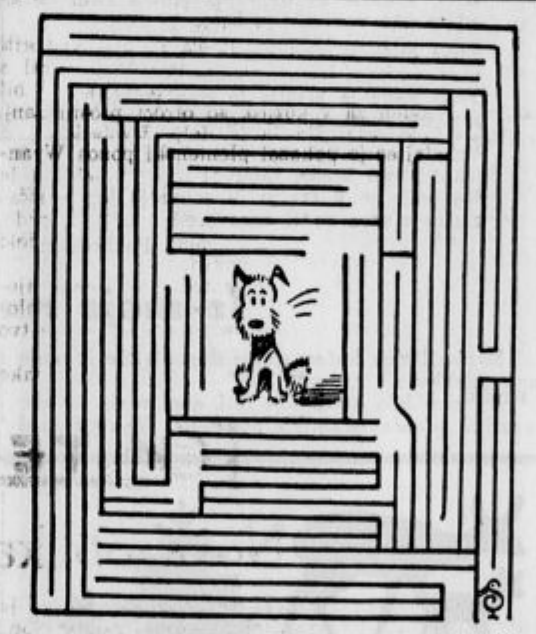
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16				17				18				19		
20					21				22					
23					24	25			26	27			28	
29	30					31	32			33	34			35
36		37	38				39	40			41	42		
43			44	45				46	47			48		
49				50	51				52	53			54	
55	56				57	58				59	60			61
62		63	64			65	66				67	68		
69			70	71			72	73				74		
75				76	77			78	79				80	
81						82				83				
84				85			86				87			

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehalo pri debelejših črti-cah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. ekrajsana beseda za bitje, 4. lahkoatletski vaja, 8. nordijsko moško ime, 12. reka v vzhodnem delu Azije, 16. velik ptič, 17. poljski plevel, 18. hrvaški novelist, 19. trgovski izraz za predplačilo, 20. kraj ob Seči na Primor-skem, 21. egiptanska sveta žival, 22. starogrško bajeslovno bivališče pravičnih, 23. tuja beseda za upravitelja, 25. tuja beseda za ostrivec, 27. zavet-nica starogrškega glavnega mesta, 29. slovensko obmejno mesto, 32. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 34. bajeslovni starogrški mojstrski slikar, 36. datum iz starorimskega koledarja, 38. tuja be-seda za prehlad, 40. nemško ime za nekdanje če-škoslovaško mesto, 42. starorimski pozdrav, 43. kraj pri Pliberku na Koroškem, 45. tuja beseda za umetnega človeka, 47. slovenski pesnik iz Slo-m-škovega kroga, 49. naslov Shakespearove trage-dije, 51. srednjeveško bojno orožje, 53. žensko krst-no ime, 55. lesena koliba, 58. nekdanji prebivalec Azije, 60. otok v Jadranskem morju, 62. skrajšano žensko krstno ime, 64. pevsko znamenje, 66. bivša sovjetska politična osebnost, 68. ženska oseba iz svetopisemskih zgodb, 69. skrajšano žensko krstno ime, 71. jugoslovanska denarna enota, 73. sodobni slovenski dramatik, 75. tuja beseda za pozitivni električni pol, 77. skupna črta med dvema posest-voma, 79. kraj na Primorskem, 81. druga beseda za beraško malho, 82. druga beseda za upanje, 83. slovenski naziv za italijansko pristaniško mesto Ancona, 84. strupena žuželka, 85. čudežna jed Iz-raelcev v puščavi, 86. desni pritok Une na Hrvat-skem, 87. druga beseda za leseno mlinsko korito.

Navpično: 1. druga beseda za stran, 2. svo-bodna prednjeazilska država pod angleškim pro-tektoatom, 3. najvišji moški glas, 4. vrsta mor-skih rib, 5. druga beseda za krog, venec, 6. gora v severnem delu Grčije, 7. vrsta naglavnih pokrival, 8. tuja beseda za nauk o nravnem življenju, 9. tuja beseda za končni pregled, 10. del naslova, 11. pogosta trebušna poškodba, 12. tuje žensko krstno ime, 13. naslov Byronove pesnitve v slo-venskem prevodu, 14. švicarska pokrajina, 15. tuja beseda za preprosto ljudstvo, 23. arabski naslov, 24. tuja beseda za gonilni stroj, 26. nekdanja nem-ška kolonija v Afriki, 28. reka v zahodnem delu

Rusije, 30. tuja beseda pri kartanju, 31. tuja be-seda za trgovski popust, 33. kraj pri Višnji gori na Dolenjskem, 35. reka v vzhodnem delu Sibi-rije, 37. sestavina zraka, 39. nevaren človek, 41. planina v zahodnem delu Bolgarije, 44. tuja be-seda za zagon, 46. tuja beseda za velikana, 48. nekdanji ogrski kralj, 49. druga beseda za kosilo, 50. del utrjenega prostora, 52. moška oseba iz Finžgarjevega romana Pod svobodnim soncem, 54. naslov Cankarjeve povesti, 56. bajeslovni mladenič iz starogrških pripovedk, 57. poveljnik ukrajin-skih kozakov, 59. tuja beseda za časopis, 61. tuja beseda za spojko, 63. letoviški kraj v Švici, 65. prostor za igre in boj v starorimskem cirkusu, 67. izdelovalec kap, 70. moška oseba iz svetopisem-skih zgodb, 72. naslov Sofoklejeve tragedije, 74. otroško papirnato pokrivalo, 75. pristaniško mesto na zahodnem Finskem, 76. turški gospodar, 78. kraj v Vojvodini, 80. druga beseda za kričanje.

Kako bo kužek prišel iz te zmedo?

Rešitev križanke z dne 14. maja

Vodoravno: 1. Polom, 6. Atene, 11. notez, 16. obok, 17. oporoka, 18. Sama, 19. rek, 20. otava, 21. siga, 22. Tit, 23. oda, 25. kočar, 27. epik, 29. kri, 30. Kotor, 32. erika, 33. birič, 35. Isola, 37. Timor, 39. Atena, 41. ris, 42. Omiš, 43. anoda, 44. sen, 45. ara, 47. rasa, 49. Mosor, 51. Ina, 52. Nives, 53. Adam, 54. anilin, 56. Osaka, 58. neto, 60. Liboje, 62. por, 64. Aron, 65. Ines, 66. Ahab, 68. Ema, 70. pest, 72. veto, 74. runo, 75. kolo, 76. naloga, 77. Kijev, 78. ataka, 79. čada, 80. kamera.

Navpično: 1. porok, 2. obed, 3. lok, 4. oko, 5. motor, 6. Apače, 7. tovariš, 8. era, 9. nos, 10. ekipa, 11. nagib, 12. osa, 13. tat, 14. emir, 15. za-tič, 24. Atos, 25. kolo, 26. rima, 27. ekonom, 28. kita, 29. Kres, 31. Osiris, 34. Ineni, 35. Iran, 36. Amas, 37. Tisa, 38. rosa, 39. Adonja, 40. Ana, 46. Avar, 47. Reka, 48. Aden, 49. Mati, 50. riba, 51. ilo, 55. Nebova, 56. Opeka, 57. arena, 58. nosač, 59. Omega, 60. letak, 61. Jan, Ren, 63. omot, 67. Huje, 69. Ala, 70. pok, 71. tla, 72. vod, 73. Oka, 74. Rim.

»Saj vendar vas samega stane ura deset di-narjev! Kje pa je vaš zaslužek?« — »Zaupno po-vem: to si pridobim s popravili za to uro.«

Rešitev številnice

1. čmrli, 2. vhod, 3. paž, 4. Suk, 5. niz, 6. bet. — Če bi se ljudje za nebesa tako pulili, kakor se za denar, bi bila že zdavnaj premajhna.

Vremenska zlogovnica

Iz naslednjih 33 zlogov: ban — ca — ca — de — de — gen — go — gu — ha — ha — ja — je — lja — lo — ment — na — na — na — ni — polk — ra — ro — se — sen — sen — sve — ten — ti — ti — to — ur — va — zo — so — stavi enajst trizložnih besed z sledečim pomenom:

1. vladar panonskih Slovanov, 2. nekdanja al-banska prestolnica, 3. tujska za opomin, 4. cerkve-na zastava, 5. naslov Stritarjeve mladinske knjige, 6. tujska za izrek, 7. vrsta vodnih živali, 8. tujska za čas, 9. del stenske ure, 10. glavno mesto Kube, 11. tujska za občutek.

Če si sestaviš pravilne besede, ti njihovi prvi zlogi povedo vremenski pregovor za maj.

Leposlovna besednica

Candik, Šamperl, Opeka, Vojanov, Novak, Sta-nek, Krivec, Zarnik, Erjavce, Bevk, Kidrič, So-vre, Zemljak, Lavrentič, Dajko, Potonik, Tav-čar. — Iz vsake besede vzemi po dve zaporedni črki, da dobiš naslove treh pesniških zbirk Otona Zupaniča.

Redkvice kot zelenjava

Redkvice umiješ, povaljaš v moki in presnem maslu in dušiš v malce osoljeni in sladkani vodi do mehkega; nato poliješ redkvice s smetano, v katero vžvrklaš malce moke in kamor daš se-sekajane peteršilja, pustiš, da zavre, in daš vse skupaj s klobasicami na mizo.

ker jih more vsakdo kje zraven v trgovini dobiti in so bolj čiste in cenejše.

Kje imajo kak svoj dom, te ženske? Mogoče v predmestjih tega milijonskega mesta, kjer pre-vladuje življ Indijancev; mogoče na robu mesta v kaki kolibi iz indijanskih, nežganih glinastih opek. Te koče z enim samim prostorom in z li-nami brez šip, z »vrtno ograjo« dveh do treh me-trov visokih kaktej, so tipična bivališča Indijan-ec e te planote. Više zgornaj v hribih si Indijanec zgradi bivališče iz lesa in si obteži streho s kam-ni, v varstvo zaper burjo.

V velikih tržnicah prestolnice, na Mercedu, prav tako dobiš Indijanca. Spričo trgovske izurje-nosti belcev in mešancev, je njemu težko. Zato pa ima v rokah tržišča zunaj po deželi. — Kaj je takle semenj, kaj baraka ob cesti, kaj so eploh vse tržnice spričo indijanskega semjišča! Na primer se-menj v Tuluci!

Tu ti jih sedi na stotine pod belimi »sončniki« sredi svojega bлага. Vse, karkoli dežela premore, je tu na prodaj, od indijanskih sombrero in pon-čev, do lončenih posod za indijansko gospodinj-stvo.

Tu dobiš vse. Večkrat pridejo Indijanci prav od daleč. Tuje jih erečava na cestah že zarana zjutraj in na večere, ko s svojim težkim tovorom na hrbtu urno stopicljaja dalje po indijanski na-vadi; večidel so tudi to le ženske, saj se dozdeva, da samo ženske vodijo vso kupčijo. Potem začno ženske proti večeru druga z drugo kaj zamenja-vati — kar prgišče za prgišče. Denarja Indijanci bore malo vidijo. Ti sejmari pa imajo vendar še zmeraj kak novčič za kozarec opojne pijače, za tako zvani pulke. Tudi ženske se ji ne odrečejo. Konec je skoraj zmeraj hrupna pijanost. Pijanemu Indijancu pa je najbolje iti e poti. Zatorej naj se tuje izogiba pulkerji — točilnic opojnin, pred-veem pa, naj nikar ne fotografira! Manj nevarno kot fotografiranje, je še zmeraj, če greš v točil-nico in se usedeš med Indijance!

Takšen je Indijanec, kakršen je pač naredil čas, kolonizacijska doba, republika s svojimi revol-ucijami in protirevolucijami, — čas in oblastniki v njem, etari in novi močniki. Ta čas ga je naj-prej navadil, da je pozabil, kar je nekoč bil, da je zavrgel, kar je nekoč častil. Čas ga je postavil v prav novo lice, podvrget ga je bieltveno drugačnim

družabnim in gospodarskim postavam. Izročil ga je belim gospodarjem, ki se za svoje lastne pisane postave niso prav nič zmenili, če jim je tako bolje kazalo, in ki so se hlinili, da so prinesli pomoč Indijancem, kadar so delali za svojo lastno korist! Zdaj pa obdaja tega Indijanca moderna civiliza-cija.

Španci so se potrudili, da bi bila preteklost pozabljena na ta način, da so jo uničili. Oni so podirali piramide in so na njih mesto postavliali krščanske cerkve. Postopali so temeljito.

Toda preteklosti ni moči izbrisati ali je ob-vladati s tem, da uničujejo njene priče! Španci so morali gledati, kako so Indijanci tudi še potem, ko so bili že krščeni, živeli po svoji etari veri. In to se dogaja še dandanašnji. Prav tako pa vedo današnji oblastniki, ki so zmanjšali število cerkv — (na 30.000 prebivalcev je ena cerkev) — druge so spremenili v knjižnice in garaže ali so jih — na deželi — pustili, da razpadajo, — da Indijancu vendarle ne morejo vzeti Madone, Matero božje, ki jo tako goreče častijo. Večkrat se tuju nudijo preesunljivi zgledi najgloblje pobožnosti Indijanca. Pa tega ni videti samo v romarski cerkvi v Gua-dalupe, kjer visi podoba temopolte Madone nad oltarjem in ki jo je prinesel v sprevedbo krščanske duhovnik Hidalgo, leta 1810, v dobi prve velike revolucije Indijancev v borbi za svobodo zoper španske mogočnike.

Nič manj čudni pa niso drugačni prizori, ki jih je opazati onstran velike civilizacijske ceste po vseh delih dežele: da Indijanec, preden gre k Ma-teri božji v cerkev, na cerkvenem pragu zažge darila malikom, kakor je bil v davnih poganskih časih navajen. Prav tako veže krščanske praznike s staroindijanskimi prazniki, ki jih obhaja teden dni preje ali pozneje. Zunaj po deželi imajo še zmeraj tako zvani čarodeji »zdravniki«, velika moč, ki, če tako nanese, tudi poveda, da bo bol-nik umrl. Povedo, da bo umrl zaradi kake skriv-nostne bolezni, mogoče radi kake »kate«, ki jo ima bolnik nemara na životu in ki se mu je pre-grizla do srca... »Čez tri dni se ti bo kača pre-grizla do srca in potem boš moral umreti!« — In glej, tretjega dne bolnik prav v tej domišljiji re-atično umrije med ceremonijami, ki mu jih svoji prireajo po staroindijanski segi krog njegove ko-če, ko umira in ko leži na mrtvaškem odru.

leti Indijanec pa je — recimo iz rodu Chamu-

la, ki biva v hribih Chiapas na jugu Mehike — do svoje smrti hodil ob nedeljah k sv. maši in je molil k Materi božji, in prav tako so delali njegovi svojci in s čarodejem vred. Ali so to nasprotja? In-dijanec se ne zaveda nabehnih tistih nasprotij, kjer jih vidavamo mi!

Odveč bi bilo, da bi še omenjali, da se ondi, koder je še čarovnik v navadi, tudi drugo življenje Indijanca razvija po navadah njegovih prednikov. Vsemu temu bi dejali »narodne žege« — in sem-kaj epadajo imena, ki jih dajejo pri krščanskih kr-stih, snubitev in poroka, smrt in pogrebne navade in še mnogo drugega.

Dasi je e kolonizacijo in krščanstvom marsikaj odločujoče novega poseglo v življenje Indijancev, vendar mu je najbolje, če je zase, badi spričo bel-cev, badi spričo sosednjih plemen. Tako se, n. pr., v Chiapasu posamezni indijanski rodovi morejo sporazumevati eamo s Kaziki, in sicer govorijo Ka-ziki tedaj špansko, zakaj, saj tudi oni ne znajo več narečja svojih sosednjih plemen.

Indijanci v Mehiki so tako zase in se še zme-raj tako strogo lačijo od svojih gospodarjev, da Indijanci, ki so zaposleni na mnogih nasadih ka-voovca, ne gredo domov v kočjo, v svoji delavski obleki, v belih hlačah, bombažasti arajci in čevljih, marveč pustijo vse to v nasadih do prihodnje »že-tve«. Samo v chamari, to je nekakšen poveznaj poncho (pelerina) in v indijanskih hlačah in opan-kah se vračajo epet v svoje hribe nazaj. Zakaj? do-movina je etveta! Ne emejo jo užaliti s tujimi pre-dmeti!

Tudi to je Indijanec — danes, Indijanec, ka-kršen je oetel navzlic času in njegovemu vpliva-nju. Indijanec, ki pri tempeljski piramidi ponuja Američanu — vsi tuji so zamj čilani velike »se-strske države« na severu — v nakup etarine najdbe in goljufive posnetke; drugi, ki su etupe le z največjo poniznostjo po kalenih približati Ma-doni; in slednjič tretji, ki gre po nasvete k ča-rodeju svojega plemena, ker še ne pozna nemške-ga Bayerjevega aspirina kakor njegov »rdeči bra-t« planote Anahuac; vsi ti in še drugi »Indios«, posebej eamo različne poteze ene same po-dobe: Indijanca — z današnjimi dni.

Tuje more dvignit eamo en konček pajčo-lana, ki ga zahtira; nikoli pa ne zagleda in ne ba zagledal — celotel (Alfred Potthoff.)

MLADI SLOVENE

Kokun: SPOMINI

Beseda sladka v srcu poje:
O, moja mati!
Kako spomini v tvojih zarjeh
so topli, zlati...

Prav vsaka solza, ki je lice
mi orosila,
ob tebi se v utrinek zvezdni
je spremenila.

Prav vsaka žalost, ki je v srcu
mi zaključala,
v smehljaj svetla jo roka tvoja
je prekovala.

Beseda sladka v srcu poje:
O, moja mati!
Kako spomini v tvojih zarjeh
so topli, zlati...

Križem - kražem

Največje in najvišje

Največja stavba na svetu je nebotičnik v New Yorku (izgovori: Njujork). Visok je 323 metrov in ima 77 nadstropij.

Največja cerkev na svetu je cerkev sv. Petra v Rimu. Dolga je 212 m, široka 113 m in visoka 133 m.

Največji zvon imajo v Moskvi na Ruskem, in sicer v Kremlju. Visok je 8 m, v premeru pa ima 20 m. Pod zvonom lahko stoji 25 ljudi.

Najgostejše železniško omrežje imajo v Belgiji. Največje kino imajo v New Yorku. V njem je 6000 sedežev.

Najdaljši most imajo na Škotskem. Dolg je 2470 m.

Najdaljši prekop (tunel) je Simplon v Alpah. Dolg je 19.800 m.

Največji hotel stoji v New Yorku. Ima 32 nadstropij in 4000 sob za goste.

Najvišja gora na svetu je Mount Everest. Visok je 8850 m.

Največji spomenik stoji v Ameriki. To je kip Svobode v New Yorku. Visok je 93 m in teži 2250 centov. V glavi kipa bi se lahko skrilo 40 ljudi. (Sfinga v Egiptu je vsekakor višja od kipa Svobode.)

Največji otok na svetu je otok Grönland.

Največji polotok je Arabski polotok.

Največje jezero je Kaspijsko jezero.

Najhujša zima vlada v Verhojansku v Sibiriji. Tam je temperatura skoraj zmerom 70 stopinj pod ničlo.

Najhujša vročina vlada v Rdečem morju. Tam je temperatura skoraj zmerom 60 stopinj nad ničlo.

V Ameriki živi deček Charles Saint-John, ki je bil rojen spomladi leta 1932. Prvo leto je bil tako majhen, da so ga smatrali za najmanjšega otroka na svetu. Zdravniki so se na vse načine trudili, da bi pritihtlavoček rastlel in se redil, pa niso imeli bogve kaj uspeha. Deček ima zdaj 6 let, pa tehta komaj 25 kg.

Morda še ne veste, da je vsaki peti prebivalec naše zemlje — Kitajec. Na svetu živi približno milijardo ljudi in petina izmed njih je Kitajec.

Taboriščni ogenj

Gozdarjev sin Janezek je bil star enajst let. Njegov učitelj je bil prepričan, da bo deček postal še nekaj prav posebnega, če bo zmerom tako pošten in ubogljiv.

Janezek je bil najpogumnejši deček v razredu. Včasih je tudi on kakšnega kozla ustrelil, kakor pravimo človeku, ki neumnost stori. A kje na svetu je deček, ki bi zmerom in povsod samo pametne razdiral?

Najraje se je Janezek s svojimi tovariši podil po gostem gozdu. Tam so se igrali roparje in orožnike ali pa Indijance in belokozce, kakor je pač naneslo.

Nekega dne se je Janezek s svojim prijateljem Tončkom domenil, da se bodo prihodnjega dne spet zbrali v gozdu. Tonček se je sklonil k Janezkovu ušesu in mu skrivnostno šepnil:

»Prinesel bom vžigalice s seboj, da si bomo napravili pravi taboriščni ogenj!«

Proti večeru je oče poklical Janezka in mu rekel:

»Janezek, pojdi z menoj v gozd. Napravila bova kratek sprehod.«

Janezek si tega ni pustil dvakrat reči. Kar koj je bil pripravljen na odhod. Oče je obesil puško čez rame, požvižgal lovskemu psu in odinil. Janezek je veselo skakljal ob njegovih strani.

Spotoma je oče dolgo molčal. Bog ve kako gostobeseden itak ni bil nikoli. Kar nenadoma pa je obstal in šepnil: »Pst!«

Iz prve večerne megle se je izmotal trop smrkov. Previdno so se ozirali na vse strani. Polem pa so se sredi gozdne jase začeli brezskrbno pasti.

Janezek je te ljubke, prijazne gozdne dobro poznal. Mnogokrat jih je že videl. Zmerom ga je pogled nanje radostno prevzel.

Oče je počasi odkorakal dalje.

»Glej,« je s poudarkom rekel, »kako miren in tih je gozd. Toda nekega večera pred petnajstimi leti je bilo drugače...«

»Drugače?« se je začudil Janezek. »Kako, drugače?«

»Sel sem prav tako kot nocoj skozi gozd,« je začel pripovedovati oče. »Lahko si misliš, kako sem se prestrašil, ko sem zdajci zagledal črn dim tesno nad vrhovi dreves. Zavohal sem požar, ki se je širil z veliko naglico. Mnogo se ni dalo več rešiti. Ognjeni zubliji so kmalu zajeli ves gozd. Drevesa so tožče dvigala svoja črna, ožgana

debla proti nebu, ki je žarelo v krvavordeh barvah.«

Janezku je ob teh besedah nekaj tesnobnega, trdega zadrgnilo grlo. Ves zmeden je izgovoril:

»Kako pa je ožen nastal, oče?«

»Dognali so pozneje,« je odgovoril oče, »da je neki deček, ki je bil prav toliko star, kot si zdaj ti, med indijansko igro zanetil taboriščni ogenj. Suho rušje se je vnelo in kmalu je bil ves gozd v plamenih.«

Obrnila sta se in se vračala proti domu. Niti besedice nista več izpregovorila. Bila sta zatopljena vsak v svoje misli. Šele ponoči, ko se je gozdar odpravil k počitku, je rekel svoji ženi:

»Naš Janezek namerava jutri s svojim prijateljem napraviti v gozdu indijanski taboriščni ogenj. Slučajno sem slišal njun pomenek.«

»No in kaj si storil?« je vprašala žena. »Ali si ga našočkal po zaslužnju?«

»Ne,« je odkimal gozdar. »Povedal sem mu zgodbo o gozdnom požaru pred petnajstimi leti. Mislim, da bo to zadostovalo.«

In res, zadostovalo je! Ko je prihodnjega dne Tonček na vso sapo prišel na dogovorjeno mesto v gozd in potegnil vžigalice iz žepa, mu jih je Janezek hitro vzel iz rok in rekel:

»Skoda bi bilo lepega gozda, če bi zgorel. Tudi brez taboriščnega ognja se lahko igramo Indijance.«

Tako odločno je to rekel, da mu Tonček ni upal ugovarjati. Z lahkim srcem in mirno vestjo se je Janezek tistega dne vrnil domov.

Mlada njiva

Pomladna

V deželo prišla je spet ljuba pomlad, erce je od sreče vzdrljelo. Glej, hruška, ki daje prežlahten nam sad, odeta vsa v cvetje je belo.

Zbor ptičkov sred gozda se je pomnožil, prepeva nam pesmice zlate. Trop rožic iz zemlje je tiho priklil, ozaljšal nam gaje in trate.

Prijatelj narave, porojaj okrog iskat svojo srečo, zabavo! Ko polje je v cvetju in zelen je log — zasmeje srce se ti zdravo.

Podbreška.

Kraljica maja

Jutranji svit budi, ogreva cvetoči in pojoči gaj, žgolijski ptički iz kraja v kraj — ves svet Kraljico maja opeva.

Mladenka spleta venčke, troši Brezmadežni jih na oltar. Ves čist je njene duše žar, ko jo zaupno, tiho prosí:

»O, vodi me ob vsaki uri po belih stezah v sončno luč, naj bo ljubezen moja ključ, ki bo odprl mi rajске duri!«

Ivo Poznič, Šmartno ob Dreti.

Iz moje rane mladosti

Napisati vam hočem nekaj dogodivščin iz moje rane mladosti.

Ko sem bila stara dve leti, sem znala že vse govoriti, seveda nekoliko po svoje. V svoji rani

mladosti sem bila pravi jesihar, kakor pravijo cemeru otroku. Razen tega sem bila, kakor vsak otrok, precej radovedna in tudi razposajena. Sledila je zmerom znova materina — kazen.

na trnju je ves ta čas ob ognju taboril in pošiljal hrepenenja pogleda na Granišico. Nazadnje je potrpljenje v njegovem piskrku priklopilo do roba.

»Tako vam rečem, žene in moške,« je zasidil krepko besedo mednje, »tako vam rečem: nismo prišli semkaj, da bi s slavčki v petju tekmovali. Zavoljo Blaščeve jame smo prišli, bi rekel in dejal, kaj menite?«

»Lej ga hudika, saj res! Na Blaščovo jamo smo pa čisto pozabili, čeprav jo imamo tako rekoč pred nosom,« se je spomnil Fronc in se ročno skobacal na noge. Kot vojskovodja bridko sabljico je zavihel zakrivljeno palico in izdal povelje: »Hrabra vojska, naprej!«

In so se uvrstili. Na čelu vseh je samozavestno zastavljal korake Voričev Fronc, ob njem je tovariško sopihal Paštbarjev Jok, tik za petami so jima sledili: Skrablčev Janez, Kajžnikov Andrej, Maks iz Mlince in Petrov Janez. Zakleti deklici Polokarjeva Anka in Kajžnikova Minka sta se kot mišji repek previdno smukali za neustranimi vodniki.

Izhodne steze do vhoda v podzemeljsko jamo ni. Po strmi goličavi, stisnjeni med Malo Granišico in Volčjo peč, so lezli in so bili z vsakim korakom bliže cilju. V grintavo grmičevje so se zapletali in bi brusili pete na ostrem kamenju, ki se jim je potuhnjeno trkljalo izpod nog. Vzpon previsne stene nad njimi je čedalje drznejše rastel v višino.

Kdor vstopa v Blaščovo jamo ne pozna, naj ne hodi tja! Zastonj bi ga iskal, tako je skrit. Se Voričevemu Froncu, ki je svoj čas nad Granišico ocviril in pozna vsak kotiček planinskih gošč in zelenice, je vstop v Blaščovo jamo v spominu splahnel. Edino Skrablčev Janez, strnóha preušenca, bi vam ga utegnil najti z zavezanimi očmi, tako dobro ga pozna.

»Na Granišico je bil svoj čas grad,« se je spotoma izluščilo Froncu iz spomina.

Pravljicarju Brskaču je skrivnosti svet bajk pri priti spet oživel pred očmi. S pobožnim pogledom se je vzpel na vrh Granišice in se odmaknil sedanosti v davne stare čase. Ožolteli listi bukovega drevesa na robu peči so v sanjskem zamaknjenju trepetali in se lesketali v soncu kot suho zlato.

»Tudi jaz sem o tem gradu že nekaj slišal žužnjati, po domače rečeno,« je Paštbarjev Jok podkrepil Fronceve besede

V Medeni dolini

Prav blizu naše hiše je dolina, v katero mečejo staro železje, smeti, ubite lonce in kročnike, raztrgane čevlje in podobno šaro. Tej dolini so menda že od nekdaj rekli »Medena dolina«. Zakaj, še danes ne vem.

Nam otrokom se je zdel ta kraj prava obljubljenja dežela. Vsak dan sem hrepenenja gledala, kako so drugi otroci hodili mimo naše hiše v Medeno dolino po stare lonce in pločevinaste posode, da so potem tolkli nanje in delali koncert. Seveda samo do tedaj, dokler ni prišel kdo, ki so ga ušesal bolela in jih je napodil domov. Mene je strašno mikalo v tisto obljubljeno deželo.

Nekega dne sem jo kljub materini prepovedi ubrala za malimi kričaji. Šele tri leta sem imela takrat. Bila sem zelo debela in zato tudi zelo nerodna. Komaj, komaj sem dohajala druge. Nazadnje pa sem se le prizibala na cilj. Obstala sem na robu doline. S široko odprtimi očmi sem gledala vso tisto čudovito pisano šaro, ki je ležala tam doli pod menoj. Počasi sem začela lezti v dolino. Srečno sem prilezla na sredo brega, tam pa sem se spodtaknila in trdo sedla na zemljo. Kar sedé sem se peljala do konca. Pri tej vožnji sem precej občutila ostrino ubitih steklenic. Strašno sem začela kričati in jokati:

»Mama! Mama!«

Mati je vsa prestrašena pritekla in me rešila iz nevarnega kraja.

2.

Naš muc

V svojih detinskih letih sem bila hudo predrzna. Vsakega psa sem potegnila za rep, če me je le hotel čakati.

Nekega dne sem v dvornici zagledala muca. Tudi njega sem krepko pocukala za rep. Muc je zamijavkal, zbežal pa ni. Tako pretresljivo je zamijavkal, da mi je šlo skozi ušesa. Vsa začudena sem stekla k materi v kuhinjo in zakričala:

»Mama, ta pes' pa drugače laja kot drugi psi!«

Mislila sem, da je muc — mlad kužek. Mama se je pristrčno zamejala in stopila na prag. Medtem sem muca še enkrat potegnila za rep. Tedaj mu je pa bilo že dovolj. Obrnil se je in me pošteno opraskal pa roki. Zatulila sem in stekla k materi. Mati mi je obrisal solze in mi povedala:

»Majda, ti si prisedmodica! To ni bil kužek, ampak muc!«

Odsihod sem se mačkam in psom že od daleč izognila.

3.

Proč pri igri

Neko nedeljo popoldne mi je mati rekla: »Majda, danes pojdeš z menoj. Videla boš lepo igro na odru!«

Ko eva prišli v dvorano, sem se neznansko čudila vsemu. Radovedno sem obračala glavo na vse strani. Najbolj pa sem se začudila, ko se je dvignil zastor in so se na odru prikazali čudno oblečeni ljudje. Kričali so vseprek in mahali z rokami.

Mati mi je pokazala starega moža na odru in rekla:

»Glej, Majda, tole je pa naš očka!«

Kar zajfjala sem, tako so me te besede iznenadile. Ogledala sem si starega moža na odru od nog do glave in zavpila naglas:

»Mama, to pa že ni naš očka! Naš očka ni tako grd in star!«

Ljudje po dvorani so se začeli smejeti, igralci na odru pa so bili čisto zmešani. Mama me je hitro dvignila v naročje in me nesla ven. Jaz pa sem še zunaj venomer ponavljala:

»To ni očka, ni ne!«

Mati me je pošteno okregala. Morala sem z njo domov.

Zvečer sem si očeta še enkrat dobro ogledala od vseh strani.

»Mama, kar poglej, da tisti možičelj na odru ni bil naš očka! Naš očka je takel!« sem žlobudrala in rnila očeta k materi.

Vsi so se mi smejali, jaz pa sem bila užaljena. Češ: Le zakaj se mi smejete, ali nisem povedala prav!«

Majda Uršič, dijakinja II. razr. gimn. Novo mesto.

Mirko Kunšič:

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

Z Voričevim Froncem v Blaščevi jami

(Dalje.)

»Kar dobro smo jo uredili, po domače rečeno!« je strokovnjaško dognal Paštbarjev Jok. Njegov kot polna luna zaokroženi obraz se je kar razlezel od zadovoljstva in tihe sreče. Štiri reči na svetu so, ki jih Paštbarjev Jok iskreno ljubi: svojo pipo, svoje brke, kajžjo v rebri nad vasio in žlahtno petje. O pipi ni da bi govoril; približno takšna je in tolikšna, kot so vse pipe širom zemeljske oble. Njegovi brki pa so nekaj posebnega, pozornost vzbujajočega. Kakor dve zakrivljeni turški sablji mu grozeče štrlijo včasih navzgor, včasih navzdol. Ti kruti brki so živo, so kričeče nasprotje dobrodušnim potezam na njegovem obrazu in milim, hudomušnim očem. Kajža v rebri nad vasio ponosno kaže svoja preperela rebra sinjemu oboku nad seboj. Paštbarjev Jok kraljuje v njej kot nekronani kralj — čisto sam in zapuščen. Kadar mu je občutek praznote le pretežak in pregrenak, si ničemu priroisti konci junaških brkov, začepne čedro med čeljusti, skrbno zapahne duri kajže za seboj in odroma na kozarček sladke tolažbe. Miroljubno žuli svoj kozarček, vmes pa si zadimljena in zasmrajena usta kaj rad prevači z vetrnjaško pesmijo:

»Kajžica res ni velika, pa sem fantič, kot se šika...«

Voričev Fronc je ves ta čas, ko so gorski kratje z zakletima deklicama ob vznjožju Granišice mlo prepevali, trmasto držal usta zapra. V tno duše prežaljen in razpihan je buljil v mrtve stene Granišice in molčal kot mutast. Samohvala Paštbarjevega Joka mu je vrnila dar govora. Zaničljivo ga je pogledal izpod sivih obrvi in ga zakrknil:

»Beži no, revščina uboga, kaj boš marni! in

se bahal, ko nimaš posluha in glasu! Raje malo požebraj, da ne boš kosmate vesti na oni svet nosil!«

Paštbarjevemu Joku se je malo pod nos pokadilo. A vsa Fronceva jeza mu ni mogli več omočviriti dobre volje. Miroljubno se je zarežal, navihano pomežiknil in pomolil kujavemu Froncu desnico, rekoč:

»Fronc, ali bi kordala?« Kaj bi se gledala kot volk in koza, ko sva pa oba, po domače rečeno, fanta od fare. Lej ga, saj vem, da jo znaš bolje urezati od mene. Daj, zabevskaj tisto o fantih, ki so proti vesi šli!«

Takó ga je ugnal. Kakor bi pihnil, se je Voričev Fronc nehal kremžiti in kisati. Prijateljsko je položil svojega rojstva kosti tik Paštbarjevega Joka in iz grla se mu je utrgal plaz najsilnejših zvokov, ki ga je bil ljubi Bog z njimi obdaril:

»Ko so fantje proti vasi šli, lepe pesmi so prepevali. Jaz pa nisem pel, nisem bil vesel in tudi z njimi nisem šel...«

Tako občuteno, tako otožno je kipel iz njega in božalo ušesni bobenček, da si je Paštbarjev Jok z velikansko smrkijo začel brisati mokre oči. Paštbarjev Jok je za čuda mehkega srca. Kadar koli in kjerkoli zasliši to pesem, mu bridkost zasenči nasmejani obraz in kruti brki se mu v znak žalovanja turobno povesijo. Daljni spomini potrkajo na njegovo srce in hudó je ubogemu Joku, neskončno hudó.

Sam Bog ve, koliko časa bi Fronc še pel in Jok s prežaljenimi spomini vasa val v davni, če ne bi posegel vmes sam pravljicar Brskač. Kakor

1 Požebraj = pomoli.

2 Kordati = skleniti spravo, pomirjenje; sprijazniti se.

3 Smrkla = žepni roba.

ZA DRUŽINO

Pražnja obleka iz bombažastega črtastega blaga

Minila je doba, ko smo narejali iz bombažastega blaga samo predpasnike in preproste domače obleke. Industrija je potrebovala kar štiriinajst let, da zna zdaj narejati takšno blago iz bombaža, ki je mehko, lepo in se ne mečka. Zdaj je to blago prav tako, kot bi bilo iz volne. V tavnih so preskusili bombažasto blago glede na barvo, ali se pri pranju spremeni, glede na to, koliko se mečka, koliko obledi in za koliko se uskoči. Pri vseh teh preizkušnjah, ki so jih napravili s posebnimi stroji, smo dobili bombažasto blago, ki ga moremo uporabljati za obleke kot iz volne ali svile.

Na pričujoči sliki je najmodernejša pražnja obleka, ki je narejena iz bombažastega, kvadratno črtanega blaga

Ljudje sredi prometa

Glede na promet delimo ljudi na štiri vrste: na pešce, kolesarje, konje in avtomobiliste.

Pešci so razdeljeni spet na nekaj oddelkov. So taki, ki so stoiki. Brezbrizno gredo po svoji poti in čez cesto. Če avtomobilski zavora zahreši prav tik njih, niti z očesom ne trenejo. In če kolesar zazvoni ali zatrobí avto ali preklinja voznik — vse to jim je toliko, kot bi muha zabrenčala. Kolesarji si želijo, da bi morali te vrste ljudje trpeti vsaj 50.000 let v vica.

Če kak človek hipoma z obema nogama hkrati poskoči kvišku, če tišči pene in zažene za kolesarjem ali avtomobilom svoj klubok, ker drugega nima pri rokah, tedaj spada ta človek v vrsto kolerikov. Tak človek preganja s svojo jezo vse, kar ima več koles kot on sam. Njegovo geslo je: Kdo je kriv? Avtomobilist in kolesar!

Sanjači radi obstanejo sredi ceste in si zamisljeno drgnejo brado. Včasih se potem nemudoma okrenejo in gredo nazaj. Na srečo spoznajo ljudje s ceste takega sanjača že od daleč in zdru-

žijo psihologijo s krmilom na kolesu ali avtomobilu.

Plašljivci po več ur stojijo kraj ceste. Šele ko se približa kako vozilo, stečejo — vprav vanj...

Kolesar je riba v prometu. V ritmičnih krivuljah se zvija skozi najobupnejše zagate. Rad ima presenečenja in se veseli, če tik pred nosom pešca ali pred hladilnikom avtomobila šine kot zajec v drugo smer, tako da se očividcem od strahu lasje najezijo. Večidel nastopa v parih. Šele takrat se izogne, če se zadaj avtomobil zaradi sunkovite uporabe zavore poselavi na glavo. Kolesar se jezi na pešce in na avtomobiliste.

Konj je zato na cesti, da se zagati promet. Vsa častitljivost minule dobe je v tem, ko pred svojim vozom vestno in mirno koraka, medtem ko se po ozki ulici vije za njim kača avtomobilov z brzino pogrebne spreveda. Toda na konja se nihče ne jezi; konj uživa isto zaščito starih spomenikov kakor predtopni okostnjak v muzeju. Mnogi šoferji se celo odkrijejo, če jih pusti mlekar na kozlu naprej.

Avtomobilist se jezi na pešce, na kolesarje in druge avtomobiliste. Avtomobilist zna voziti, drugi avtomobilisti pa tega ne znajo. Če dva osamljena pešca srečata drug drugega, se odkrijeta. Če se pa srečata dva avtomobilista, pokaže vsak od njiju na čelo, s čimer hoče reči, da je oni drugi idijot. Avtomobilisti zase pa so razdeljeni še na dve vrsti: na besneče in pametne. Zgodi se, da pametni avtomobilist dobi besnečega na cesti zunaj mesta. Tedaj lahko pogleda, na koliko delov se je razletel avto besnečega tovariša.

Jaz - z malo začetnico

Starši zagrešijo hudo napako, ko govorijo svojim hčeram o zakonu kot o življenju same sreče in brezskrbnosti. Ni zadosti, da sta si mož in žena vdana. Zakon zahteva predvsem mnogo dela in potrpljenja, o čemer nima samoska deklica niti pojma. Neki moderni modroslovec je zapisal o zakonu:

»Kdor živi zakonsko življenje, se venomer uri v odgovorih in premagovanju. Samski človek niti ne sluti, koliko dela imajo zakonski ljudje sami s seboj, koliko vaje v potrpljenju in samovzgoji. Vse to pa vsebuje tudi svoje plačilo, saj ni ničesar zastonj na svetu.«

Zatorej ženska, ki misli samo nase, ki pričakuje, da ji bo njen mož samo služil in bo popolnoma vprežen v njeno mišljenje, ki si ne zna in si ne boče ničesar odreči — taka ne spada v zakonski stan. Mogoče, da bo zadovoljna nekaj mesecev, recimo tudi nekaj let, a nato bo prišel

Moji mamici na oni svet

Mamica ljuba, mamica mila, hitro, prehitro si me zapustila. Ko sem bil osem let star.

Ni Te bilo več, da bi me vodila, zame skrbela in z mano molila, drugim pa zame ni bilo več mar.

Najboljša je bila Tvoja pravica, najslajši Tvoj kruh in Tvoja potica, najboljši iz Tvojih rok dar.

Tvoje srce je veliko trpelo. V poletju, ko vse je najlepše cvetelo, si tiho odšla pred nebeški oltar.

Zelim si za Tabo na oni svet, Tvoj mili obraz rad videl bi spet, ki zdaj tam obdaja svetniški ga žar.

Ze zgodaj se uči za mater!

Športna frizura

Če ženske igrajo tenis ali kako drugo športno igro, je treba imeti tudi tako pričesko, da se lasje ne razkuštrajo. Na pričujoči sliki vidiš, kako si urediš lase. Treba je, da si trdno sešiješ gumijast trak, ki vprav obsega glavo in ga pritrdiš na glavnik. Z glavnikom so pritrjeni sprednji lasje, gumijast trak pa drži lase zadaj skupaj.

Drobno gospodinjstvo

Če se v aluminijastem loncu jed pripali, tedaj skuhaš v loncu čebulo. Potem se bo vse, kar je pripaljenega, dvignilo, in lonec bo očiščen.

Če dodaš vodi, kjer si izplakneš lase, malo limonovega soka, se bodo plavi lasje lepo svetili in bodo imeli lepo barvo.

Linolej bo bolj trpežen, če ga namesto z vodo, očistiš s petrolejem. Toda pazi pri tem!

Iz preprog odpraviš mastne madeže, če s flanelasto krpo, ki je pomočena v dvojno-ogljikovo kislj natron, obrišaš madež in nalo s krtačico zdrgneš.

Steklenice za mleko bodo spet lepe in čiste, če jih umiješ z vodo, kjer se je kuhal olupljen krompir.

Pekače in druge pločevinaste posode za peko se dajo najlepše očistiti, dokler so še gorke.

Kisle kumarice ne postanejo plesnive, če daš v posodo, kjer so kumarice, platneno vrečko, ki je v njej črna gorčica.

Madeži od čistila za čevlje se odpravijo s terpentinovim oljem.

Madeže od mleka in kave odpraviš iz volnenih in svilenih blagov tako, da madeže namažeš z glicerinom, jih izpereš z mlačno vodo in na narobni strani blago polikaš. Celo najnežnejše barve se na ta način prav nič ne obrabijo.

Vlažne roke

Zoper to nadlogo priporočamo: boraks, salicilovo kislino, od vsakega po 75 gramov, 2 grama borove kisline, po 50 gramov glicerina in alkohola. S to mešanico si trikrat na dan uteri roke.

Rdeč nos

Kdor dobi koj rdeč nos, čim je bolj hladno, naj si ga namaže z milnatim špiritom.

Za močnejše postavbe

Usoda žensk z močno postavbo je ta, da se ne morejo stoodstotno ravnati po vseh predpisih mode, marveč morajo preudariti, kaj bi njih okroglim oblikam pristojalo. Za močnejše postavbe so križasti blagovi in taki z velikimi vzorci (glej

na sliki — desno!) pač nemogoči. Prav tako jim ni priporočati okroglih naplečnikov in majhnih ovratnikov in preširokih rokavov. Dasi je zvončasto krilo jako prikupno, pa vendarle ne pristaja močni postavbi, ker jo napravi prekratko in preveč tršato. Tudi krila, ki so skozi plisirana ali položena v gube, niso priporočljiva zanj. Jako dobro pa ji pristojajo posamezni zvončasti ali nagubani deli, kakršne vidiš na sliki na levi. Prav tako je primerna druga obleka (v sredi slike).

Kako si okrepiš oči?

Preden greš zvečer spat, si veke obrvi in senca ovlaži z mrzlo vodo. Skoraj da ni ničesar, kar bi bolj vplivalo na živčno moč oči in jih okrepiło za gledanje, hkrati pa jih obvaruje prehudega krvnega pritiska v očeh, kar je vzrok večine vseh očesnih bolezni. Če dosti delaš z očmi, tedaj si večkrat zmoeži oči, obrvi in senca z mrzlo vodo.

Hrastovo lubje zoper bradavice

Jako neprijetno je, če imaš bradavice na rokah. Kako se jih iznebiš? Toliko sredstev imamo zoper nje, pa le nič ne zaležejo. Pravijo, da je tole zares učinkovito: Vzameš hrastovo lubje, najboljšo je avelje, od pravkar obeljenih debel, stolci ga v prav majhne koščke, ki jih dolgo kuhaš v vodi. V še vročo vodo pomoči roke in jih drži čim dalj v njej; nato se večkrat umij z mrzlo vodo. Če čez nekaj dni bodo bradavice izginile, ne da bi bilo videti, kje so prav za prav bile. Seveda ne sme biti nobene rane na njih.

Banane

(Če prideš kdaj do njih?) so zrele že imajo nekaj črnih lis. Zatorej ne kupuj prav rumenih in »lepih« banan za bolnike. Take so nezrele in težko prebavne.

Ali so ženske res takšne?

(Moški to pravijo.)

»Življenje ženske,« piše nekdo, »je od 18. do 25. leta sedemletna vojna med srcem in razumom; od 25. do 55. leta je tridesetletna vojna med ravno in toaletnimi umetnijami — in dalje — trdovratna obramba trdnjave zoper napade časa.«

Kakšna razlika je med žensko, ženo in soprogo, je povedal filozof David Strause:

»Če se poročiš iz ljubezni, sta zakonca moški in ženska; če zaradi lagodnosti, postaneta gospod in gospa; če iz gospodarskih ozirov, pa sta zakonca soproga in soproga. — Ljubi te ženska, varuje te žena, trpi te soproga. Bolnega moža neguje ženska, obiskuje ga žena, izprašuje po njem soproga — Na sprehod greš z žensko, pelješ se kam z ženo, izlete delaš s soprogo. Ko si mrtev, joka za teboj ženska, obžaluje te žena, v žalni obleki pa hodi soproga.«

Obleka, ki jo okrasiš z umetnimi cveticami

Zakonska sreča je - v loncu

Patrick Collins, predsednik ločitvenega sodišča v angleškem mestu Midlandu, je hud naprotnik ločitev zakonov. Pravi, da je iznašel jako svojski sistem, ki s njim že krhke zakone spet spravi skupaj. Sleherni ženi, ki se hoče ločiti, nasvetuje, naj gre najprej v kak tečaj za kuho. »Ko ne boste nič več juhe preveč osolili in ne bodo zrezki ožgani in ne bo krompir pripaljen, bo zakonsko življenje lepše,« ima navado reči zakonskim ženam, ki bi se rade ločile in ki se pritožujejo zaradi surovosti svojih mož. Collins pravi, da je imel na ta način že dosti uspehov. »Sreča v zakonu je največkrat v loncu in srčne zadeve so večidel kuhinjske zadeve,« tako pravi Collins, ki mu je 80 let in mu nemara lahko verjamemo.

Iz Pariza pišejo o modi...

Dnevi se daljšajo, krila se krajšajo... Komaj malo čez kolena segajo, da so videti čipke spodnjega krila. In iste čipke so večkrat tudi okrog vratu, v zapeljivo in za okras na pokrivalu.

Današnje ženske so na cesti videti visoke in vitke. Zaradi novih čevljev. Podplati so 2 do 3 cm debeli, pa še visoke pete! Kaj takega si pa omejo privoščiti le ženske, ki imajo majhne noge.

Urice niso več na zapeljivici, marveč na verižici okrog vratu.

Frizure so iz kratkih las, saj visoke frizure niso več moderne.

Binkoštna kuha

Mesna juha s pečenim grahamom

V močno meano juho daš tole, kar si pripravil že prejšnji dan: Preveš 1/2 l mleka, 2 kg premegega masla in sol, dodaš 7 kg moke in iz tega narediš testo, ki daš vanj, ko se že odloči od žlice, 1 rumenjaki in 1 jajce. Skozi sito pretlačiš testo, da nastanejo za grah velike kroglice, ki jih drug dan zakuhaš v juho.

Nadevana jajca

Jajca skuhaš v trdo, jih olupiš in razpoloviš. V beljakove vdobine natlačiš: razne, na rezance narezane ostanke mesa, gobice, drobnjak, kumariče, kar je vse na drobno sesekljano. Rumenjake pretlačiš in pomešaš z razmečanimi žemljami, gorčico, jesihom in oljem in jih potreseš s sesekljano gnatjo ali jezikom ali drobnjakom.

Binkoštna torta

Zmešaš 14 dkg sladkorja in 5 rumenjakov. Primešaš: 4 dkg naribanega, črnega kruha, 4 dkg moke, 8 dkg naribanih mandeljnov, 4 dkg citronata in kozarec rdečega vina; slednjiš še eneg iz 5 beljakov. Ko je torta spečena, jo obliješ s čokolado.

Beluše nabirajo

Naš domači zdravnik

J. P.: Že 50 dni Vam je poteklo od zadnje čiste, kar se Vam ni še nikoli zgodilo. Mislite, da je krivo podnebje. Preselili ste se namreč v drugi kraj.

Možno je, da je temu res tako. Zgodi se včasih, da klima res upliva na ciklus. Če je pri Vas samo to vzrok, ne vem in brez preiskave tega ne morem povedati. Zato tudi zdravil ne morem svetovati. Druga go namreč v takem in zapet druga v drugem primeru.

M. K. St. V.: 29 let ste stari. Pred dvema letoma ste privikar občutli močne bolečine na lemenovanem mestu, ki pa so kmalu ponehale. Eno leto Vas muči močno srbenje po čisti. Pred 4 meseci pa so postale bolečine in srbenje tako močne, da ne morete več prestopiti. Dalj časa ste imeli močan beli tok, ki se je zadnje čase spremenil v gnoj in ima zelo neprijeten duh.

Povedati na daljšo, kaj je vzrok eni, kaj drugi nadlogi, ne morem. Sumim pa, da go nadloge več ali manj v zvezi in potekajo ena iz druge. Točno ugotoviti more seveda le preiskava. Često povzroča srbenje izcedki, ki nastajajo pri vnetjih in dražja koža. Lahko pa zbolijo tudi ta del sam in povzroča močno srbenje. Vse polno je tudi zajedavec, ki se radi mudijo tam okoli. Tudi ti povzročajo potem srbenje. Eden glavnih vzrokov pa, ki povzroča bolečine in močno srbenje, je sladkorna bolezen. Ugotoviti jo moremo s preiskavo vode. Svetujem, da se čim prej obrnete na strokovnjaka za ženske bolezni.

A. N. D.: 12letnega sina imate, ki je zdrav sicer in dobro razvit. Pred enim letom pa so se mu pojavile na obeh komolcih, kolenskih in glavi suhe hraste, boljše povedano, rdeča polja na koži s suhim luskinami. Ta polja se zdaj povečajo, zdaj zmanjšujejo. Nadloga kaže znake stalnosti in je nenalezljiva, kakor menite. Pred kratkim so se mu hraste pojavile tudi na trebuhu. Bolečin nima, le srbi ga.

Pa Vašem opisu, menim, da ima fant psoriasis. Je to kožna bolezen, za katero se ne vemo prav, kaj jo povzroča. Domnevamo pa to in ono. Pojavi se med 5 in 25 letom, pa tudi še po 60 letih. Vleče se skozi leta in je zelo trdovratna. Težko ji je priti do živca. Zdrav se zboljša, zdaj zopet poslabša. Najraje se pojavi na komolcih, kolenskih in glavi. Redko pa na obrazu. Po životu pa se pojavlja v obliki posameznih raztresenih koščič. Bolezen spada v strokovnjakovo oskrbo. To tudi Vam priporočam.

J. K. L. St. V.: Po vsem životu ste opazili rdečice izpuščaje. Koža se Vam zdi, kakor bi bila napihnjena. Ne boli nič, le srbi.

Mislím, da bo to v zvezi z motnjami v prebavi. So pa seveda še drugi vzroki možni. Skrbite za lahko prebavljivo hrano in redno iztrebljanje. Nadloga bo prešla sama od sebe.

Isti: V obraz ste precej bledi in zdite se kakor »glista«. Hrane imate dovolj, tudi na zraku se veliko gibljete. Ne dobita pa in ne dobite prave, zdrave barve v lica. Počutite se zdravega sicer. Teža odgovarja višini telesa.

Vzrok, zakaj so eni tako lepo zagoreli, drugi pa bledi, leži v kožnem barvilu, v takozvanem pigmentu, ki se pod vplivom sončnih žarkov še pomnoži. Oni, ki ga imajo več, hitreje zagorijo, drugi, ki ga imajo malo, pa le počasi in prav malo. Danes je ta barva modna. Vam pa naj ne bo samo do modne barve. Naj Vam bo za sonce, ki je zdravje samo. Predajte se mu po pameti, če pri tem zagorite ali ne.

A. B. K. M.: Narava Vas je prikrajšala, pišete. Bili ste radi tega proglašeni za stalno nesposob-

nega. Napisali so Vam, da je ostalo modo v dežnih dimljah. Vi ga sicer ne tipljete, je pa to mesto mnogo bolj boleče kakor na levi strani. Prevzeti bi morali poselva. Bojite se pa, da radi tega ne bi bili plodni.

Če je drugo modo v redu in zdravo, je bojazen neopravičena. Lahko boste srečen oče. Svetoval pa bi Vam tole. Iz moda, ki začetne v dimljah, se rade razvijajo bule, ki so včasih raku podobne. Zato je prav, če greste k strokovnjaku kirurgu, da ugotovi in dožene, kako in kaj. Tako moda skušamo opraviti na mesto kamor spada, če pa to ni mogoče, je najbolje, da ga odstranimo.

M. J. A. V. p. C.: 17 mesecev staro punčko imate, ki je krepka in zdrava. Nepristano pa Vas ženske plašijo z glistami. Vsa hrana, ki jo dajete otroku, je po mnenju Vaših sosed glistava, zlasti pa mleko, v katerem kar mrgli glist, kakor vidijo Vaše sosed. Odkod dobijo otroci gliste?

Z gnojem pridejo jajčeca glist na vrtove, grede itd. Z ne dovolj oprano in očiščeno solato, sočivjem in sadjem pa otroku v usta in naprej v črevesje, kjer se razvijajo gliste. Pri ljubljeno opravilo otrok je tudi brskanje po blatu. Umazane roke pa nosijo potem v usta in se tako okužijo. Važno je torej, da skrbimo pri otrocih za enačlo Hrano pa, zlasti solato, zelenjavo, sočivje in sadje, moramo skrbno umiti in očistiti, predno jo postavimo na mizo. Se prav posebno velja to za tiste, kjer polivajo v vrtovih in gredah gnojnico in zalivajo z njo.

Učiteljica: 26 let ste stari, 160 cm visoki, tehtate pa 60 kg. Na prvem službenem mestu ste si pokvarili želodec. Zdravnik Vam je predpisal dieto, katere se še zdaj držite. Edino izjemo delate s kruhom, ki ga jeste še vedno kvašenega. Jezik imate bel. Iz ust Vam prihaja neprijeten duh, ki Vas silno moti. Zivce imate razrušene še iz študentskih let. Tako ste razburjeni, da Vam prihaja elabo in omedleavate. Spite nemirno. Pri skakanju, tekanju, hoji v hrib Vam prav močno razbija srce. Iztrebljate se neredno. Pred leti ste opazili, da Vam je izstopilo črevo v velikosti fižola, kar Vas močno srbi in peče. Pred 4 meseci ste se prehladili. Po ušesih Vam je tako šumelo, da ste postali gluhi. Zdravnik Vam je ušesa izpral, slišate zopet, šumi pa Vam še vedno v ušesih.

Obložen jezik, neredna iztrebljanje, bolečine, ki Vas mučijo, vse to so znaki, da Vaša prebavila niso v redu, kar pa ima, v kolikor morem eklepti iz opisanega, vzrok v živčni oslabelosti. Tale prebavila menim, da bi Vam odgovarjala. Zjutraj: mleko, prepečenec, surovo maslo (svež). Popoldne: 2 mehko kuhani jajci, kamilčni čaj, prepečenec, Opoldne: posne juhe, (govejše prepovedane), korenje, repa, sladko zelje, kuhana salata, špinacea (še je voda dvakrat odliata), rumena pesa, paradižniki, majhen kosček mesa (teletina, kuretna, golobi, kozliček), krompirjeva kaša, riž, testenine (tudi koruzni in pšenični žganci so dovoljeni). Popoldne kakor popoldne. Zvečer: mlečne jedi. Obroki naj bodo majhni, toda pogosti. Izogibajte se vsega, kar peče na jeziku. Pri jedi pijete lahko črno vino, belo ali črno pivo, rogaško ali radensko vodo.

Črevo, ki je izstopilo, kakor Vi mislite, je zlatila žila. Z redno prebavo se Vam bo zboljšalo tudi to. V splošnem morate skrbeti za to, da si okrepite živce, potem se bo tudi vse drugo uravnilo. Zjutraj in zvečer se umivajte do pasu v hladni vodi. Priporočam Vam tudi zračne kopeli. Delajte pogosto krajše sprehode po ravnem (cirka 10 minut). Radi šumenja v ušesih pa bi Vam priporočal, da se obrnete do strokovnjaka. Po mojem je iskati vzroka v grlu.

Pravni nasveti

Skrbna in pravična mati. M. P. H. — Kot prevzemnica moževe polovice posestva morate vsakemu otroku izplačati po 14.000 din očetove dedščine. Ker nimate denarja, lahko sporazumno z otroci dediči izročite vsakemu določeno parcelo. Če vas otroci na izplačilo dedščine ne terjajo, ni potrebno, da prepisete zemljišč že sedaj izvršite, ampak lahko napravite oporoko, kjer določite vsakemu otroku svoj delež posestva kot plačilo dolžne očetove dedščine in deleže po vas. Lastnoročno napisana in podpisana oporoka je veljavna. Lahko si pa otroci po vaši smrti kljub oporoki drugače razdelijo zapuščino, seveda le, če bodo vsi dediči sporazumni. Sicer bo sodišče razdelilo po oporoki.

Izplačilo dedščine. F. B. Potrdilo s podpisom prejemnika je veljavno dokaz o izplačilu dedščine. Če je bila prisotna še priča, se lahko podpiše ali pa ne. V primeru spora bo sodišče vse te dokaze moralo po svobodni oceni upoštevati in odločiti ali je bila dedščina izplačena ali ne. Če bi nasprotnik trdil, da je potrdilo ponarejeno, bo moral to pač dokazati.

Odkodnina. R. A. Zaradi poškodbe, ki ste jo utrpeli na plesu na raztrganih hlačah potem, ko se je zaradi gneče razbilo zrcalo, ne morete od prireditelja zabave zahtevati nobene odkodnine.

Zavrnjena pritožba zaradi rente. R. B. Š. Če je nastopila smrt vašega moža kot posledica pri delu zadobljene poškodbe, potem imate pravico do vdovske rente. V sporu odloča o tem sodišče delavskega zavarovanja v Ljubljani, v primeru pritožbe ene ali druge stranke pa Sto sedmorice v Zagrebu kot vrhovno sodišče delavskega zavarovanja, in sicer dokončno, ker ni nobenega nadaljnjega pravnega sredstva. Če ste med tem zvedeli za kakšno novo dokazila, lahko predlagate obnovo postopka. Svetujemo vam, da se obrnete na Delavsko zbornico v Ljubljani, ki vam bo brezplačno nasvetovala, kaj se more v vaš prid še ukreniti, kar mi brez vploga dela spisov ne moremo storiti.

Odkodnina zaradi trčenja s avtom. V. V. Lj. Lastnik avtomobila bo dolžan povrniti vso škodo, ki jo je utrpela kolesarka, v katero se je zalezel, čeprav je pravilno vozil po desni strani ceste. Materialno škodo za raztrgano obleko, pokvarjeno kolo itd. bo sodišče določilo po zaslišanju izvedencev, ravno tako tudi škodo zaradi trajne okvare in bolečin. Kakšen znesek bo sodišče prisodilo zaradi pretresa možganov, se ne da vnaprej povedati. Ne kaže etaviti pretrajanih zahtevkov, sicer bo sodišče ob zavrnitvi presežka naložilo tudi plačilo dela pravnih stroškov.

Oporoka. M. P. H. V. Doma lastnoročno napisana in lastnoročno podpisana oporoka je veljavna. Če jo zapustnik ne napiše, ampak le podpiše, se

morajo na oporoki podpisati 3 oporočne priče, od katerih morala biti vsaj dve hkratu prisotne. Kot priča se ne morejo podpisati dediči. — Če se je otrokom po očetu določila dedščina, ki je vključena na posestvu, je stvar dogovora med prevzemnikom in posameznimi otroki, če namesto denarja dobijo zemljo. Če so otroci nedoletni, mora tak dogovor potrditi sodišče.

Zaščita. D. P. Vaški obrtnik ima tudi majhno posestvo, ki ga obdeluje s svojo družino. Plačuje nekaj več davka od obrti, kakor pa od posestva. Ima pa tudi nekaj tuje zemlje v najemu. Sodnik trdi, da mu zaščita ne pripada. Rad bi zvedel ali je sodnikovo mnenje pravilno. — Dolžnik naj se pri priskrbi potrdilo občine o tem, da je kmet. Tako potrdilo na zahtevo upnika lahko okrajno sodišče preiskusi in razveljavi. Končno besedo pa ima okrajno sodišče, ki končno veljavno reši pritožbo proti sklepu okrajnega sodišča. Mi navedenega primera ne moremo presoditi, ker niste povedali, kakšen obrtnik je dolžnik in ali mu je kmetijsko glavni poklic, ali pa obrt. Pripominjamo, da na pr. vsakega krmarja ni šteti za vsakega obrtnika v smislu uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov.

Rodbinska pokojnina za hčerko umrlega državnega železničarja. M. M. Po očetovi smrti leta 1928. je prejela rodbinsko pokojnino njegova žena (vaša mati), ki je tudi že umrla. Gospodinjstvo ste vodili vi, hčerka, ki ste po starših dobili razpadajočo hišo ter malo zemlje. Vse to pa ni dovolj za preživetje in tudi ste bolni in za delo neoposobni. Vprašate, ali vam pripada pravica do rodbinske pokojnine po očetu in kam bi se obrnili. Oče je bil vpokojen pred veljavnostjo zakona iz leta 1923. — Ako ste neoposobni za delo in pridobivanje in nimate imovine, s katero bi se mogli preživljati, vam more prometno ministrstvo podeliti življenjsko rento. Prošnjo vložite potem pristojne železniške direkcije in se v njej sklicujte na uredbo o prevedbi državnih vpokojencev s kronskimi pokojninami na dinarske pokojnine z dne 1. avgusta 1927 leta. ki je v čl. 5 razširila veljavnost zakona z dne 5. avgusta 1914 o oskrbi delžnih nameščenecv v Kraljevini Hrvatski in Slavoniji na kraje izven Srbije in Črne gore. Znan nam je primer, ko je pristojno ministrstvo po gori navedenih predpisih dovolilo rento polnoletni hčerki državnega uslužbenca, ki je bil pensioniran pred veljavnostjo uradniškega zakona iz leta 1923. Zato poizkusite, morda boste s prošnjo uspešni.

Prestanek rentinske obveznosti. I. I. V. Nekaj časa ste oddajali njive v zakup, zaradi česar ste morali plačevati rentino. Čeprav sedaj njive že sami obdelujete, vam davčna uprava ne neha predpisovati rentine. Kaj storiti? — Prestanek rentinske davčne obveznosti morate prijaviti v 30 dneh od dne, ko ste n. pr. njive zopet začeli sami obdelovati, davčni upravi. Če je davčna obveznost med letom prestala, morate obenem podati davčno prijavo o dohodku, doseženem v tem letu. Od tega dohodka boste pač morali še plačati rentino.

Visoke smreke. E. V. R. Postava pravi, da more lastnik zemljišča sosedu zabraniti vplive, ki prihajajo z njegovega zemljišča (na pr. voda, dim, ropot, senca in podobno) v toliko v kolikor presega ti vplivi v ozirom na krajevne razmere običajno mero in bistveno ogrožajo krajevno običajno

rabo zemljišča. Po tej podetavi bo tudi presoja škodljivi vpliv, ki prihaja od visokih smrek na sosedovo hišo. Moglo bo pa to storiti edino le sodišče, ako ogroženi lastnik biše toži nasprotnika na odstranitev smrek. Prorokavati pa izda pravde ne moremo.

Ovadb zoper sina. L. M. Odgovor smo objavili v nedeljo, dne 30. aprila t. l.

Izredni cestni prispevek. J. S. Izredni prispevek za ukoriščanje občinskih cest pobira občina. Ves postopek je urejen v uredbi o izrednem cestnem prispevku za ukoriščanje državnih in nedržavnih cest, ki je objavljen v 85 številki »Službenega listca« z dne 23. oktobra 1937.

Dedovanje po materi. F. R. Mati je lastnica hiše, ki jo namerava izročiti drugi osebi, čeprav ima dva otroke. Vprašate, ali je to dopustno, ali pa je dolžna hišo izročiti otrokom? Lastnica lahko hišo izroči drugi osebi in ne svojim otrokom. Otrokom pa mora zapustiti vsaj toliko, kolikor znaša dolžni delež. Če ima mati dva otroke, znaša dolžni delež za vsakega četrtino vrednosti zapuščine.

Gradba hiše ob električnem daljnovodu. F. P. Po predpisih pravilnika o razdaljah zgradb v me-

Naš živinozdravnik

Opletanje z jezikom. D. F. S. Imate poldrugo leto staro telico, ki sicer rada je, ali ima to napako, da drži glavo kvišku ter opleta z jezikom.

— Opletanje z jezikom je razvada goveje živine, posebno mlade, ki si tako »preganja« dolgi čas ko mora biti v staji. Razvada sama po sebi ni v začetku tako nevarna in škodljiva, ali je sčasoma lahko vzrok različnih obolenj jezika, žrela ter molten v želodcu (napenjanje) in v črevih. Da boste telico odvadili te razvade, je v prvi vrsti potrebno, da jo čim bolj zaposlite ter ji date priliko, da se čim več giblje zunaj na prostem ter se pase. Dobro je, hraniti dajati kladnega apna. Ko pa je telica v staji, tedaj ji natakните nagobnik (košarico), spleten iz debele pocinkane žice. Nagobnik naj bo napravljen tako, da telice ne bo oviral pri prežvekanju, a da se bo vendar toliko tesno prilagel, da telica ne bo mogla izplaziti jezika ter z njim opletati. V isto vrsto namazete nagobnik in okoliu ust za neugodno dišečo a neškodljivo snovjo, n. pr. s kreolinsko masljo, ki jo napravite tako, da vzamete politersko skodelico svinjske masti, ji dodate 1 žlico kreolina, kar mešate tako dolgo, dokler ne dobite enakomerne rjavkaste zmesi. Nadalje večite gelico telice tako, da je ne bo mogla držati pokonci, kar boste dosegli s pomočjo »vajetice«. Izpod nosu ji natakните dovolj močan in širok jermen, v vsake strani navežite vrvi, katere drugi konec pričvrstite na kratko na pas okoli prs izza prednjih nog. Ako ne bi zadostoval nagobnik in vezanje glave na kratko, tedaj dajte narediti kovinski obroč, katerega natakните telici na spodnjo čeljust tako globoko, kolikor dopušča odprtna gobca. Večkrat nadzorujte telico ter jo pri vsakem poskusu opletanja primerno kaznujte. Ako imate več telic, odvojite »razvajenko« od njih, sicer je nevarnost, da si bodo tudi one začele »krajšati čas« z opletanjem jezika.

Trdokonična ali volčič pri kravah. S. P. D. Imate kravo, ki kljub dobremu teku vsak dan hujša. Koža se je pa tako trdo drži, da jo komaj malo privzdignete. Tako kožo nazivate pri vas volček ali volčič. Jeli to samostojna bolezen ali pa le znak neke bolezni in kako bi jo zdravili? — Čvrsto prilagajajoča, neelastična koža ni samostojna bolezen, ampak le spreminjanje se znak neke druge bolezni. Koža ima sicer tudi svoja lastna obolenja, toda ta obolenja so navadno omejena na posredne dele telesa. Če se pa razteza bolezenska sprememba na celo površino kože, tedaj je podan upravičen sum, da je vzrok tej spremembi v notranjosti telesa. Koža je namreč neko zrcalo telesa, ki verno predodčuje dogajanja v telesu. V vašem primeru je čvrsto prilagajajoča se koža najbrž v zvezi z »mrvastostjo«. Mršavost pa ima več vzrokov; povzroča jo nezadostna hrana in nedovoljna nega kože. V vašem primeru ne morem verjeti, da bi se vi tako malo brigali za žival, da ste sami zakrivali, da je žival tako shujšala. Veliko verjetnejši bo vzrok mršavosti in trde kože kronično obolenje notranjih organov. V poštev pridejo v prvi vrsti obolenja ledvic, maternice, prebavnih organov, jeter, prvnega obtoka in krvi ter tuberkuloza, aktinomikoza in metiljavost. Pri starejših kravah, ki so se večkrat telile, so kaj pogosta gnojna vnetja maternice in najrazličnejša obolenja ledvic. Pri teh dveh boleznih se kaj čisto opaža isto, kar vi opazate pri svoji kravi. Priporočam vam, da nekaj dni zjutraj in zvečer merite telesno toplino krave, opazujete kakšna voda in blato gresta od nje. Če pri podrobnejšem opazovanju živali opazite še kaj sumljivega, prepustite vso zadevo živinozdravniku, ki bo skušal odkriti pravi vzrok opisanih pojavov ter bo za njih odstranitev moral vsekakor predpisati učinkovitejša zdravila kot so grenka sol, kalmežve korenine in otrobi. S čakanjem in nestrokovnim

Kmetijski nasveti

Hranitev vina v steklenicah. N. V. Lj. — Radi bi meli doma nekaj vina za sproti, ne da bi se ekvarilo, kajti v sodu postaja proti koncu vedno slabše. Želite navodila, kako ga je primerna hraniti. — Iz vašega pisma sledi, da želite navadno vino hraniti več časa tako, da se ne bi skisalo, kakor se prerado dogaja z vinom v sodih, iz katerih se dolgo po malem toži. Pred pokvaro ga obvarujemo, če ga hranimo v steklenicah. Vino za steklenice pa mora biti popolnoma zdravo, povrelo in ne ciknjeno ter natočeno iz polnih sodov. Če pa vino ni popolnoma brezhibno, ko ga natočimo v steklenice, se zna v teh še bolj pokvariti. Pri nataknanju moramo posebno skrb posvetiti steklenicam in zamaškom, kajti od kakovosti teh je mnogo odvisno, kako se bo vino držalo. Steklenice so lahko različne vrste, ko gre pri tem samo za domačo porabo, vendar morajo biti temeljito oprane v topli vodi s sodo in izplaknjene z mrzlo vodo. Ne smejo imeti nobenega duha, ker se ga vino kaj rado navzame. Zamaški naj bodo navij, valjaste oblike, prekuhani v vinu in še vroči potisnjeni v vrat steklenice. Zapirati morajo tako močno, da se vino iz ležeče steklenice ne more iztekati. Steklenice pa položimo zaradi tega, da ostane zamašek vedno vlažen, da ne prepušča zraka, kajti ta vino kvari. — Ko smo steklenice tako napolnili, jih spravimo v klet ali v kak drug hladen prostor, ter položimo v pesek, kjer naj v miru leže. Vsled pretakanja bo vino nekoliko izgubilo na okusu. Ko pa nekaj časa leži, pridobi ne samo svojo prejšnjo dobroto, ampak postaja vedno boljše in okusnejše. — Ker naša navadna vina niso še tako dozorela za buteljke, se čez nekoliko časa napravi na dnu steklenice, oziroma na strani, na kateri leži, usedlina. Zato je dobro pred uporabo steklenice previdno dvigniti, da se usedlina ne zmeša z vinom, ter odtočiti čisto pljavo v drugo steklenico. — Hraniti se pa da vino tudi v ve-

RADENSKO KOPALISCE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopalisce v Jugoslaviji

zdravi z uspehom boleznih srca, ledvic, živcev, želodca, notranjih žlez.

Cenena pavšalna zdraviljenja! — Maj, junij 10 dni 750 — dinarjev. Vse vračunano (pension, zdravnik, kopelji in zdravilišče takse).

Obširne prospekte dobite na zahtevo pri Putniku ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

stih in trgih morajo biti elektrovi toliko oddaljeni od zgradb, da ljudem niso dostopni brez posebnih pomožnih sredstev, niti a površine ceste, niti s streh ali balkonov, niti z oken na drugih mestih. Ker je elektrarna napeljala daljnovod preko stavbišča z dovoljenjem lastnika, se bo pač lahko protivila zgraditvi hiše v neposredni bližini daljnovoda. Prisiliti elektrarne ne boste mogli, da daljnovod prestavi, lahko se pa z njo sporazumete.

zdravljenjem boste samo škodili živali in sebi, ker bolezen v tem času lahko tako napreduje, da žival ne bo več sposobna niti za zdravljenje niti za mesarja.

Matke poginje. H. V. K. V vaši sosesčini so zadnje čase poginile skoro vse matke. Kaj naj storite, da tudi vaše ne bodo poginile. — Ker nič ne pišete, pod kakšnimi znaki so poginile matke, vam lahko dam samo splošna navodila. Ker je več matk poginilo, je upravičen sum, da matke ginevajo ali od zastrupljenja ali na neki kužni bolezn. Kadaver poginule matke je treba dati v preiskavo, ki bo ugotovila vzrok smrti. Šele potem bo mogoče uspešno zdravljenje oziroma preprečevanje poginjanja matk. Za sedaj imejte svoje zdrave matke zaprte in skrbite, da ne bodo prišle v stik z bolnimi.

Davčni nasveti

K. F. v Lj. — Rentnina. — Če davčni zavezanec umre, preide davčna obveznost na zapuščino. Dokler ne stopijo osebe, pozvane za dedščino, v užitek zapuščine, je zapuščina tudi v prihodnjih davčnih letih zavezana davku od dejanske prejetih dohodkov. Od dne, ko pa začno dediči uživati zapuščino, se odmerja davek vsakemu dediču po dohodku, ki ga dejansko ima od svoje dedščine. (Člen 65. zakona o neposrednih davkih.)

Z. R. v R. — Po členu 28. uredbe o zavarovanju, izterjevanju in neizterljivosti davkov se prisilna izterjava davkov s e odloži in to na ugovor stranke ali pa po sami uvidenosti izvršilnega oblastva. Pritožba proti odmeri davka sama pa nima odločilne moči. Ako je finančna uprava vašo prošnjo za odlog plačila davčnih zaostankov zavrnila, prosite jo znova! Ni izključeno, da ugodi drugi prošnji, zlasti ako ste medtem primeren del davčnih zaostankov že odplačali.

I. S. iz K. — § 20. finančnega zakona za leto 1939-40 razširja 1% izredni pribitek k uslužbenškemu davku tudi na proračunsko leto 1939-40. Oproščeno tega prispevka je hišno služabništvo, orožniki, granicarji, podčastniki in staroupokojenci. Delavcev zakon izrecno res ne omenja, vendar izhaja njihova prostost od plačevanja tega prispevka v splošnem že iz določbe, da so prosti 1% prispevka prejemki iz tistega službenega razmerja, ki ni osnovano na mesečni plači z odgovornim rokom.

O. R. v C. Obveznost, plačevati davek, preneha z zasebnopravnimi pogodbami na koga drugega, ne veže davčnih oblastev. Ako ste se kot lastnik zemljišča, danega v zakup, dogovorili z zakupnikom, da bo ta plačeval zemljarino, določna pogodba torej ne veže davčne uprave, da ne bi mogla zahtevati zemljiškega davka od vas kot lastnika zemlje. Glej člen 5. zakona o neposrednih davkih.

A. V. v M. — Zamudne obresti se računajo samo na davek, ne plačajo se pa te obresti za denarne kazni, izvršilne (eksekutivne) stroške in zamudne obresti. Glej pravilnik k členu 149. zakona o neposrednih davkih.

E. M. iz B. Člen 120. zakona o neposrednih davkih določa: »Če davčni zavezanec ne ugodi pozivu, da bi dal pojasnilo, in če ne dovoli pregleda knjig, sklepa davčni odbor po svoji uvidenosti in po podatkih, ki so mu na razpolago.« Ako ne vodite poslovnih knjig, odnosno ako nimate zaključenega knjigovodstva, priobčite to davčni upravi, čim vas vpraša, ali ste voljni predložiti svoje poslovne knjige v vpogled. V tem primeru vas davčni odbor ne more kontumacirati, ker se niste odzvali pozivu davčne uprave.

likih pletenkah, če na vrh vlijemo za dva prsta čistega laskega olja, ki prepreči, da ne pride zrak do vina.

Ruda bauksit. I. H. R. — Želite vedeti, kakšne barve in lastnosti je ruda bauksit. — Bauksit služi za izdelovanje aluminija, izplača se pa šele tedaj, če vsebuje najmanj 20 odstotkov te kovine. Ima ga pa tudi do 35 odstotkov. Bauksit je različne barve: od svetle do rjave, sive in rdečkaste ter se nahaja na ležiščih kot več ali manj trda zemlja oziroma kamenje. Največ bauksita imamo v naši državi v Dalmaciji; najprej smo ga našli v Bohinju, od koder smo ga izvažali v inozemstvo. Glede preiskave rud za aluminij se obrnite na mineralogični inštitut univerze v Ljubljani.

Vrtnarski nasveti

M. V. Lj. Odgovor na vaše vprašanje najdete v današnji številki »Slovenec« pod naslovom »Naš domači vrt«.

S. Z. Sv. L. na P. Imate kamelijo, ki je stara 20 let. Vedeli bi radi, kako se razmnožuje. — Kamelijo razmnožujemo s semenom in potaknjenci. Razmnoževanje s semenom pa ni posebno lahka stvar in zahteva že nekaj znanja, ker moramo seme umetno oploditi. Pa se tudi rada zvržejo. Bolj enostavno je razmnoževanje s potaknjenci. Te režemo v avgustu in jih vtikamo v lonce ali lesene zabojčke. Potaknjence ne sme biti daljši od 8 cm. Čez zimo imamo posode s potaknjenci spravljene v nezakurjeni sobi, kjer ne zmrznejo ali pa v topli gredi. Potaknjence pa lahko režemo tudi v začetku marca, preden rastlina odžene. Najraje pa se ukoreninijo stranski vršički, ki so po 3—4 centimetre dolgi. Pri njih pa ne sme biti rez vodoravna, pač pa nekoliko poševna, kot kaže rast vršička.

ODREZITE

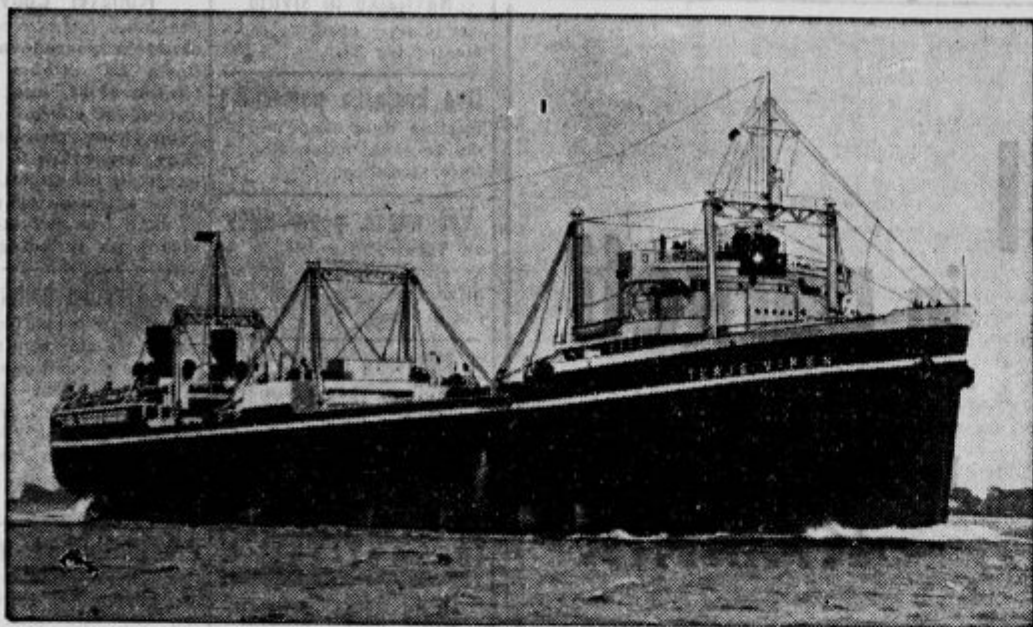
„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 21. maja 1939

Tudi za kite je prišel „lovopust“

Kitolovske ladje so se z obilnim plenom vrnile v pristanišča
Lov na kite je najdražje, pa tudi najbolj dobičkanosno podjetje

Norveška kitolovska ladja

Lov na kite je menda edini lov — razen morda še lova na slone ali leve — pri katerem posameznik nič ne opravi. Tu je treba velikega kapitala in veliko izvežbanih ljudi, preden se sploh kaj začne poskušati. Severni narodi kite sicer love že od nekdaj, toda v prejšnjih časih so jih lovili le za svojo uporabo, za hrano in obutev. Ako je cela naselbina Eskimov v eni zimi ujela enega kito, je bila že skoro preskrbljena. Danes pa je to postala cela industrija, ki nosi lepe dobičke, pa tudi — ako se lov ne posreči — velike izgube.

Lov v severnih morjih je danes v industrijske namene postal že skoro nerentabilen, ker je danes kit tam že tako redek, da se celemu brodogradu z moštvo malokdaj spleča večmesečno bivanje v ledenih vodah. Zato se narodi, ki se pečejo s tovrstno industrijo, čim dalje bolj obračajo v južna ledena morja, kjer kit še ni tako pregan. Leto za letom odhajajo v južna morja cele ekspedicije, ena bolje opremljena od druge, kjer gredo za vsakim kitom z isto strastjo kot v pretekli dobi na severu. Prej ali slej bo tudi na jugu prišlo do tega, da bo kit — redkost, medtem se bodo pa morda zaredili že na severu, saj Eskimi sami jih ne bodo tako do konca uničili. Industrializirani lov na kite je privedel celo tako daleč, da so iz kito pridobivali samo sribjo kost, drugega porabnega materiala pa so veliko pomotali tudi v morje, ker se trgovsko izrabljanje ni izplačalo.

Brodogradje odplove iz domačih pristanišč večinoma v pozni jeseni, med oktobrom in novembrom, in ostane v ledenih vodah nekako do aprila, ko se spet vrne. Takrat je vsaka ladja celo skladišče masti, olja, ribje kosti, kitovih kož itd. V treh do štirih mesecih ujame morda nad 1000 kitov in jih že vse predelane ali vsaj razkosane pripelje v domače pristanišče. Na vožnji v prave vode je na taki ladji polno dela z zadnjimi pripravami, ob povratku pa se ladja spremeni v pravo tovarno, kjer kuhajo meso kitov, da pridobivajo olje, obdelujejo kosti, režejo in spravljajo mast v zaboje — na kito je vse porabno in vse je treba vnovčiti, da se spleča vse brodogradje s tolikim moštvo.

Vsaka kitolovska ekspedicija obstoji navadno iz ene matične ladje in do osem motornih čolnov, za kar vse je treba do 500 ljudi. V vsaki ekspediciji, naj že bo kakršnekoli narodnosti, so gotovo tudi Norvežani, ki imajo v tem lovu največ izkušenj, kar je velik pogoj za uspeh. Zlasti moštvo v motornih čolnih, ki se spuščajo v pravi lov za kiti, je sestavljeno večinoma iz Norvežanov, ki služijo pri raznih kitolovskih družbah kot n. pr. naši Dalmatinci pri raznih parobrodskih družbah po vsem svetu.

V južnih morjih je zlasti vredna »divjačina« veliki kit ali glavavč, ki ima v glavi neko gosto oljnato tekočino. Poleg dragocene in redke ambre je ta tekočina največji plen, ker je njena raba v industriji zelo mnogostranska. Glavavč živi sicer le v globinah do 1000 m, kjer je njegova hrana — slane množine polipov in hobotnic, ki se oprijemajo njegove velike glave. Ubija svoj plen na ta način, da z glavo in telesom pritiska ob tla in vse mečka pod seboj, potem pa vse to potegne v svoje prostorno žrelo. Pri tem udarjanju ob morsko dno mu oljnata tekočina v glavi blaži udarce. Lov se začne — prve dni decembra — s tem, da matična ladja, ki je opremljena z vsemi napravami za kuhanje olja, odplove v prave vode,

motorni čolni pa vsak dan odplovejo daleč ven in se v enakomernih razdaljah postavijo okrog nje v razdalji kakih 70 km. Kadar kaj ujamejo, privlečejo svoj plen na ladjo, kjer ga takoj vzame v roke drugo moštvo in ga začne predelavati. Nekateri kiti so naravnost velikani v morju in je treba velike spretnosti, da žival pripravijo mrtvo na ladjo. Največji so tudi do 30 m dolgi in tehtajo tudi po 160 ton (tona ima 1000 kg!), kar je nekako toliko kot 28 slonov ali 180 pitanih volov. Ako osem motornih čolnov ujame na dan po 15—20 takih plavajočih velikanih, ki so nič hudega sluteč prišli na površje, da se nasrkajo svežega zraka, je to že lep uspeh in velika »lov-ska sreča«. Iz enega takega kito je konzerv in raznih ekstraktov cele skladovnice!

Lov na kite pa je težak in naporen, saj je treba vztrajati v najostrejšem vremenu in večkrat ob razburkanem morju v majhnem motornem čolnu in čakati na priliko. Zlasti veliko odgovornost

ima strelec, po večini je to Norvežan, ki iz posebnega topiča izstrelji v kito harpuno — puščico, ki se zapleče kito v mehko telo in ga tako po 1000 do 1500 m dolgi vrvi priveže na čoln. Ako ta strelec zgreši, je lahko napor celega dne prazen in brez uspeha. Včasih lov na enega kito po 5 ur, ker pride na površino, pa se spet brezbrizno potopi in ga morda skoro celo uro ni več na vrh. Treba je pač poznati navade teh morskih velikanih, da se jim čoln približa na primerno daljavo, ne da bi jih samo plašil in odganjal. Zadet kito se skuša najprej potopiti in kruto otepa z velikim repom. Zato mora moštvo prvi hip po strelu popustiti vso vrv, na kateri je harpuna, kakor pač kit beži. Ko je vsa dolžina vrvi izrabljena, začne polagoma vleči k sebi in ko ga pritegne do čolna, je večino že skoro gotovo mrtev, ker je kljub svoji ogromnosti kaj rahlega življenja. Mrtve pa bi se kmalu potopili, zato je prvo delo, da ga s posebnimi sesalkami napolnijo z zrakom, le tako ga morejo pripeljati do matične ladje. Tu ga potegnejo na krov in tovarna na ladji začne obratovati. Mrtve kit namreč zelo hitro začne razpadati, ker ga je skoro samo olje in maščoba, zato ga ni mogoče drugače pripeljati v domače pristanišče kot predelanega. Na ladji se v tistih kratkih tednih lova dela s polno paro, ako imajo lovci kaj sreče, tudi noč in dan, v dveh ali treh delovnih časih. Za opazovalca pa so najbolj zanimivi trenutki, preden strelec izstrelji harpuno, ko vse moštvo v čolnu za napetimi očmi zasleduje tolstega kito, ki se prepeljuje po morju in sikaje brizga iz nosne debele curke morske vode.

Na trgovski uspeh more računati le lovska ekspedicija, ki je smotru, vremenu in ozeblju primerno opremljena. Tu, v pokrajinah ostrega mraza, večno plavajočega ledu, je važna vsaka malenkost, saj je vse moštvo mesece in mesece navezano izključno samo nase. Lahko se zgodi, da ladja v preveliki gorečnosti za večjim plenom zaide v led in je prisiljena tam prezimiti — tudi za take izrednosti mora biti vse preskrbljeno. Zato ima vsaka ekspedicija na krovu matične ladje seveda tudi zdravnika, saj je tu ljudi kot v majhni vasi ki vsi vse dni delajo z vsemi močmi pod najtežimi razmerami. V marcu ali aprilu se vračajo s polno natovoreno ladjo domov, med svoje, kjer prežive letne mesece, z novo jesenjo pa se spet odpravijo na dolgo pot. V tem času pa imajo tudi kiti mir v svojem prostornem kraljestvu, da v miru vzrede mladiče.

Angleški kralj in kraljica na Oceanu

Zaradi ledenih gora sta prispela v Kanado z dvodnevno zamudo

Dve vladi — angleška in kanadska — sta skrbno pripravljali obisk angleškega kraljevskega para, ki je prav v teh dneh v največjem sijaju. Določili sta vse podrobnosti, za vsako priliko sta določili dan in uro, ko pa sta se angleški kralj in kraljica na parniku »Empress of Australia« spustila na pot po Oceanu, je po prvih dneh srečne vožnje nastopil novi, nepoklicani organizator in vsem prejšnjim organizatorjem nekoliko izprevrgel račune, vsaj v dnevih.

Poleg najožjega spremstva je na krovu kraljevske ladje še poročevalec poročevalske družbe »Reuters« in neki kanadski fotograf. Ta dva imata skrb, da se vse, kar se na poti dogaja na parniku, ohrani v besedi in sliki. Parnik na vsej poti spremljata dve križarki, do pol poti pa ga je spremljala tudi vojna ladja »Repulse«, ki se je medtem že vrnila v London s pošto, ki jo je prevzela od parnika »Empress of Australia«. Med to pošto so tudi pisma kralja in kraljice za obe angleški princezini, ki sta morali ostati v Londonu.

Komaj pa je »Repulse« odplula nazaj, je kraljevski parnik zašel v meglo, vsled česar je moral zelo zmanjšati hitrost. Poleg tega pa so radijska poročila za to razpostavljene postaje poročala, da v tem delu Oceana plavajo velike ledene gore. Treba je bilo torej največje previdnosti. Ta nenadna ovira je povzročila zamudo dveh dni in je torej ves program v Kanadi in Ameriki pomaknjen za dva dni naprej. Dne 11. maja je »Empress of Australia« stala ves dan, ker je bila megla tako gosta, da poveljnik ladje Meikle ni upal naprej. Obe križarki sta se popolnoma izgubili v megli in sta sporočali svojo navzočnost le s stalnimi in redno se ponavljajočimi piski iz sirene. Najbližja je bila križarka »Beaverdale«, ki je bila oddaljena 15 milj. Poleg poročil obeh spremljajočih križark o položaju ledenih gora se je »Empress of Australia«

tudi sama posluževala najmodernejših naprav, da se ji ne bi kaka ledena gora približala in jo zadela v trup. Noč in dan so ob trupu pod vodo brneli zvoni, da je za to izsolano moštvo ob posebnih aparatih prisluškovalo, če iz morja prihaja kak odmev, kar bi kazalo, da je zvok zvoncev zadela na kako oviro, kar ne bi bilo nič drugega kot — ledena gora. Gosta megla je zastirala vsak pogled po sicer tako lepem Oceanu. Slišati ni bilo drugega kot zvoke sirens s križark in enakomerno butanje ledenih plošč ob ladijski trup, ki so vse moštvo neprestano opominjale, da je led prišel

Japonci so iznašli pisalni stroj z 2350-5000 tipkami

om	レ	ω	□	oy	E	ou	フ	oy	フ	ou	/	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ
		ω	レ	oy	フ	ou	フ	oy	フ	ou	フ	oi	フ	os	フ	oy	フ	o	フ

Glavni zlogi japonskega jezika. To so le osnove pisave, ne pomenijo pa še — nič. Posamezni zlogi dobe odrejeni pomen šele z znamenji, ki jih mora povprečen Japonec znati vsaj kakih dva tisoč

Japonci so napravili spet velik napredek v izpopolnitvi svoje kulture: iznašli so pisalni stroj za pisavo v svojem jeziku. V velikih obratih jih že uporabljajo. Ta pisalni stroj ima sicer 2350 tipk, pa je vendar hitrejši kot japonska pisava na roke, kjer je takorekoč treba vsako besedo naslikati. Seveda je tudi pisanje s tako zapletenim pisalnim strojem velika spretnost, zato je stroje pisar na Japonskem cela znanost in stroje pisarje spadata med najuglednejše stanovce.

Nam iz evropske kulture je v tem oziru res neprimerno lepše. Imamo svojo abecedo, na pisalnem stroju imamo okrog 42 tipk, tu so vse črke, vsa znamenja in vse številke. S prsti ubiramo po tipkah, na papirju se odtiskujejo posamezne črke, iz tega nastajajo besede, stavki — to je vsa naša umetnost. Vse drugače pa je na Daljnem vzhodu, na Kitajskem ali Japonskem. Tam nimajo nobenih velikih ali malih črk. Imajo samo znamenja, vedno nova znamenja, na stotine, na tisoče znamenj, za vsak pomen posebno znamenje. Znamenja pa so si večkrat med seboj zelo podobna. To je kopica, mreža samih majhnih sličic, ki v očesu Evropejca ne vzbude nobene predstave, Japonec ali Kitajec pa po njih bere besede in stavke — to mu je pisava.

Razlika je pač v tem, da japonski ali kitajski jezik ne pozna zveze med glasovi in črkami ali obratno, da bi na primer rekli »ac« in tudi zapisali »ac«, tega načina mišljenja ne pozna. Japonci in Kitajci imajo samo znamenja, od katerih takoj pride kiti na pomen. Za vzgled samo tole: skupina

Angleški kralj in kraljica na parniku »Empress of Australia«. Kralj s fotografskim aparatom v roki čaka ugodne prilike, da bi »ujel« kako ledeno goro

tako nizko na jug in da se v tej gosti megli skrivajo tudi ledene gore. Kralj in kraljica sta po cele ure prebila na poveljniškem mostiču, da sta opazovala te skrivnostne sile narave in da sta videla silno pozornost, ki jo je moštvo v teh dveh dneh posvečalo svoji odgovorni službi. Dne 12. maja zjutraj se je megla toliko razredčila, da je »Empress of Australia« počasi in z vso previdnostjo, po 12 vozlov na uro, upala naprej. Ni pa še vozila četrte ure, ko se je megla znova zgostila in se je morala ladja spet ustaviti. Tako se je zgodilo še parkrat, da je po nekaj urah previdne in počasne vožnje stala po cele ure, moštvo s kapitanom na čelu je pač hotelo slavna gosta pripeljati v Quebec z matematično gotovostjo, čeprav ne ob napovedani uri. To so pač »višje sile«, ki jim nobena vlada in noben program ni kos. Vsega skupaj se je tako nabralo zamude za dva dni.

Medtem se je nad Oceanom spet zjasnilo. S Kanado so prišla naproti težka letala, ki so obkrožala ladjo in jo spremljala prav v pristanišče Quebeca. Quebec, nad katerim se dviga ponosni grad Frontenac, se je toliko lažje pripravil na veličasten sprejem.

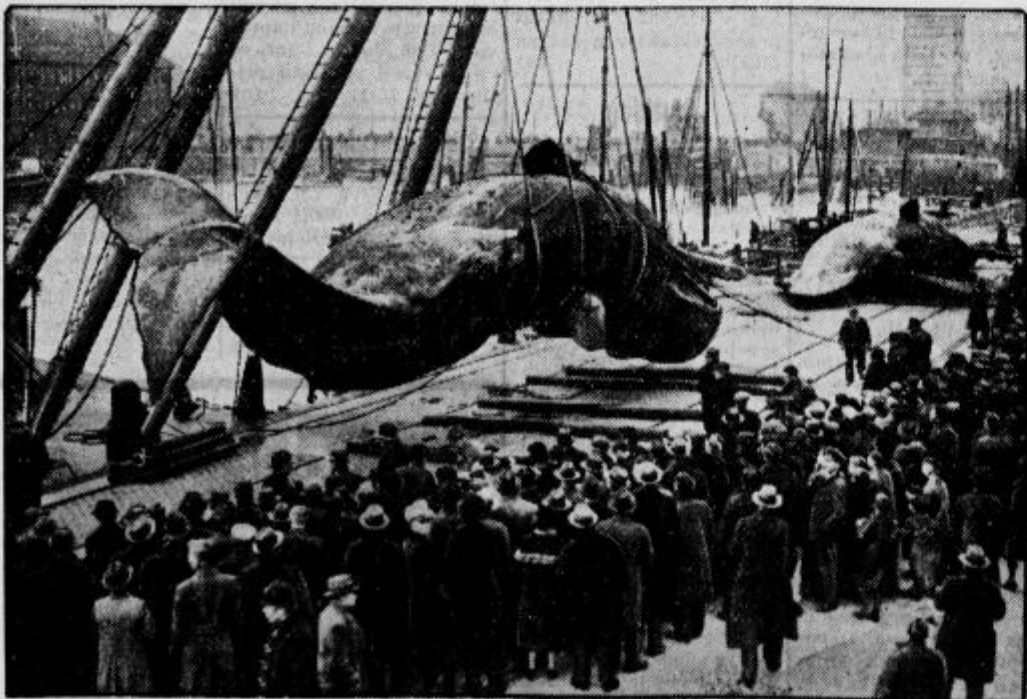
Snaga k zdravju pomaga

Trpežne in lepe kopalne kadi že od 130 din dalje pri Cokert, klepar, Ljubljana, Gregorčičeva 5. Tel. 24-70

Prepir med molčevalci

O Skotih je znano, da so sila varčen narod. Celo jezika ne brusijo brez potrebe, menda so najbolj redkobesedni na svetu. Govore samo takrat, kadar res morajo.

Nekoč pa so popotovali trije Skoti. Niso spregovorili besede. Pa se je zgodilo čudo in eden je odprl usta in dejal: »To je pa bukev.« Ostala dva sta molčala in so šli spet naprej molče že osem ur. Proti večeru se spet zgodi nekaj nenavadnega; drugi odpre usta in pravi: »Jaz pa mislim, da je bila smreka.« Spet je nastopil molk in so šli naprej do noči. Prenočili so v neki gostilni. Po polnoči nastane v sobi nek šum. Tretji, ki še ni nič spregovoril, je vstal in začel zbirati svoje stvari, kakor da se pripravlja na odhod. Ostala dva se zbudita in zavpijeta nad njim: »Kaj pa ti vendar je?« Ta pa odgovori: »Grem kam drugam spat. Teh večnih preprirov ne prenesem.«

Kita vlečejo na suho. Pred leti je neki kit prišel tako blizu holandski obali, da so ga zvelikli naravnost na suho. Na sliki se najbolj vidi, kako ogromen je tak velikan

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žensitovanski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolišna, 3 mm visoka petlin vrtica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službe iščejo

Kovaški pomočnik
fuzinar in kurjač - išče zaposlitev. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7923. (a)

Šiviljska pomočnica
dobro izučena, išče stalno službo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7965. (a)

Blagajničarka
zmožna strojeplaja, išče primerno zaposlitev. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7897. (a)

1000 din dobi
kdo mi preskrbi delo v rudniku ali pa v tovarni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7964. (a)

Dva trgovska potnika
mlada, avtovozača, iščeta primerna zastopstva za dravsko banovino. - Ponudbe upravi »Slovence« pod »Sposobna« 8033. (a)

Mlad vrtnar
išče službo v Ljubljani ali okolici. Nastop 15. junija. Ponudbe na upravo »Slovence« pod »Dober vezalec« 8023. (b)

Prodajalka
pridna in poštena, veča tudi nekoliko šivanja. - želi premeniti mesto. - Naslov: Zastopstvo »Slovence«, št. Rupert, Dolensko. (a)

Kontoristinja
z znanjem slovenskega in nemškega jezika, išče službo, event. tudi samo dopolne ali popoldne. - Ponudbe poslati v upr. »Slov.« pod »Dobra pisarniška moč«. (a)

Trgovski pomočnik
vojašine prost, mešane stroke, z petletno prakso, želi premeniti mesto. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 7895. (a)

Dekle
začetnica, z gospodinjstvom tečajem, prosi za službo pri krščanski hiši. Ponudbe v upr. »Slov.« v Mariboru pod »Pridna« št. 7981. (a)

Trgovski pomočnik
20 let star, večje vešč. trgovine z mešanim blagom, želi premeniti službo s 15. junijem. Cenj. ponudbe v upravo »Slov.« pod »Priden in marljiv« št. 7893. (a)

Trgovski pomočnik
mlajši, vojašine prost, prvovrstni aranžer in prodajalec mešane stroke, s perfektnim znanjem slovenskega in nemškega jezika, želi zaradi izpolnitve izobrazbe premeniti službo v Ljubljano. Nastopi takoj. Naslov v upr. »Slovence« pod »Agilen« št. 7962. (a)

30 leten fant
priden in pošten - išče mesta kot sluga ali kaj podobnega. - Naslov v upr. »Slovence« pod št. 8116. (a)

Trgovski pomočnik
mešane stroke, vojašine prost, poštenih staršev, trezen, marljiv in nekak dillec, želi premeniti službo. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Poštenost« 7915. (a)

Gospodična
z znanjem slovenske stenografije in strojeplaja išče mesto blagajničarke. Cenjene ponudbe na Anica Leskovec, Pobrežje, Aleksandrova 58, Maribor.

Absolvent
Zadružne šole, vojašine prost, z večletno prakso v knjigovodstvu - išče primerno službo. Zmožen tudi nekaj kavicje. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 7892. (a)

Nadmlinar
z mojstrskim izpitom želi premeniti službo. Vešč. trgovskega, kmečkega in vojaškega mletja. Star 37 let in čez 10 let službe na enem mestu. Ponudbe upravi »Slovence« pod »Nadmlinar 798« 8138. (a)

Vajenci
Vajenca
sprejme drogerija Hermes, Miklošičeva cesta 30

Vajenec
16 letni fant, se želi izučiti za mehanika. Karo Zamušani, Moskanjci. (v)

Soboslikarski vajenec
in več pomočnikov se sprejme. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 8048.

14 letni fant
bi se rad izučil mehanike obrti. Naslov v upr. »Slovence« Maribor pod št. 788/8015. (v)

Kleparskega vajenca
tako sprejemem. Oskrba v hiši. Ferdo Forstner, kleparstvo, Sv. Lovrenca na Pohorju. (v)

16 letna deklica
ki ima veselje do trgovine, se želi izučiti. Ponudbe na upravo »Slovence« pod »Izredno marljiva« 8067. (v)

Vajenca
za mesarsko obrt, prednost imajo oni ki so se že učili, sprejme takoj: Edo Lenarčič, mesar, Dolnji Logatec. (v)

Radio
Radio »Amerikanec«
7-cevni, prvovrsten, poceni prodam. - Zrinsek, Rudnik 60. (i)

Službo dodeli

Mizarskega pomočnika
sprejme takoj I. Smole, Tacen, št. Vid nad Ljublj.

Čevljarskega pomočnika
zmožnega finega moškega dela sprejme Mohorič, Ljubno, p. Podnart. (b)

Krojaško pomočnico
in vajenico sprejemam takoj. Vera Pliberšek, Poljanska cesta 25. (b)

Pekovskega pomočnika
in raznašalca peciva - sprejemem. Vrečko Ignac, Leskovec pri Krškem. (b)

Otroško varuhinjo
zanesljivo, pridno, zdravo - sprejemem. Burger, Celje, Tavčarjeva ul. 8.

Fant
služi pri konjenici, priden, pošten, dobi boljše stalno mesto. Naslov v upr. »Slov.« pod 7980.

Čevljarskega pomočnika
za fine ženske čevlje - sprejemem. - Ponudbe na naslov: Hladnik Ciril, čevlj. mojster, Trbovlje.

Šoferja
za tovarni avtomobil išče spedijsko podjetje v Ljubljani. Nastop takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 8034. (b)

Veščega knjigovodjo
mlajšega, dobrega saldakontista s prakso, išče veletrgovina. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe upravi »Slovence« pod »Natančen in delaven« št. 7989. (b)

Ugledna tverda
išče zmožnega dobavitelja za večjo množino izdelanih desk in žilnih žebeljev za pomarančne zabojne ter papirja za zavijanje pomaranč. Ponudbe upravi »Slovence« Maribor pod »Eksport« 786/8016. (b)

Služkinja
z dežele, 18-22 let, zdrava, močna in poštena, dobi stalno službo pri trgovski družini v industriji. Ose, ki so vajene kuhinje, perila in otrok, imajo prednost. Ponudbe v upravo »Slov.« z zahtevkom plače pod »Poštena« št. 7901. (b)

Oskrbenik
za majhno posestvo, v bližini mesta, se sprejme. Pogoji: znanje slovenskega in nemškega jezika, dober sadjar, živinorejec in gospodar. - Ponudbe s prepisi pričevali je poslati v upravo »Slovence« pod »Oskrbenik« št. 7959. (b)

STOLI in parketi

REMEC-Co. KAMNIK

Domači delavci
Domač kapital
Domač les

Slastičarski pomočnik
samostojen, zmožen finega dela, se takoj sprejme. Ponudbe na naslov: Slastičarna Sijonija, Pankov (Novak), Murska Soba. (b)

Delavca
močnega, za prešanje olja in kmečkega dela - sprejemem. Oskrba, plača 300 din mesečno. Komar Avg., Seničica, Medvode. (b)

Korespondent
in knjigovodja, perfekten v slovensčini in nemščini, ki obvlada nemško in slovensko stenografijo, hiter strojeplasec, samski, mlajša moč, dobi službo. Dopise v upravo »Slov.« pod »Korespondent« 7960. (b)

Kuharica za vse
z dobrimi letnimi pričevanji, zanesljiva, 30-40 let stara, poleg slovenskega tudi nemškega jezika zmožna, se išče za zak. dvojico brez otrok v Mariboru za 15. junija proti dobri plači. Ponudbe se pošiljajo gospe Anderlik, ravnateljici soprog, Maribor, Tomšičeva ulica 22. (b)

Mizarskega pomočnika
tako sprejme Kladnik Cvetko, mizar, Mokronog

Mizarskega pomočnika
sprejme takoj Stigl Milan, Poljane 61, št. Vid nad Ljubljano. (b)

Kuharico
samostojno, mlado, okretno, sprejme kot praktikančino hotel Rokan, Selce na moru, poleg Crikvenice. (b)

Sirota brez staršev
iz krščanske hiše, stara nad 15 let, se sprejme takoj v pomoč gospodinjstvu. Poizve se pri Kern, Ljubljana, Komenskega 53.

Služkinja
vešča kuhanja, dobi službo takoj ali prihodnji mesec pri manjši družini. - Naslov v upr. »Slovence« pod št. 8101. (b)

Vzgojiteljica
s popolnim znanjem nemščine in z dobrimi pričevanji, išče primerno mesto pri boljši družini. - Cenjene ponudbe upravi »Slovence« pod »Vzgojiteljica« št. 7762. (b)

Podjetje Visung A. D.
v Beogradu, Karadjordjeva 81, sprejme mizarske delavce za izdelovanje pohištva. V postev pridejo samo dobri in vestni delavci, ki lahko nastopijo takoj. (b)

Služkinjo
vajeno samostojne kuhe in drugih hišnih del, staro okoli 30 let, sprejemem 15. junija k eni osebi. - Pismene ponudbe upravi »Slovence« pod značko »Zanesljiva 30« št. 7990. (b)

Praktikantinja
dijetične, z zadostnim kuharskim znanjem - se sprejmejo v Noorden-ovi dijetični kuhinji zdravilišča Rogaska Slatina. Pismene ponudbe na: Direkcija zdravilišča Rogaska Slatina. (b)

Za štajersko,
Prekmurje potrebujemo agilne gospode, gospodične za propagando. Dober in stalen zaslužek. Interesenti - malo kavicjo naj se osebno javijo v ponedeljek v hotelu Zamorec, Maribor. (b)

Izurjene šivilje
sprejme tovarna »Lana«, Gregorčičeva ulica 5. (b)

Perfektna kuharica
mlada dobi stalno dobro službo. Drogerija Hermes, Miklošičeva 30. (b)

Hlapca
h konjem takoj sprejme gostilna Zlate, Svetje pri Medvodah. (b)

Blagajničarko
jedilnošho in jedilnošho, z letnimi pričevanji sprejme takoj Hotel Orel, Maribor. (b)

Pečarski pomočnik
postavljač za štedilnike in stensko oblogo - se sprejme. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 8141. (b)

Frizerko
dobro moč, z vso oskrbo ali brez, z dobro plačo, išče za junij salon »Merlake«, Sv. Petra cesta 76, Ljubljana. (b)

Dekle
vajeno košnje in vožnje s konjem - sprejemem v službo. - Mesečna plača 300 din. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 7991. (b)

Organist
in cerkovnik v eni osebi se sprejme pri župni cerkvi v Ormožu. Prednost imajo veščaki v godbi na pihala. (b)

Služkinjo
priprasto, z znanjem nemščine, sprejemem. Ponudbe na upravo »Slovence« pod »Nemška Stajerska« 8055. (b)

Mizarskega pomočnika
za stavbno in pohištveno delo, dobro izurjenega - sprejme takoj Andrej Fajfar, Zeje, p. Podbrezje. (b)

Sedlarskega pomočnika
mlajšega ter pridnega učenca z vso oskrbo - sprejemem. Andr. Hribnik, sedl. tap. trg. usnja in kože, Prevalje. (b)

Mehanik
se išče za stalno mesto, po možnosti vojašine prost, z večletno prakso ter v stroki dobro izurjen. - Naslov v upr. »Slovence« pod št. 8025. (b)

Navijalko in šiviljo
izurjeno - sprejme Mila, Mestni trg 17. (b)

Dva krojaška pomočnika
za fina dela takoj sprejme krojaški salon Kovše, Slov. Konjice. (b)

Več mizar. pomočnikov
za furnirano pohištvo - sprejme Trebar Anton, mizarstvo, Zadruga, pošta Križje. (b)

Mizarske pomočnike
popolnoma samostojne v stavbnem delu, sprejme Franjo Vehovar, stavbno in umetno mizarstvo - Celje. (b)

Zasluzek
Vsaki osebi, družini nudimo stalni zaslužek doma. Plašite: Anos, Maribor. (r)

Lep zaslužek
nudimo potnikom, potnicam in upokojenecem v vseh krajih Jugoslavije. Dopise upravi »Slovence« pod »Zbiratelj« 8037. (z)

Zastopstvo
kakršnokoli sprejemem in jamčim z nepremičninami. Dopise upravi »Slovence« pod »180.000« št. 8044. (z)

Posestva
Stavbne parcele
ugodno prodam. Ivanka Friedrich, Celje, Breg 11

Dvostanovanjsko hišo
prodam zaradi odhoda. - Bernekerjeva 29, Zelena jama. (p)

Prodajam travnik
na Viču, na Blatih, iz proste roke, meri 19.526 m². Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7853. (p)

Parcelo
800 m² blizu draveljske šole prodam za 36.000 din. Vodovod na parceli. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 7811. (p)

Polovico vile
poseben vhod, ločen, lep, urejen vrt, skoraj v centru Ljubljane, prodam ali iščem posojilo. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 7592. (p)

Naprodaj
je novejša dvostanovanjska hiša s sadnim, zelenjavnim in cvetličnim vrtom na lepem kraju v D. M. v Polju. Poizve se pri Kukovica J. (p)

Lepe stavbne parcele
parcelacijski načrt odobren, od 500-700 m², prodam (tudi na mesečne obroke). - Poizve se: Škrbine, Vižmarje, pod Klancem. (p)

Rentabilna podjetje
odlično vpeljano, z modernim pohištvenim, v večjem kraju Slovenije - zaradi družinskih razmer naprodam. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Ugodna prilika« št. 7671. (n)

Štiristanovanjsko hišo
novi, masivno zidano, podkleteno, lep vrt, davka prosto, z nekaj hipoteke, na periferiji mesta, ugodno naprodam za 140 tisoč dinarjev, letni dohod 15.000 din. - Nasipna št. 80, nasproti tovarne, Pobrežje, Maribor. (p)

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno najbrže in pošteno - Cesta 29. oktobra št. 4, telefon 87-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. - Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za navete brezplačno na razpolago.

Izredna prilika
za varno naložitev denarja je, ako kupite parcelo na prometnem kraju v tameri 2000-5000 m², ob državni cesti, z vodovodom in elektriko, po ugodni ceni in ugodnimi plačilnimi pogoji. - Vižmarje 59. (p)

Prodajam hišo z gostilno
žago in mlinom na turbinski pogon; zraven je lep vrt; tik postaje in šole. - Naslov se izve v upr. »Slovence« pod št. 8093. (p)

Posestvo
mlin z žago venecijanko na 4 lste, poleg lepo posestvo, v industrijskem kraju, zaradi bolezni naprodam. Poizve se pri J. Oražem, Moste-Ljubljana

Novozidana hiša
13% donosna (10.800 din letno), v industriji, predmestju naprodam za 58.000 din, 30.000 vknjižbe - in se tri hiše po 30.000 do 45.000 din. Informacije: Postržin, Pobrežje, Gosposvetska 56, Maribor.

Hiša z gostilno
trafično, hlevom, sadonosnikom, njivo blizu Maribora naprodam. Cena din 72.000 ali najemnina din 250 mesečno. - Ponudbe upravi »Slovence« Maribor pod »Izletišče« 787 št. 8018. (p)

Vila
nad 4 leta drevja prosta, 4 sobe, kuhinja, kopalnica, veranda, terasa, kleti, sadni vrt itd., naprodam. Maribor, Meteljkova ulica 23. Natandnejša pojasnila v Mariboru, Pregljeva ul. 4. (p)

Trgovska hiša
z lepimi lokali in več kompletnimi stanovanji v najbolj prometnem centru Maribora, z letnim donosom nad 100.000 din netto, zaradi družinskih razmer naprodam. Ponudbe upravi »Slovence« Maribor pod »Redka prilika 786« 8133. (p)

Prodajam posestvo
z gospodarskim poslopjem, travnikom, njivo in lepim gozdom. Sadovnjak zasajen s 1000 drevesi raznega žlahtnega sadnega drevja. Redi se lahko 10 do 12 glav živine in toliko prašičev. 25 minut od postaje in šole, v hribu. Naslov v upr. »Slovence« pod št. 8094. (p)

Prodaja zgradb
za rušenje in materiala že porušenih zgradb. Od nekdanje svojine Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani na Tyrševi cesti 35 se prodajo posamezne zgradbe za rušenje, tako da kupci zgradbe porušijo in material odpeljejo. Proda pa se tudi od že porušenih zgradb: zidna in strešna opeka, les, okna, vrata, tračnice, tračnice, betonsko železo in nasipni material. Na razpolago je tudi ključavnica, črasko orodje. Interesenti naj se javijo na licu mesta, kjer dobe informacije. (p)

VELIKO INDUSTRIJSKO PODJETJE

išče za vzdrževanje in redno pogonsko službo svojih vodov visoke napetosti in transformatorske postaje

DVA IZVRSTNA ELEKTROTEHNIKA

Interesentje morajo imeti fakultetsko izobrazbo (elektrotehnični oddelek) in vsaj pet let prakse ali dovršeno srednjo tehnično šolo (elektrotehnični oddelek) in vsaj osem let prakse v ravnanju z elektrotehničnimi napravami visoke napetosti; biti morajo jugoslovanski državljani, popolnoma zdravi, ne smejo biti starejši od 32 let, vojaška dolžnost mora biti opravljena.

Prošnjam je treba priložiti sliko, (ne čez leto staro) kratek lastno-ročno pisan življenjepis in vse podatke, s katerimi se dokazuje odgovarjajoča praksa. - Tako opremljene je treba poslati najkasneje do 5. junija 1939 pod št. 53240 na PUBLICITAS d. d. Zagreb, liica 9

ŽOLČNI KAMENČKI
Znani SALVAT OAJ proti solnim kamenčkom in bolečinam žolčnega mehurja se dobiva pri glavnem zastopniku: Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17. - Prospekti o zdravljenju pošiljamo zastonj. O. r. S. br. 27870-1936. Rn. 3487.

Posestva

Prodaja hiše

in velike prostore za skladišča ali obrt. Tomačevo št. 25, Moste pri Ljubljani. (p)

Krasna stavbna parcela
ograjena, zasajena, 600 ali 900 m², pri Stodolu, poceni naprodaj. Polzeve: Mariborska ul. 29-I. (p)

Hiša

naprodaj v Malenškovi ulici 4. — Informacije se dobe pri upravi »Slovenca« pod št. 8084. (p)

Tristanovanska hiša
naprodaj, 30.000 din takoj, ostalo po dogovoru. Kodeljevo - Stepanja vas št. 125. (p)

Rentabilna hiša

večstanovniška, v Ljubljani, je po zelo ugodni ceni naprodaj. Pristavec Franjo, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a. Tel. 23-81. (p)

Dvostanovniška vila
na cesti v Rožno dolino ugodno naprodaj. Hipoteka 100.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8050. (p)

Parcela na Rožniku
segajočo od vrha Rožnika preko Večne poti, zelo ugodno prodaj. Informacije pri »Posest«, Miklošičeva 4. (p)

Stavbno parcelo

15 minut od postaje Medvode, prodaj. — Istotam prodaj gozd. Naslov po ve upravi »Slovenca« pod št. 8090. (p)

Hiša

za 2.100.000.—

in zelo povoljna hipoteka. Dohodek točen 340.000.—. Zelo impozantna palača z več lokali in stanovanji najmodernejšega komforta, ki dajejo najboljšo jamstvo za dobro in varno naložitev denarja. (p)

za 750.000.—

in 300.000 hip. Izredno lepa in solidno zgrajena hiša. Prilije in 4 nadstropja z lokali in najmodernejšimi komfortnimi stanovanji z etažno kurjavo. Donosa 10% dohodkov na vložen kapital. (p)

za 480.000.—

in 270.000 hip s 6%, dohodek 80.000. Nova, prvovrstno zidana, iz prilije in 2 nadstropij z zunanjo strani, in dvorišča prilije in 3 nadstropja, s stanovanji najmodernejšega komforta. (p)

POZOR! Našim kupcem preiskujemo najboljšo kupovino, s svojim solidnim delom in veliko izbiro hiš, ki jih imamo v izključni prodaji po zelo nizkih cenah. (p)

CENTRALNI ZAVOD
palača »Ta-Ta«, vhod iz Obličjevega vena 38. Tel. 25-7-66, Beograd. (p)

Enonadstropna hiša
tristanovniška, z dobro izločeno pekarjo naprodaj. Zaloška 119. (p)

Enodružinsko hišico
poleg cerkve, šole, na periferiji Ljubljane, prodaj za 62.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8154. (p)

Krasna vila
z gospodarskim poslojem (z garažo itd.), s krasnim vrtom, v bližini dež. bolnišnice naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8154. (p)

Zidano hišo
mali vinograd, sadje, takoj prodaj za 7000 din. Dečna sela št. 49, postaja Brežice, Pojasnila Ajdani, Sokolska 11, Beograd. (p)

Posestvo
38 hektarov, z vsemi gospodarskim poslojem, vse njive obsejane, posetve za 40 mernikov, redi se 10 glav živine, naprodaj za 40.000 din. Pojasnila daje I. Dornik, Jagnjenica, Radeče pri Zidanem mostu. (p)

Vnajem

ISČEJO:
Dva svetla prostora
za pisarno isčem za takoj ali pozneje. Prednost ilirska ulica ali v bližini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8047. (m)

ODDAJO:
Na Bledu
v centru oddam lokal. Kolman Leopold. (n)

Lep lokal
za specerijo ali kaj podobnega, s stanovanjem, ugodno oddam. Tyrseva cesta 124. (n)

Prostor
v sredini mesta, za mirno obrt ali komisijsko skladišče — se takoj odda. Kolodvorska ulica 11. (n)

Špecerijški lokal
s stanovanjem — oddam starejši žene, ki ima obrt. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Najugodnejše« št. 7880. (n)

Mesnico,
klavnično, stanovanje in hlev dam v najem, najrajši samcu. Informacije daje uprava »Slovenca« pod št. 8043. (n)

Lokal
za vsako obrt, posebno mehanično ali trgovino, se ugodno odda v najem v Domžalah, Ljubljanska cesta 92. (n)

Gostilno in mesarijo
z ledenico, klavnično, tujskimi sobami, v bližini tople pri Celju, se ugodno odda. Pojasnila daje: Rustija, Celje. (n)

Tovarniške prostore
v Ljubljani, primerne za vsako industrijo, oddamo s 1. julijem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7870. (n)

Gostilna in mesarija
dobro izloča, se zaradi bolezni takoj odda v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8146. (p)

Prostore
velike, suhe, v pritličju in I. nadstropju, primerne za skladišče, večjo obrt ali industrijo, oddamo s 1. junijem ali pozneje. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 7868. (n)

Mesarji, pozor!
V našem dam zastoj za tri leta mesnico, klavnično, sušilnico in ledenico. Založiti je treba 3000 din kavcije. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 8017. (n)

Restavracija
pri kolodvoru v Šibeniku, lokal z dvema prostoroma za goste, štirisobno stanovanje, kuhinja, pralnica in ostali stranski prostori, električna razsvetljava, vodovod, kanalizacija itd. — se odda zaradi bolezni pod zelo ugodnimi pogoji takoj v najem. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod sifro »Restavracija« št. 7889. (n)

Stanovanja

ISČEJO:
Za julij — avgust
iščem stanovanje 4—5 sob z uporabo kuhinje na višini okrog 800 m. Ponudbe poslati na Benz, Zagreb, Dvorničičeva 39. (n)

Letno stanovanje
v hišici ali vili na deželi, komfortno opremljeno, iščem preko poletja v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirni kraj« št. 8103. (L)

ODDAJO:
Enosobno stanovanje
oddam. Florijanska ulica št. 3/II. (n)

Stanovanje
sobo in kuhinjo, oddam. St. Vid nad Ljublj. št. 92. (n)

Dvosobno stanovanje
lepo, oddam. Šiška, Milčinskega 24. (n)

Stanovanje treh sob
na Miklavškem hribu, vila Cairo v Celju, se odda. (n)

Dvosobno stanovanje
s pritlikinami in vrtom oddam v Domžalah, blizu kolodvora. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8095. (n)

Enosobno stanovanje
oddam v pritličju ali v podstrešju za 300 ali 200 din mesečno. Glince, cesta XIII. št. 9. Pojasnilo Karlovska c. 3, pritličje. (n)

Prosto stanovanje
s hrano nudim starejši, solidni, samski žene, ki lahko pomoč pri gospodinjstvu. — Ponudbe pod »Upokojenka«. (n)

Dvosobno stanovanje
s kabinetom, komfortno, z vsemi pritlikinami, sončno, v centru, v novi hiši, oddam za takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj št. 1.« (n)

SOBE

ODDAJO:
Prazno sobo
oddam. Trata št. 21, pri St. Vidu, pri tramvajski postaji. (n)

Sobo
z dvema posteljama, ev. tudi s hrano, s posebnim vvhodom — takoj oddam. Bohoričeva ulica 9. (n)

Prazno sobo
takoj oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8073. (n)

LETUVIŠČA

Učitelji, pozor!
Ne zamudite izkoristiti ugodnega letovanja, da si najamete zasebno vilo na morju za celo družino. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8024. (L)

Popolno oskrbo
z dobro hrano in to v bližini žel. postaje, cerkve in gozda, iščem za dve osebi za daljšo dobo v mirnem kraju na Gorjskem. Ponudbe s cenno je poslati v upravo »Slov.« pod sifro »Prijetne počitnice«. (L)

Obrt

Slikarstvo — pleskarstvo
V. Zveglj, Čopova c. 1. Novi vzorci! Cena vsem dostopna. (t)

Trajne kodre
z najnovejšim aparatom »Wella 1939«: Salon Pajdaš, Brežice. (r)

Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču). (l)

Franc Jager
čapetništvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 17. telefon 20-42

Velika zaloga vseh vrst žimnice, otoman, najmodernejših couch-zof. — V zalogi vedno vseh vrst žima, gradl za modroce, blago za prevleko pohištva itd. — Solidno delo! Točna postrežba! Konkurenčne cene!

Razno

Potniki
ki nimajo svojih avtomobilov! Vožnje prevzame avtopodjetje Ivanc — St. Jernej. (r)

Gumbnice, gumble, entel, ažur, monopres
Matek & Mikeš
LJUBLJANA
Franciščanska ulica

Za Binkošti

125°-
165°-
150°-
135°-
175°-
150°-
55°-
48°-

Peke

Kupimo

Cunje
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčje volno, govejo diako (arovec) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih cenah

A. KAJFEŽ
trgovina s urami in zlatino precizna delavnica za popravila vankovratnih ur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Nekaj kosov valjčnikov
iz trde litine, kupim. — Ponudbe na Ivan Prešern, tov., Kranj. (k)

Pisalni stroj
malo rabljen, kupim. Ponudbe z opisom in navodbo znamke itd. v upr. »Slov.« pod št. 7977. (k)

Bolniški voz
z gumičevimi obroči kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bolniški voz« št. 8028. (k)

Staro železno ograjo
dolgo 24 1/2 m, višine 1 m kupimo. Pismene ponudbe na: Kolmann, Ljubljana, Mestni trg. (k)

Damske in otroške jopice

po 12 dinarjev dobite pri TRPINU, Vetrinjska ulica št. 15 — Maribor.

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemo vsaka slovenska hiša. — En poskus Vas bo o uspehu prepričal!

Botri - botrice

za Vaše birmance: molitvenike, rožne vence, mirtine venčke, šopke, trakove, ročne torbice itd. kupite najceneje v trgovini
H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Aleksij Polipenko:

Ukrajina joka . . .

»Dobro vem,« si je dejal, »da ti ljudje ne poslušajo razlogov pravičnosti in ne zastopajo pravice. Toda štel sem si v dolžnost, da sem jim to povedal. Kdo pa bi sicer imel pogum? Naj pride kar hoče, vse izročam v božje roke.«

K posvetovanju je poklicalo sodišče tudi čekinega komisarja in preiskovalnega sodnika. Dolgo so razpravljali. Gotovo bi bilo zanje lažje, da bi obsodili župnika na smrt, pa tedaj ne bi dobili cerkvenih zakladov. Glede Nikandrovega predloga, da bi njemu samemu prepuščali s cerkvenim zakladom oskrbovati gladijoče, so se čekisti le smejali. Čeka je hotela zaklad, gladijoči je niso brigali.

Župnika Nikandra so poklicali v dvorano, da bi mu razglasili razsodbo. Pred njegovimi očmi so se podpisovali, potem je predsednik bral:

»Sodni stol izredne komisije mesta Vinice je 2. septembra 1922. leta razpravljal o zadevi prebivalca vasi Volovodvke, tovariša B. Nikandra. Kriv je, da je skril cerkveni zaklad cerkvene občine v Volovodivki, ki bi moral biti zaplenjen, in da se je pred sodnim stolom izkazal kot nasprotnik sovjetske sile. Zato ga je obsodil na najvišjo kazen, na ustrelitev.«

Predsednik je pogledal na župnika Nikandra in nadaljeval: »V zvezi s to obsodbo moram sporočiti, da je izvršitev odgodena za osem in štirideset ur, da bi obsojenec imel priliko, svoje dejanje še enkrat premisliti in preudariti, če ne bi vendar končno izročil cerkvenih zakladov predpisnemu uradu in na ta način pripomogel blažiti glad.«

V tem smislu je predsednik še po zaključku razprave priporočal župniku Nikandru, toda župnik mu niti odgovoril ni.

29

Prvo čustvo, ki ga je napolnilo, je bilo čustvo veselja. Upal je končno zadobiti večni mir.

Sklenil je, da bo oba dneva, ki sta mu še ostala, premolil in prosil Odrašenika za odpustanje svojih grehov.

Moči župnika Nikandra so bile izčrpane od razburjenj vsega dne. Komaj je poizkusil, da bi se zbral in obrnil svoje misli na Boga, ga je premagala trudnost in je zaspal.

Zaspanjal je. Vozil se je v čolnu po brezmejnem morju. Valovi so bili nemirni, čoln se je nagibal. Bal se je, hotel je zakričati, pa ni mogel. Naenkrat se je gladina umirila, veter je pojenjal, mirno se je čoln gugal in plaval po rahlih valovih. Voda je bila čista, da je videl v njej svojo podobo.

Hipoma je zaslišal od daleč godbo, bili so čudoviti napevi, kot jih še nikdar ni slišal. Čoln je plaval naprej in naenkrat je zagledal pred seboj otok, ves poraščen z gozdom. Velike, lepo raščene palme in rastline čudnih oblik so se pele kvišku, veter mu je nosil nasproti vonj krasnih cvetic. Počasi se je bližal celini, godba je postajala vedno glasnejša. Na obali je videl ženo, stala je med cveticami v beli obleki. Mahala mu je, kakor da bi ga vabila, naj hitreje vozi. Veselo mu je udarjalo srce, z vsemi močmi je veslal. Glej, žena na obali je bila njegova žena. Slišal je njen glas: »Vozi hitreje! Pridi na ta lep otok! Ze dolgo te čakam. Tu ni več žalosti ne bolečin.«

Čoln je trčil ob celino, skočil je na breg in pozdravil ženo. Nikdar ni bila tako lepa. Nobene gube ni imela na obrazu, koža ji je bila nežna kakor rožni listi, obleka se je bleščala kot sneg ob hudem mrazu, če nenadoma posije sonce. Godba je neprestano igrala čudovite napeve, vse je bilo lepo, tako nepopisno lepo.

Nikander se ozira okoli, od kod prihaja tako čudovita

godba, pa ne opazi nikogar razen svoje žene, in ko hoče urno stopiti do nje, da bi ji podal roko, izgine.

V istem trenutku se je Nikander prebudil. V ušesih mu je zvenela godba. Toda cvetlični vonj je izginil, draži ga grd duh: amonijak! Takoj nato začuti bolečino ob ušesu in odpre oči. Pred njim stoji zdravnik. Pod nos mu drži steklenico amonijaka in ga vleče za ušesa. Z boleznim vzdihom se je Nikander popolnoma prebudil. Videl je za zdravnikom stati dva čekista na povedali so mu, da ga hočejo zaslišati v pisarni Čeke.

Počasi se je jetnik podal na pot. Kot svinec so mu bile težke noge in glava ga je bolela. S čekistoma ni mogel držati koraka, vedno znova sta ga morala priganjati.

Tedaj se je spomnil na sanje. »En dan je že minul,« si je mislil, »jutri pride smrt.« Svoje žene ne bom več videl in bo gotovo tudi ona umrla, ko bo zvedela, da nisem več med živimi. Toda srečala se bova v onostranstvu in to je ono, kar so mi sanje hotele povedati. Da, jutri pride smrt, ne bojim se je, pa sem vendar nemiren. In glavobol me muči. Oh, tako sem utrujen, komaj se še vlečem.«

Čekista sta mu od časa do časa dovoljevala, da se vse del na tla temnega podzemeljskega hodnika; težko je dihal in zbiral je moči, da je prišel dalje.

Pri tem so se njegove misli vračale k sanjam. »Čudovito je, Nina,« si je dejal, »da si me tako potolažila. To se mi zdi kot poslovljni poljub. Težko bi mi bilo umreti, ne da bi se poslovil od tebe. Oh, bila so lepa leta, ki sva jih preživela ob najinih vernikih!«

Župnik Nikander je pričel razmišljati. Zbrati se je hotel in misliti le na Boga in onostranstvo, toda njegove misli so hitele zopet drugam.

Na hitrostni dirki Št. Vid—Medno dne 18. maja 1939 dosegel najboljši čas dneva

Prvi v kategoriji 350 ccm:

NSU

Ogled brezobvezen!
Stalna razstava!
IGN. VOK, LJUBLJANA
Tavčarjeva 7

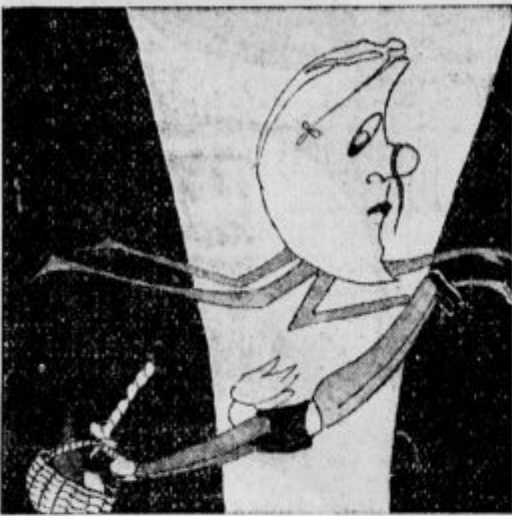
PUCH

Otroški kottiček.

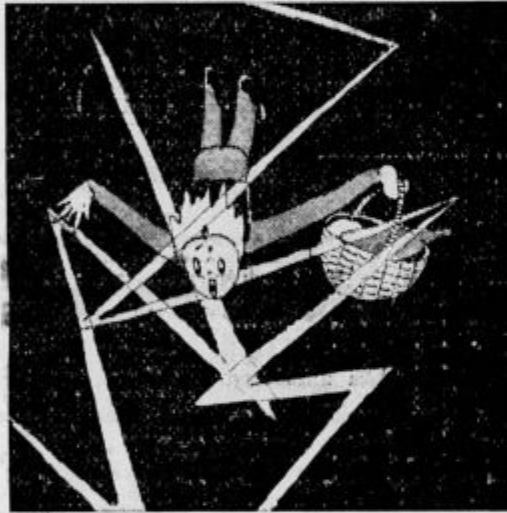
48

Konči Ahačič

Nosan in Zalika

Ze drži košarico, že hoče odvezati trak, s katerim je privezana na kito, ko se — joj, prejoj — kita izpukne in Krasan zleti s košarico z Lune in pada sredi ognjenih zubljav v ognjenik. Luna, ta hinavska deklica, si je namreč iz same ničemurnosti po zadnji modi pripela kito, a Krasan je mislil, da je prirasčena. Zdaj se je zaponka odpela in huda nesreča je bila tu.

Sama leži onesveščena Zalika na Luni, uboga revica! Krasanu pa je še vse bolj hudo! Med sikajočimi bliski pada s polno košarico v ognjeniško žrelo. Vsi laski so mu od groze naježeni, srček pa žalosten do smrti: »Ljubljena moja Zalika, zapustil sem te! Zdaj na celem svetu ni več sreče za me.«

V naši podružnici v Kranju

(pri vhodu na novi most) lahko dobite vsa pojasnila glede inseratov. Podružnica sprejema tudi vsa naročila za časopise.

NAJPOGOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

ZAHTEMITE BRESPLAČNI CENIK

HÖHNER

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB NIKOLIČEVA 10

Javna dražba

Tvrška ABC priredi v ponedeljek, 22. maja ob 14. uri v Ljubljani, Frankopanska ulica št. 9, prostovoljno razprodajo raznega pohištva, porcelana, steklenin in nešteto drugih uporabnih predmetov ter vabimo cenjene interesente na udeležbo k prodaji.

Ni vas bilo malo, ki ste spremili našega

Mirkota

na zadnji poti. Prišli ste, ker ste ga ljubili. Iskrena vam hvala. G. Deržaj in g. Cargo: vaših prijateljskih poslovilnih besed ne bomo nikdar pozabili. Povedali ste, kar Mirko povedati ni več mogel. G. Lampič: bili ste mu že v življenju naklonjeni, tudi vam iskrena hvala.

Družina Potokarjeva.

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, Juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 2

Prodamo

Žensko kolo

in mosko, šivalni stroj
prodam. Marencičeva 3.
Zorc. (1)

Ledenico

veliko, dobro ohranjeno,
prodam v mlekarni, Ilir-
ska ulica 15. (1)

Žgano apno

garantirano dobro, dobi-
te pri I. Časl. Radmirje,
Savinjska dolina. (1)

Lepo birmansko oblekco
črn kostum ter razno po-
hištvo prodam. — Šašel,
Kotnikova 13. (1)

Tricikelj

ugodno napredaj. — Nosl
do 300 kg. — Riharjeva
ulica 6, Ljubljana. (1)

Odprodaja

vseh vrst čevljev po niz-
kih cenah zaradi presele-
itve. — »Triumf«, Kolo-
dvorska ulica 11. (1)

Luksuzno kolo

najboljše znamke — in
radio zelo poceni napre-
daj. Sternad, Ljubljana,
Zabjak 6-I. (1)

Pisalni stroj

znamke »Triumph«, sko-
raj nov, poceni napredaj.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 8125. (1)

Fotoaparat Voigtlander
6 x 9, popolnoma opre-
mljen, za film in plošče,
poceni prodam. Matetič,
Ljubljana, Groharjeva 3.

Moške srajce

velika izbira, že od 14 din
naprej, spodnje hlače od
9 din naprej. I. Tomšič,
Sv. Petra cesta 38. (1)

Železna pultna blagajna
in tovarni vozovi napre-
daj. Poizvedbe: Gradbe-
na pisarna, Rimska ce-
sta 2-I. (1)

Pohištvo

vse lastnega izdelka, ku-
pite najceneje pri Andrej
Kregar, Št. Vid n. Ljub-
ljano, poleg kolodvorov.

Napredaj:

ca 3000 litrov prvovrst-
nega rizlinga po 5 din,
in 1000 litrov najboljšega
jabolčnika po 3 dinarje.
Rajakovič, Slov. Konjice,
Vešenik 8. (1)

Anker šivalne stroje
tudi druge znamke in
rabljene z okroglim čol-
niškom, krojaške in čev-
ljarske od 300 din naprej
prodaja Triglav, Reslje-
va 16.

Triglav kolesa

prvovrsten material, to-
varniška garancija — in
druge znamke najceneje
tudi na obroke prodaja
Triglav, Resljeva 16. (1)

Več otroških vozičkov
modernih, sportnih in
globokih, poceni napre-
daj pri »Promet«, naspro-
ti križanske cerkve.
Stare jemljemo v račun.

48 koles

popolnoma novih, in več
vsakovrstnih rabljenih —
zares poceni napredaj pri
»Promet«, nasproti kri-
žanske cerkve. (p)

»Pfaff« in »Singer«
šivalne stroje, pogrezljive,
in več raznih drugih
prav poceni napredaj pri
»Promet«, nasproti kri-
žanske cerkve.

oglas

Slovenč - gotov uspeh!

Pohištvo

Mreže

za postelje najceneje pri
Andlovic, zaloga pohištva,
Komenskega ulica 34. (1)

Modroce

posteljne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne, divane in tapetniške
izdelke nudi najceneje

Rudolf Radovan

tapetnik - Mestni trg 12
Ugoden nakup morske
trave, žime in cvilha
za modroce ter blaga za
prevleke pohištva.

Razno pohištvo

in kauč zaradi odpotova-
nja po ugodni ceni pro-
dam. Frank Zajc, Zgor.
Šiška, Brejčeva ulica 8,
Ljubljana VII. (5)

MODROCE

otomane,
kauče itd.
dobite po-
ceni in so-
lidno pri

Ivan Habič-u

tapetnik
Kopitarjeva ulica 1
nasproti »Ničman«

Modroce

peresnice (federmodroce)
in otomane, fotelje, kau-
če, mreže ter vse tapet-
niške dela — izvršujemo
po najnižjih cenah. — F.
Sajovic, Ljubljana, Stari
trg št. 6. (5)

Modroce

vrhne in spodnje,
mreže, posteljne odelje in
perje puh najceneje
v veliki izbiri prodaja

SEVER, Marijin trg 2

nasproti
franciškanske cerkve.

Auto-motor

Več motornih koles

175 ccm, v prav dobrem
stanju — ima napredaj:
Krmelj, Celovška c. 141.

DKW motorno kolo

200 ccm, zelo dobro ohran-
jeno, zelo poceni napre-
daj. Sternad, Ljubljana,
Zabjak 6-I. (f)

Motorno kolo

»Phänomen«, 100 ccm —
novo, napredaj. Ponudba
A. Bohine, Trata, p. Go-
renja vas. (f)

Chevrolet

šestcilindrski, v brezhib-
nem stanju, ugodno na-
predaj. Poizve se: Frank
Zajc, Zg. Šiška, Brejčeva
ul. 8, Ljubljana VII.

Motorno kolo

s prikloplco, znamke Mo-
tosako, v dobrem stanju,
750 ccm, prodam pod ce-
no zaradi odhoda k vo-
jakom. Vprašati: Palmo-
čeva ulica 41, v trgovini
Bačun Franjo, Zagreb.

Tempo

Mali tovarni avtomobili
tri in štirikolesni, nosilnost
750 in 1000 kg. Izredno
ekonomični in ceneni pri-
speli iz Hamburga.

Zastopstvo »LUSTRA«

V. LAZNIK
LJUBLJANA, Gosposvetska 8

STROJI

Pletilni stroji št. 8

in drugi napredaj. Hau-
sild, Tovarniška 27. (1)

Zračni kompresor

kupim. Ponudbe na Ivan
Prešern, tov., Kranj.

Stroj za obračanje sena

dobro ohranjen, prodam.
Ivan Pezdír, Brezovica
št. 27.

Stroj za entlanje

malo rabljen, kupim. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 8046. (k)

Dinamo stroj

220 V, 11,5 Kw, dobro
ohranjen, prodam. Mihelič,
elektro, Ljubljana, Borš-
tnikov trg. (1)

Strojno napravo

za prežanje lanenega
olja, v dobrem stanju —
kupim. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Preša« 7969

Kupimo

takoj stroj za oblanje,
tračno žago in zračni
kompresor na električni
pogon — po ugodni ceni.
Ponudbe na: Razvoj, p.
Videm-Dobrepolje. (k)

Električne varilne aparate

vam nudi najceneje Fur-
lan, Črnuče pri Ljubljani.
Svetujemo vam, da se
pred nakupom kakršnega
koli varilnega aparata
posvetujete s Furlanom,
ker s tem si lahko mnogo
prihranite.

Mizarji!

Velika pošiljka najmo-
dernjših strojev je na
poti in bo od 3. do 12.
junija razstavljena delo-
ma na velesojmu, delo-
ma pa v Franciškanski
ulici 4. Pridite in ogledajte
si veliko izbiro. Dovžan
Ivan, Ljubljana, Franči-
škanska 4.

Objave

H.

25. 5. (r)

Obžalujem

in preklicujem žaljivke,
izrečene g. dr. Povsetu
Martinu, župniku kostel-
skemu, ter se zahvalju-
jem, da je odstopil od
tozbe. Rojs Karl, župan,
Rogatec. (o)

Pouk

Oblastv. koncesionirana

šoferska šola

za poklicne šoferje in
amaterje

I. GABERSČEK
bivši komisar za šofer-
ske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon 23-28

Prihodnji

prikrojevalni tečaj

za vsa damska oblačila

se bo vršil

od 1. do 24. junija 1939.

Vsa tozadevna pojasnila

dobite na oblastveno

dovoljeni krojni šoli

TEODOR KUNC

Ljubljana

Aleksandrova cesta 5/II.

Izivali

Breja kobila

temna prama, stara 4 le-
ta, je napredaj ali se za-
menja. Skrlj Jože, Kleče
št. 9, Ježica. (j)

Predno kupite kolo

Oglejte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk.
Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa 12 (dvorišče).

POHIŠTVO!

E. ZELENKA

tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme

Ob modernizaciji našega podjetja Vam
nudimo po izredno nizkih cenah najno-
vejšje modele spalnic, jedilnic, kaučev,
madracov, preprog itd. Obrnite se zaup-
ljivo na nas in prepričajte se sami o
nizkih cenah in solidni izdelavi.
Dobite pa tudi vse na obroke!
Ob modernizaciji našega podjetja Vam
nudimo po izredno nizkih cenah najno-
vejšje modele spalnic, jedilnic, kaučev,
madracov, preprog itd. Obrnite se zaup-
ljivo na nas in prepričajte se sami o
nizkih cenah in solidni izdelavi.
Dobite pa tudi vse na obroke!
MARIBOR, ulica 10. okt. 5

Restavracija Klemenčič (prej Galjot)

Duplica pri Kamniku (nasproti tovarne Remec-Co)

nudi cenj. občinstvu izbrana štajerska, dolenska in dalmatinska vina, dobra
kulinarija, vedno topla jedila na razpolago. — Krasen senčnat vrt, balinišče. —
Sobe za tujece. — Cene solidne, postrežba točna. — Se priporoča gostilničar,
(Lepa izletna točka, krasen razgled na Kamniške planine, lepi izprehodi, avto-
busna in železniška postaja. — Sprejemajo se tudi letoviščarji.)

ALEKSANDROVO

na otoku Krku je znano in priljubljeno kopališče domačega in tujega občin-
stva, ki išče sonca, morja in miru. Peščeno kopališče je zelo primerno za
otroke in neplavalce. Ljubitelji ribolova in jadrnanja imajo dnevno priliko za
lepo zabavo. Prijetni so sprehodi po obrežnih potih okoli zalivov. V hotelih
popolna oskrba z vsemi taksami in postrežbo vred Din 45 do 55.

Informacije daje turistični odbor.

HOTEL FRANKOPAN vodilno poslojpe v mestu. Dunajska kuhinja. Oskrba
taksami in postrežbo vred 55— din v sezoni. Prospekte zaston 1

„KUBO“ brzoparilniki

z bakrenim ali jeklenim v ♦ Kotli za žganjekuho

vseh sistemov, kakor tudi pralni kotli, bakreni in aluminijasti kotli za
sadne soke, filtri za vino, tovarniške naprave itd. najceneje pri trdki

„KOTLARKA“ družba z om. z. LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 23
Telefon 37-02 Zahtevajte prospekte!

Vsem, ki ste naši zlati mamici izkazali v boleznih
in ob smrti toliko nežne ljubezni, jo obsuli s
cvetjem in spremili na njen poslednji domok,
iskren: Bog povrni!

Ljubljana 20. maja 1939.

Albertovi

Weekend stanovanjsko hišico

Vam zgradi od
din 30.000— dalje,
preskrbi; načrte,
gradbenodovoljenje,
nakup parcel;
Sv. Križ, Dovje-Moj-
strana, Gozd-Mar-
tuljek, Kranjska
Gora, Podkoren,
Rateče-Planica, Bled
in vsa Bohinj, okolica

Priloga se za vsa v stroko spadajoča dela

Informacije:

Petkoš Ivan,
Jesenice-Fužine

Novootvorjeni moderen

HOTEL »UNION PALAS«

Telef. 28-8-49 **BEOGRAD** Kosovska 11

Apartmani, sobe s kopalnico in telefonom
Zmerne cene

IGNJAT PETROVIĆ, hotelir
dolgoletni bivši portir hotela „Srpski Kralj“

Vzajemna posojilnica

P. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7
poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove
vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Zahvala

Vsem, ki ste spremili našo nepozabno

Ivanko Ulčar

na njeni zadnji poti in jo obsuli s cvetjem, iskrena hvala.

Žalujejoči ostali.

V globoki žalosti javljamo žalostno vest, da nam je pre-
minula naša dobra, blaga soproga, mama, sestra in teta, gospa

Marija Ramovš roj. Kremžar

soproga železničarja v pokoju

Pogreb blage pokojnice bo v nedeljo, dne 21. maja 1939,
izpred hiše žalosti, Zaloška c. 35-a, na pokopališču k Sv. Križu.
Ljubljana, 20. maja 1939.

Globoko žalujejoči:

Karel, soprog, Drago, sin; Urška, nečakinja in ostalo sorodstvo

Umrli nam je naša ljubljena mamica.

Vincencija Puppsi roj. Stuchly

učiteljica v pokoju in posestnica

v 81. letu starosti. Pokopali smo jo dne 17. maja na domačem

pokopališču.

Pokoj njeni blagi duši!

Košana, dne 17. maja 1939.

Otroci:

Viljem, Stefanija, Elizabeta, Justina por. Fürst, Alojzij, Marija
por. Justin, Ivan in ostali sorodniki

SLABE VOLJE STE?

Vedite, da britje lah-
ko postane prijetno
opravilo, če uporab-
ljate WILLIAMS
kremo za britje, a po
tem osvežite kožo z
nekaj kapljicami
'AQUA VELVA'.
Dobiva se v vseh bolj-
ših strokovnih trgo-
vinah.

Za britje

WILLIAMS

Prodamo

Najugodnejši nakup

moških oblek nudi
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana. (1)

Dva para smučí

moške in damske, s stre-
mení, skoraj nove, pro-
dam. Rožna dolina, cesta
IX. št. 29. (1)

Usnje

iz tovarne »Indus«, na
veliko in malo, po naj-
nižjih cenah — samo v
Ljubljani, Fügnerjeva 3,
(prej Škofja ulica). (1)

Za birmance in birmanke

priloga ročne torbice,
denarnice, aktovke, no-
gometne žoge, nahrbtnike
itd. Ivan Kravos, Mari-
bor, Aleksandrova c. 13.

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim
sladkorjem vkuhan — se
dobi na malo in veliko v
lekarni dr. G. PICCOLI -
Ljubljana, nasproti »Nebo-
tičnika«.

Rabljen inventar

kakor omare, stelaže za
manufakturo, izložbene
omare, pisalne mize, par-
ni stroj, črpalke, stekle-
ne balone, šoke, vrata,
tehtnico, uteži, trikotelj
itd. prodaja Gospodarska
zveza v Ljubljani, Tyr-
seva cesta 29. (1)

ŽAGE

original Domicus

Remscheid

izberete najceneje pri
»Jeklo« - Stari trg

»Vesta« šivalni stroji

za dom in obrt. Svetovno
znana kvaliteta, ugodno
odplačilo od 100 din me-
sečno naprej. Zmerne ce-
ne, pisarna garancija. -
Stari stroji se prevzema-
jo v kulanten protiračun.
Rabljeni ozir. delno od-
plačani stroji se prodaj-
ajo z odgovarjajočim po-
pustom. Ogled, pojasnila
brez vsake nakupne ob-
veze pri zastopstvu v
Ljubljani, Kolodvorska
ulica 35.

CONTINENTAL

mesечно po Din 200—,
za državne uslužbence
po Din 100—

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Otroški vozički naj-
novjših modelov

Dvokolesa,
motorji, trikotliji

šivalni stroji
pogostejši

Po zelo niski ceni! Ceniki franco!

»TRIBUNA« P. BATJEL, LJUBLJANA, Mariborska 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 29

STOLI tako-le trdni

in ostala oprava SAMO pri speci-
jalni tvornici upognjenega pobištva

THONET-MUNDUS d. d. Varaždin

ZA: KAVARNE, GOSTILNE, HOTELE, TE-
RASE, KINOMATOGRAFE, PISARNE,
SOLE IN PRIVATNA STANOVANJA

Zahtevajte v vseh trgovinah pobištva izključno samo
Original „THONET“ stole

Zahtevajte povsod naš list!

Zahvala

Za toliko izrazov iskrenega sočutja in za prekrasne vence
in šopke najina prisrčna hvala. — Maja zadušnica za rajno
gospodično

Els0 Luschin

se bo darovala dne 24. maja ob 7.30 zjutraj v stolnici pri oltarju
sv. Rešnjega Telesa.

Ljubljana, dne 20. maja 1939.

Marianne in Hugo Luschin.

Zahvala

Potrti globoke žalosti ob prebriski izgubi našega nad
vse dobrega, ljubljenega in nepozabnega soproga, očeta itd.,
gospoda

Andreja Macarola

smo prejeli toliko izrazov sočutja in sožalja, da se ne moremo
zahvaliti vsakemu posebej. Zato se tem potom iskreno zahva-
ljujemo vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na
njegovi zadnji poti ter vsem, ki so mu poklonili krasne vence
in cvetje ali na kak drug način izrazili svoje sožalje.

Maribor, dne 19. maja 1939.

Zaluoja rodina Macarolova

Zahvala

VSEM, KI STE MOJI DRAGI MAMI V NJENI DOLGI
BOLEZNI KAKORKOLI POMAGALI IN JI LAJŠALI
TRPLJENJE; VSEM, KI STE JO NA NJENI MRTVAŠKI
POSTELJI KROPILI IN ZANJO MOLILI; VSEM, KI STE
JO PRI SVETEM KRIZU SPREMILI NA NJENI ZADNJI
POTI V CERKEV, V ŠMARTNU PRI KAMNIKU PA JO
SPREMLJALI DO GROBA; VSEM, KI STE STALI MENI
V VELIKI ŽALOSTI OB STRANI IN MI IZRAZILI
SOŽALJE: BOG POVRNI!

SV. KRIZ PRI LITJI, DNE 16. MAJA 1939.

Leopold Erzín, župnik

Predno se odločite
za nakup motor-
nega kolesa ali dvo-
kolesa, ne zamudite
prilike in si ogledajte

zalogo motornih koles znamke

ARDIE in HOREX

najnovejših tip od 100 do 350 cm pri trdki

J. PRAPROTNIK

Domžale, Ljubljanska cesta 108

Istotam imaš veliko izbiro najrazličnejših damskih
in moških dvokoles, šivalnih strojev in dobro
ohranjenih rabljenih motorjev.

Najnižje cene! Oddaja se tudi na obročno odplačilo!

ZA BIRMO

otroški sandali od 12 din dalje, ročno delo. — Bele
nogavice za otroke od 2.50 din dalje, svileni trakovi,
venčki, pajčolani v veliki izbiri, najceneje pri
»Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24.

**Gnojnične črpalke
brzoparilniki
štedilniki**

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi,
10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje
Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

ZA BIRMO

ngoden nakup svilu od 8 din naprej pri
TRPINU, MARIBOR, Vetrinjska ulica 15.

Na morje!

Seleo pri Crikvenici. — Park hotel Roka n,
priznani pension na morju.
pred samim kopališčem. — Avtogaraže.

NAFTALIN

Ia v luskinah, pakovan v 100 kg lesenih sodih,
neto težina, prodaja po zelo ugodnih cenah
STANKO FLORJANČIČ

kemo - tehnični predmeti — LJUBLJANA.
Poštni predal 132 :: Telefon št. 20-82

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast **CLAVEN**. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorbi!

Gradbenega inženirja ali tehnika

z večletno prakso, verziranega v projektiranje
in kalkulaciji za visoke stavbe išče gradbeno
podjetje v Ljubljani za takojšen nastop. Pismene
ponudbe upravi lista pod »Agilna moč« št. 8003.

KOLESA

kupite dobro in poceni
tudi na obroke pri

H. SUTTNER

Ljubljana
Aleksandrova 6.

POSLOVOĐJA (Werkführer)

za srednje veliko tovarno usnja
(na Hrvatskem)

za izdelovanje podplatov, masnega gornjega usnja
in blanka, z veliko prakso v renomiranih podjetjih

se išče

za takojšen nastop.

Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja, s spriče-
vali (v originalu ali v prepisu) in z navedbo zahtevane
plače je poslati upr. »Slovenca« pod »Hrvaško 7660«.

IZOLACIJE

proti vlagi in vročini, ploščice za
oblaganje sten, mavec, šanot in
ves ostali

gradbeni material

dobite pri

MATERIAL

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 a
Telef. 27-16 Brzjavni: Material

PRENOVITE SE Z LAHKIMI ČEVLJI

12

45301-2204

Za lepe dneve najcenejši in najudobnejši
otroški čevljički z gumijastim podplatom.
Otroški Din 12.— in 15.— ženski Din 19.—

19

40891-7063

Otroške sandale iz močnega platna, s
prožnim podplatom in z zaponko.

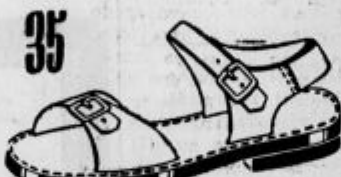
35

5961-44864

Fina otroška upogibljiva sandala z okras-
kom in zaponko. Pridnim otrokom za po-
letje.

35

5982-44890

Praktične otroške sandale iz usnja, z mo-
čnim usnjenim podplatom. Neminimno otro-
kom za igranje in sprehode.

69

5392-14859

Otroški beli čevljički iz nubuka, ki so
kombinirani z usnjem, in usnjenim pod-
platom. Za binkošti boste najbolj razveselili
otroke s temi čevlji.

59

3985-15176

Predosem udobnost!
Lahke in udobne sandale iz finega usnja,
moderno izrezane. Za sončne dneve.

59

60695-3938

Lahki ženski čevlji iz močnega angleškega
platna, kombinacija v rdeči, modri in ze-
leni barvi. Posebno lepo zunanost jim
dajejo okrasni trakovi.

79

3965-56192

Za sončne dneve Vam bode najboljše us-
trezale te močne sandale iz finega usnja,
z modernim okrasom. Izdelane so po
najnovjšem modelu.

79

2386-16173

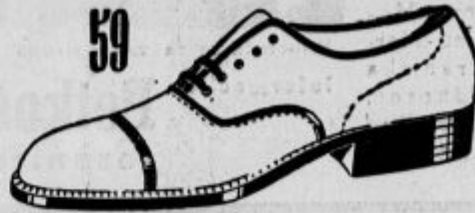
Novi model iz Nice! Izdelan iz finega be-
lega nubuka, z modernim visokim nartom.
Okusno izrezane, dajejo nogi dovolj zraka.
Princesa. — Tanka a močna svileni no-
gavica, ki bo zadostila okusu vsake dame.

25

»Princesa« — tanka a
močna svileni no-
gavica. Zadostila bo okusu
vsake dame.

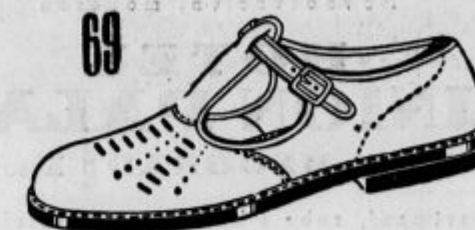
59

9337-2203

Gospodu pristojajo k novi obleki ti fini
čevlji iz belega ali sivga platna.

69

2967-42000

Lahke moške usnjene sandale, z usnjenim
podplatom. Luknjice na prednjem delu da-
jejo nogi dovolj zraka.

99

8927-44683

Elegantni poletni čevlji za gospode! Iz si-
vega in drap semisa ali iz usnja, okraše-
nega z luknjicami, z usnjenim podplatom.

99

9927-0743

Moderni čevlji gospodom za poletje. Izde-
lani so iz rjavega usnja, kombinirani s
platnom, z usnjenim podplatom.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

Počrnite brez opeklin v 3 dneh

Ambre Solaire ne
dopušta opeklin
tudi pri najhuj-
šem soncu ter
stvari hitro po-
polnoma enako-
merno bronasto
barvo kože.

AMBRE SOLAIRE
FILTER-OLJE ZA SONČENJE

HOTEL

Učka

na obali morja v omišaljskem zalivu.
Hotel ima 30 lepo urejenih sob. Popolna oskrba s
sobo dnevno din 60.— za osebo. 10% popusta za
pred in po sezoni. Za obilen obisk se priporočata
lastnika hotela **Albancze - Antončič**

HEBONA kopirno knjigovodstvo vezano v knjigi

SIGURNOST — BRZINA — PREGLEDNOST
vsi sodobni pripomočki za Vaš urad

Posetite me — za časa ZZ znaten popust!

R. ZEITLER, Zagreb, Boškovičeva 42 Telefon 79-90

**Po vaši želji Vam izdela
Knjigoveznica
Jugoslovanske tiskarne
v Ljubljani**
Kopitarjeva 6/II

v svoji ertalni razne poslovne knjige, ako niso že
v zalogi, istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška
deja, posebno razne vezave od preprostih do raz-
košnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic,
pasov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega
blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, mo-
dernih fazonah.

**Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**